

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE

LETNO POROČILO 2020

UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ

MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE
KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO 2020

Ljubljana, maj 2021

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE
UPRAVA ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

LETNO POROČILO Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Šestindvajseto poročilo

ISSN 1581-632X

Spletna izdaja: ISSN 1581-6338

Založila: Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Oblikovanje in tisk: Birografika Bori d.o.o., Ljubljana

Pri izdelavi letnega poročila so sodelovali:

Adrijana Jerina

Aleksander Kotnik

Ana Cerar

Andreja Černivec

Bojan Majcen

Božidar Peteh

Eva Salecl Božič

Janja Pahor Mohorič

Jaka Vrhovšek

Jasmin Musić

Ksenja Lampe

Lucija Božikov

Petra Prijatelj

Robert Friškovec

Simon Šturm

Slavica Skobir

Suzana Wolf

Urška Ferbar

In številni drugi sodelavci in sodelavke Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Avtorstvo fotografij: Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij in Ministrstvo za pravosodje

Letno poročilo je objavljeno na spletni strani uprave www.uiks.gov.si, na povezavi:

<https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavu/uprava-za-izvrsevanje-kazenskih-sankcij/o-upravi/>

NAGOVOR GENERALNEGA DIREKTORJA

Spoštovani,

pred vami je šestindvajseto letno poročilo Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij. V njem so zbrani raznovrstni podatki za leto 2020 o pomembnejših dejavnostih uprave, statističnih trendih, podatki o obravnavi zaprtih oseb, delovanju uprave na nacionalnem in mednarodnem področju ter o kadrovskih, materialnih in prostorskih razmerah v slovenskih zaporih in prevzgojnem domu.

Leto 2020 ni bilo običajno leto, saj je epidemija koronavirusa korenito posegla tudi na naše delo in procese, ki se odvijajo v zaporih. Ob pojavu okužb z virusom SARS-CoV-2 v državi so bili tudi zapori žal podvrženi tveganjem, saj smo kljub svoji ločenosti še vedno del skupnosti. V okviru prizadevanj za ohranjanje in zaščito zdravja zaprtih oseb in zaposlenih smo z dobrim sodelovanjem z zdravstveno stroko izvajali vse potrebne ukrepe za preprečevanje širjenja koronavirusne bolezni ter se z epidemijo uspešno soočali. Po zaslugi vseh zaposlenih, ki jim izrekam pohvalo, smo v zaporih v celem letu uspeli zagotoviti stabilne varnostne razmere in odlično opravljali naše poslanstvo.

Z interventno zakonodajo so bili sprejeti pomembni ukrepi, s katerimi smo lahko lažje naslavljali težavo prezasedenosti večine zaporskih kapacitet – s prekinitvami zaporne kazni, predčasnimi odpusti s prestajanja kazni zapora in začasnim nepozivanjem sodišč na nastop kazni smo lahko učinkoviteje, v skladu z varnostnimi standardi in po vnaprej skrbno pretehtanih strokovnih odločitvah zasledovali cilj preprečitve širjenja COVID-19. Podobne ukrepe za zmanjšanje prezasedenih zaporskih kapacitet so v času epidemije sprejele tudi nekatere druge države članice Sveta Evrope. V obeh valovih razglašene epidemije smo ob odpustih iz zapora poskrbeli za strokovne odločitve, ki so vključevale presojo varnostnih zadržkov in niso ogrozile varnosti družbe, so pa bistveno pripomogle k vzdrževanju varnosti v zaporih.

Bivanje zaprtih oseb smo v zahtevnem času omejitev poskušali zapolniti z različnimi dodatnimi koristnimi vsebinami. Zaprtim so bile na voljo knjige, s katerimi razpolagajo zavodske knjižnice, ponudili smo jim različne družabne igre, interaktivna predavanja, izveden je bil literarni, likovni in video natečaj o preživljanju časa v zaporu v obdobju epidemije. V nekaterih zavodih so pristopili k šivanju pralnih mask, posebej ponosen pa sem na izdelek Dobra roka, ki je bil razvit v okviru projekta Inovativen.si in sofinanciran iz Evropskega socialnega sklada. Kompleti ravnotežnostnih kock so pod sloganom Igri dajemo smisel nastajali v okviru prostočasnih dejavnosti izpod rok zaprtih oseb v zavodih Celje, Ljubljana in Ig. Unikatne, lesene kocke smo konec leta podarili najranljivejšim - bolnim otrokom na Pediatrični kliniki UKC Ljubljana in URI Soča. Na ta način sta si dve skupini, ki sta se znašli na preizkušnji v življenju - bolni otroci in zaporniki - simbolično podali roki. Izdelavo ravnotežnostnih kock bomo v letu 2021 razširili še na druge zavode. Dobra zgodba je nastajala tudi v zavodu Koper, kjer so priporniki izdelovali tipanke – igrače za slepe in slabovidne otroke. V letu 2020 so se kljub epidemiji v večini zavodov nadaljevale aktivnosti projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«, ki se sofinancira iz Evropskega socialnega sklada. Projekt se izvaja zelo uspešno in novembra 2020 so nam bila odobrena dodatna sredstva za njegovo izvajanje do konca leta 2023.

Eden od pomembnejših dosežkov preteklega leta je tudi s strani Evropske komisije potrjen projekt »Akademija URSIKS in orodje za oceno tveganja«, ki se bo financiral iz Programa za podporo strukturnim reformam za leto 2021 in ga pokriva DG REFORM. Kot vodilni izvajalec projekta je izbran Svet Evrope, Direktorat za človekove pravice. Projekt bo trajal 2 leti, v njegovem okviru pa je načrtovana Akademija URSIKS in tudi razvoj orodja za oceno potreb in tveganja zaprtih oseb, kot pomembnega pripomočka pri strokovni obravnavi zaprtih oseb.

Zaradi slabih epidemioloških razmer smo bili primorani sprejeti nekatere ukrepe, vezane na omejeno izvajanje obiskov v zavodih. Zaprte osebe so bile za ohranjanje stikov z zunanjim svetom spodbujene k uporabi različnih drugih možnosti, preko pilotnega projekta tudi k video telefonskim stikom, s katerimi smo zaprtim poskušali olajšati stike s svojci in prispevati h krepitvi socialnih vezi. Posebej bi želel izpostaviti najpomembnejšo investicijo, ki se je zaključila v letu 2020, in sicer prenovo prostorov za obiske v zavodu Maribor. Z realizacijo smo bistveno izboljšali pogoje za obiske zaprtih, v predhodni fazi naložbe pa so bili prenovljeni tudi nekateri prostori za zaposlene, ki bodo izboljšali delovne pogoje.

Zadovoljen sem, da sta se projekta novogradnje zapora v Ljubljani ter obnove in dograditve ženskega zapora na Igu kljub zahtevnim razmeram nadaljevali. Investiciji v oba zapora je kot pomembni investiciji določila Vlada RS, saj sta izpolnili kriterije, ki jih določa Interventni zakon za odpravo ovir pri izvedbi pomembnih investicij za zagon gospodarstva.

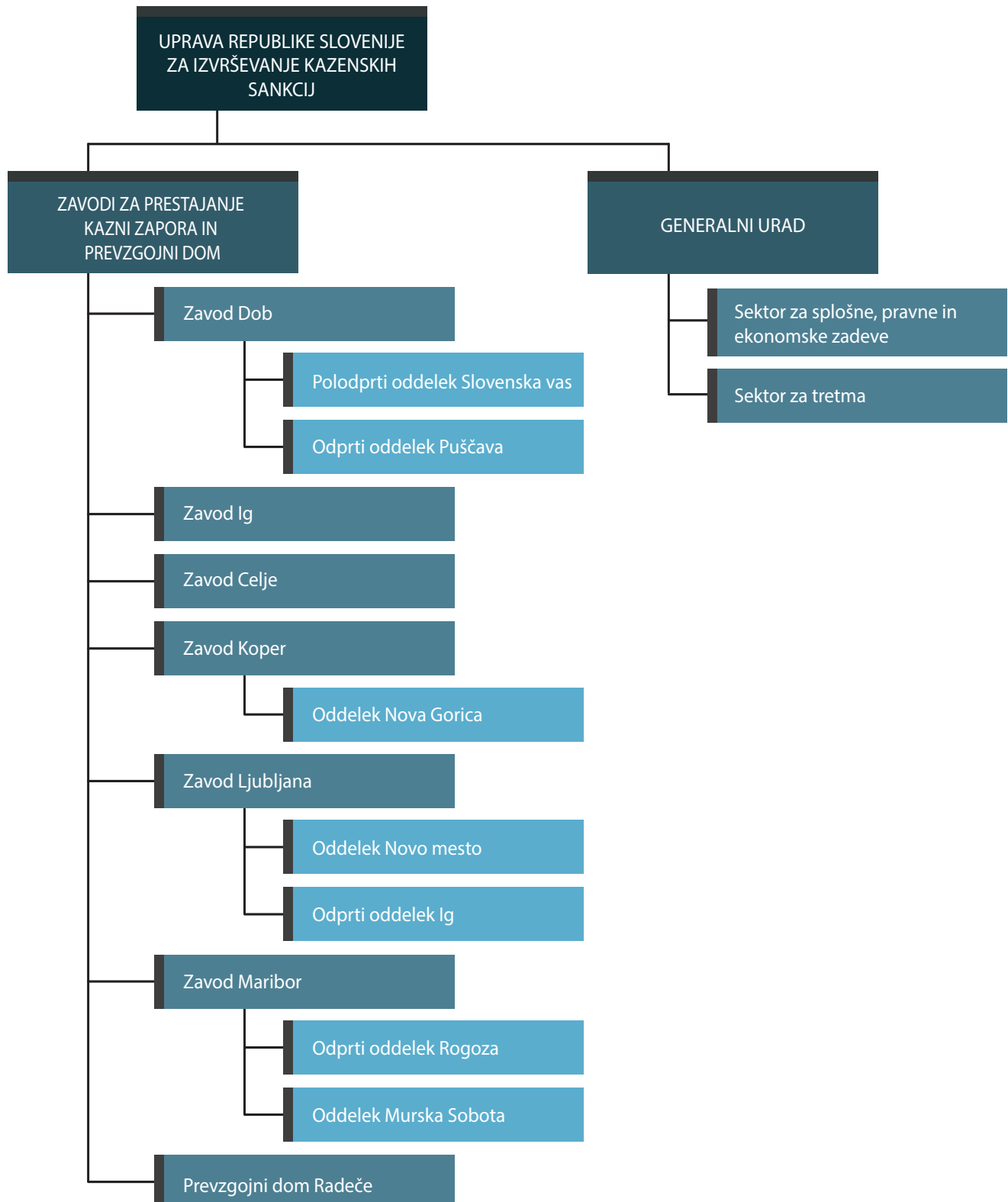
Dobro smo sodelovali z Ministrstvom za pravosodje, katerega organ v sestavi je uprava, z Upravo za probacijo smo v preteklem letu podpisali protokol o sodelovanju ter nadaljevali s tvornim dialogom z obema reprezentativnima sindikatoma. Ponosen pa sem predvsem na svoje sodelavce - hvala vsem, ki ste v tem zahtevnem letu, polnem izzivov, srčno opravljali svoje delo in poskrbeli, da so se v naših zavodih spisale številne dobre zgodbe.

Ljubljana, 25. 3. 2021

Mag. Bojan Majcen

ORGANIZACIJSKA SHEMA UPRAVE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

ZAVODI ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA¹

GENERALNI URAD, Beethovnova 3, 1000 Ljubljana

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA DOB

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci (moški)
 Prostorska zmogljivost: 449 oseb

ZPKZ Dob, POLODPRTI ODDELEK SLOVENSKA VAS

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
 Prostorska zmogljivost: 70 oseb

¹ Podatki o prostorski zmogljivosti so na dan 31.12.2020

ZPKZ Dob, ODPRTI ODDELEK PUŠČAVA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 21 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenke, pripornice in mladoletnice, obsojene na mladoletniški zapor, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
Prostorska zmogljivost: 103 osebe

ZAVOD ZA PRESTAJANJE MLADOLETNIŠKEGA ZAPORA IN KAZNI ZAPORA CELJE

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki/ce in mladoletniki, obsojeni na mladoletniški zapor, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
Prostorska zmogljivost: 97 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA KOPER

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci in priporniki
 Prostorska zmogljivost: 106 oseb

ZPKZ Koper, ODDELEK NOVA GORICA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
 Prostorska zmogljivost: 32 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
 Prostorska zmogljivost: 135 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODDELEK NOVO MESTO

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
Prostorska zmogljivost: 35 oseb

ZPKZ Ljubljana, ODPRTI ODDELEK IG

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci
Prostorska zmogljivost: 27 oseb

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA MARIBOR

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
Prostorska zmogljivost: 140 oseb

ZPKZ Maribor, ODDELEK MURSKA SOBOTA

Kategorije zaprtih oseb: obsojenci, priporniki, osebe, ki jim je odrejen nadomestni zapor
 Prostorska zmogljivost: 32 oseb

ZPKZ Maribor, ODPRTI ODDELEK ROGOZA

Kategorija zaprtih oseb: obsojenci
 Prostorska zmogljivost: 36 oseb

PREVZGOJNI DOM RADEČE

Kategorije zaprtih oseb: mladoletniki/ce, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom
 Prostorska zmogljivost: 47 oseb

1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI V LETU 2020

Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij (v nadaljnjem besedilu: uprava) je v letu 2020 izvajala naloge skladno z zakonskimi opredelitvami in strokovnimi zahtevami. Pri tem je največ pozornosti namenila doslednemu izvajanju Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij in podzakonskih predpisov v praksi ter skrbi za enotno, strokovno in zakonito obravnavo zaprtih oseb. V tem letu je poseben izziv v zaporih in prevzgojnem domu predstavljala organizacija dela v pogojih razglašene epidemije nalezljive bolezni COVID-19 na območju Republike Slovenije.

V zavodih za prestajanje kazni zapora so bile v tem letu vseskozi zagotovljene stabilne varnostne razmere. V celotnem obdobju ne beležimo izstopajočih dogodkov. Pristojne službe uprave so vse naloge, vezane na zagotavljanje varnosti, opravile korektno in profesionalno. Veliko je bilo dodatnih aktivnosti povezanih z varovanjem več kriminalnih združb, tako v času izvajanja pripora kot izvrševanja kazni zapora. V letošnjem letu ne beležimo nobenega pobega iz zaprtih delov zavodov, prav tako ne pobega med spremstvom.

V letu 2020 je skupaj umrlo šest oseb, ki jim je bila odvzeta prostost. Naravne smrti so umrli štirje obsojenci v zavodu Dob in en pripornik iz zavoda Ljubljana, ki je bil hospitaliziran na Enoti za forenzično psihiatrijo. V zavodu Maribor beležimo samomor pripornika.

Uprava je v tem letu še vedno namenjala posebno skrb spremljanju gibanja števila zaprtih oseb v okviru prezasedenosti nekaterih zavodov. Problematiko prezasedenosti se je deloma reševalo skozi mehanizem premeščanja zaprtih oseb iz bolj v manj zasedene zavode, predvsem iz najbolj prenapolnjenega zavoda Ljubljana.

V celotnem obdobju leta je bilo v povprečju 1.298,3 vseh zaprtih oseb, kar je za 11 % manj kot v prejšnjem letu. Gre za občuten upad, ki je v največji meri posledica epidemije in ukrepov iz interventne zakonodaje za omilitev njenih posledic. Povprečno število zaprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom povečalo iz 348,1 na 355,9, oziroma za dobrih 2 %.

Na zmanjšanje zasedenosti zavodov je v letu 2020 v primerjavi s preteklim letom odločilno vplivala epidemija COVID-19. Z ukrepi iz interventne zakonodaje: prekinitve prestajanja zaporne kazni, predčasni odpusti in začasna zaustavitev pozivanja na prestajanje zaporne kazni, se je v obeh obdobjih razglašene epidemije poskušalo zmanjšati prezasedenost zaporskih zmogljivosti, s čimer smo lahko zagotavljali varno izvrševanje zaporne kazni in pripora. Kljub temu pa so nekateri zavodi še vedno izstopali po prezasedenosti (Ljubljana, Maribor in Novo mesto), kar je predvsem posledica priliva pripornikov. Interventna zakonodaja je z ukrepi posegala v zmanjševanje zasedenosti v okviru prestajanja zaporne kazni, ne pa tudi pripora.

Na prestajanju kazni zapora ob koncu tedna je bilo v povprečju 26,6 oseb, v hišnem zaporu pa 2,5 oseb.

V letu 2020 je bila prejeta skupaj 101 pritožba, od tega 80 pritožb obsojencev, 15 pritožb pripornikov ter 6 pritožb, ki jih je vložila skupina pripornikov iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Koper, skupina pripornikov iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana, skupina obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Maribor, skupina obsojencev iz Zavoda za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje, skupina obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Maribor ter skupina obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni. Število prejetih pritožb se je v primerjavi s preteklim letom povečalo za 3,06 %.

V tem obdobju je uprava o ugotovitvah Varuha človekovih pravic ob nadzoru v večini zavodov pripravila odzivna poročila in jih posredovala Varuhu. Posredovana so bila tudi poročila oziroma pojasnila vezana na pobude zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic.

Na področju vzgojnega dela smo skrbeli za poenotenje in dvigovanje kvalitete strokovnega dela po zavodih. V ta namen je bilo skupaj pripravljenih in realiziranih več strokovnih aktivov in nadzornih srečanj, v skladu z možnostmi, ki so jih narekovale razmere v času zdravstvenih omejitev.

V sklopu obiskov v zavodih smo v zvezi s področjem strokovne obravnave zaprtih oseb pripravili strokovne usmeritve zavodom. Ob tem smo ugotavljali, da so nekatere izboljšave pogojene s kadrovske okrepitvami (dodatnimi strokovnimi delavci), ki pa v tem letu niso bile mogoče.

V obravnavanem obdobju smo nadgrajevali sodelovanje z Upravo za probacijo s ciljem še boljše obravnave obsojenih oseb.

V tem letu je bilo v izobraževanje vključenih 16,5 % vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov.

Zaradi razglašene epidemije COVID-19 je bila v zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu uvedena začasna ukinitve možnosti obiskov s svojci, možnosti koriščenja zunaj zavodskih ugodnosti, izvajalo se je manj ustaljenih aktivnosti za zaprte, ponudili pa smo jim nekatere nove možnosti, prilagojene razmeram.

Obravnava zaprtih oseb, ki so napotene na psihiatrično zdravljenje, se je izvajala v sodelovanju z Univerzitetnim kliničnim centrom Maribor, Enota za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem, zagotavlja Enota za forenzično psihiatrijo, varovanje pa uprava.

Uprava je izdelala letno poročilo o delu za leto 2019 in ga skupaj z aktualnimi razmerami predstavila javnosti. Pri organizaciji dogodkov smo poleg obveščanja javnosti zasledovali predvsem cilj iz Strategije Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij 2017-2020, da se v javnosti pogosteje predstavlja pozitivne projekte in dogodke v slovenskih zaporih in prevzgojnem domu, s čimer poskušamo spreminjati stereotipne predstave o zaporih v javnosti. Kljub zahtevnim epidemioloških razmeram smo izvedli slovesnost, na kateri je ministrica za pravosodje skupaj z generalnim direktorjem podelila priznanja sodelavcem na področju izvrševanja kazenskih sankcij. Na pobudo uprave smo otrokom, ki se zdravijo v Pediatrični kliniki in na Oddelku za (re)habilitacijo otrok v URI Soča v predprazničnem decembrskem času podarili komplet ravnotežnostnih kock s sloganom »Dobra roka - Igrajmo smisel«, ki so jih izdelale zaprte osebe. Javnosti smo želeli ob donaciji sporočiti, da so slovenski zapori tudi prostor ponovne priložnosti. Nadaljevali smo s promocijskimi aktivnostmi v okviru poklica pravosodni policist, »Poklica, s katerim rasteš!«.

Na spletnem mestu objavljamo vsebino »Zaporska statistika«, ki se tedensko posodablja z aktualnimi podatki, s čimer se zagotavlja javna dostopnost vseh pomembnejših ažurnih statističnih podatkov slovenskega zaporskega sistema.

Na dan 31. 12. 2020 je bilo v upravi za nedoločen čas zaposlenih 871 javnih uslužbencev.

V tem letu je bilo izplačanih 66. 828 ur nadurnega dela, kar je za 7 % manj kot v prejšnjem letu.

Zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti je bilo obravnavanih 16 javnih uslužbencev. Enajstim javnim uslužbencem je bilo izdano pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov. Trem javnim uslužbencem je bila pogodba o zaposlitvi izredno odpovedana.

Priprav na strokovni izpit iz upravnega postopka se je udeležilo 37 javnih uslužbencev, vsi so ga uspešno opravili. Obveznega usposabljanja za imenovanje v naziv se je udeležilo 28 javnih uslužbencev.

Večje število usposabljanj je bilo izvedeno za pravosodne policiste in javne uslužbence, ki opravljajo strokovno delo z zaprtimi osebami. Skupno se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 226 pravosodnih policistov, 86 strokovnih delavcev, 30 inštruktorjev in 3 kuharji.

V letu 2020 se je uprava kljub zdravstvenim omejitvam aktivno vključevala v različna mednarodna področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo v več mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami in z zaporskimi upravami iz tujine. Izdelali smo SPACE (Council of Europe Annual Penal Statistics) statistiko za leto 2020 in se s podatki vključevali v druge mednarodne statistike, ki obsegajo podatke o zaprtih osebah. Z Ministrstvom za pravosodje in drugimi institucijami smo sodelovali pri pripravi strokovnih gradiv za potrebe mednarodnega sodelovanja s področja zaporskega delovanja. Za potrebe razvoja zaporskega sistema smo izdelali nekaj mednarodno primerjalnih analiz politike in prakse izvrševanja kazenskih sankcij v drugih državah v Evropi. Izpostaviti je treba tudi medsebojno podporo in informiranost med državami glede širjenja ter sprejetih ukrepov za zavezitev virusa SARS-CoV-2.

V letu 2020 smo porabili 48.082.106,81 EUR proračunskih sredstev, kar je za 1.034.774,66 EUR ali 2,15 % več kot leta 2019. Povečanje porabe proračunskih sredstev v primerjavi z letom 2019 je posledica večjega finančnega načrta. Glede na načrt razvojnih programov ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev. Poravnali smo vse prevzete obveznosti za leto 2020.

V letu 2020 je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1.298,3. Povprečni oskrbni dan je znašal 114 EUR.

1. 1. CILJI IN NALOGE

V Upravi RS za izvrševanje kazenskih sankcij bomo tudi v letu 2021 sledili zastavljenim ciljem in našemu poslanstvu.

Ključni cilji in naloge:

- Na podlagi sprejete strategije razvoja sistema izvrševanja kazenskih sankcij realizirati akcijske načrte za posamezna ciljna področja.
- Namenjati posebno skrb varovanju človekovih pravic in zagotavljanju zdravstvene varnosti zaprtih oseb in uslužbencev v novih pogojih posebnih zdravstvenih razmer v družbi.
- Novelirati Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij, in sicer spremembe na področju usposabljanja in izobraževanja (ustanovitev akademije), poklicnega standarda, podlago za kolektivno pogodbo in normative, spremembe plačnega sistema in ostale spremembe, ki so nujno potrebne za nemoteno delovanje sistema izvrševanja kazenskih sankcij.
- Pridobitev dodatnih kvot (30) ter v letu 2022 še (10) in realizirati nove zaposlitve pravosodnih policistov - kandidatov in vseh ostalih nadomestnih zaposlitev. Izpeljati ostale potrebne postopke, da se novi sodelavci čim prej usposobijo in pričnejo z delom ter zagotoviti sredstva za zaposlitev v skladu s kadrovskim načrtom. Ob tem izvajati načrtovano promocijo za poklic pravosodnega policista.
- V sodelovanju z Ministrstvom za pravosodje zagotoviti potrebna sredstva za delovanje URSIKS na vseh področjih, predvsem za investicijsko vzdrževanje, nakup opreme, uniforme in materialne stroške in zagotovitev varnostnih sistemov.
- Nadaljevanje z aktivnostmi za izgradnjo novega zapora v Ljubljani ter obnovi in dograditvi ženskega zapora na Igu, s ciljem da se zasleduje terminski plan končne izgradnje na obeh lokacijah.
- Nadaljevanje izvajanja projektov, ki se financirajo iz kohezijskih sredstev: Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb, nadgradnja informacijskega sistema e-Zapori in e-Zaporniška celica.
- Povečevati možnosti zagotavljanja dela zaprtim osebam.

1. 2. STRATEŠKI CILJI UPRAVE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ

1. Spodbujanje uspešnejšega vključevanja zaprtih oseb v družbo

V okviru strateškega cilja bodo izvedeni ukrepi zagotavljanja programov in aktivnosti za uspešnejšo vključevanje zaprtih oseb v družbo in s tem zmanjšanje možnosti povratništva.

1.1. Zagotavljanje možnosti dela, izobraževanja in usposabljanja za zaprte osebe s poudarki na ponudbi aktivnosti, ki so ključne za uspešno vključitev v družbo

1.2. Razvoj in implementacija modela za vključevanje zaprtih oseb s specifičnimi težavami v različne programe

1.3. Izboljšanje kompetenc za mladoletnike, ki jim je bil izrečen vzgojni ukrep oddaje v prevzgojni dom

2. Krepitev kompetenc za delo z zaprtimi osebami

V okviru strateškega cilja bo razvit in implementiran model kompetenc za posamezno skupino zaposlenih za delo z zaprtimi osebami.

2.1. Vzpostavitev in implementacija kompetenčnega modela za delo z zaprtimi osebami

3. Zagotavljanje varnih zaporov za družbo

V okviru strateškega cilja se bodo izvajali ukrepi za ohranjanje in krepitev varnih zaporov za družbo, zaposlene in zaprte osebe.

3.1. Izboljšanje vzpostavljanja učinkovite statične in dinamične varnosti

3.2. Izboljšanje pogojev za delo z zaprtimi osebami (zakonski predpisi, materialni pogoji in strokovna podpora zaposlenim)

3.3. Vzpostavitev aktivnosti, ki pripomorejo k večji prepoznavnosti vloge zapora v družbi in posodobitev informacijske podpore

2. STATISTIČNI PODATKI

2.1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2020

Na začetku statističnega dela poročila prikazujemo osnovne številčne podatke o vseh zaprtih osebah v tem letu. Povprečno število pomeni dnevno povprečje števila zaprtih oseb. V primerjavi s predhodnim letom se je povprečno število zaprtih oseb v zavodih zmanjšalo iz 1.435,1 na 1298,3 oziroma za 11 %.

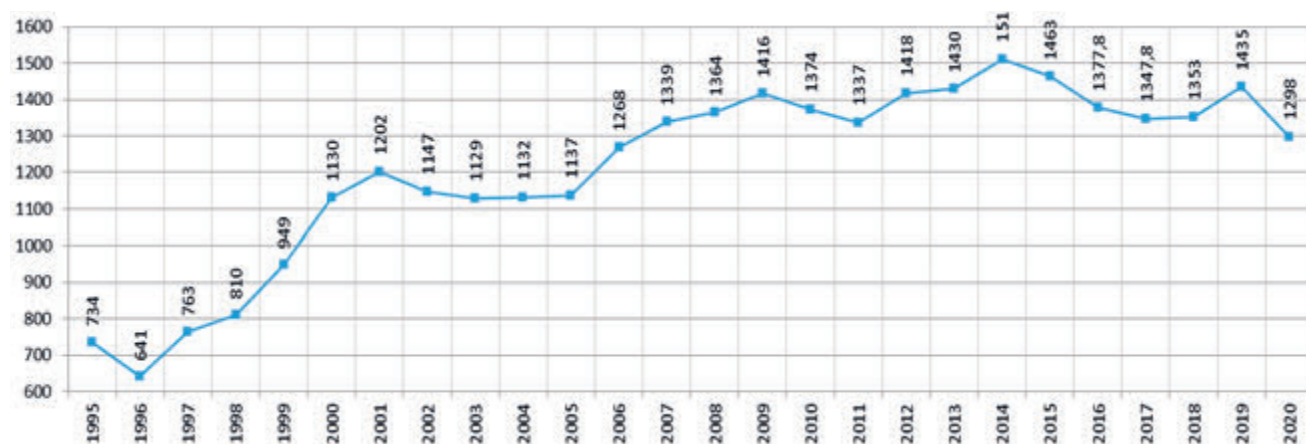
Zmanjšanje povprečnega števila zaprtih oseb je odraz epidemije koronavirusa. Z ukrepi iz interventne zakonodaje: prekinitve prestajanja zaporne kazni, predčasni odpusti in začasna zaustavitev pozivanja na prestajanje zaporne kazni, se je namreč v obeh obdobjih razglašene epidemije poskušalo zmanjšati prezasedenost zaporskih zmogljivosti, s čimer smo lahko zagotavljali varno izvrševanje zaporne kazni in pripora.

Podatki prikazujejo, da je bilo število obravnavanih zaprtih oseb največje v zavodih Dob, Ljubljana in Maribor.

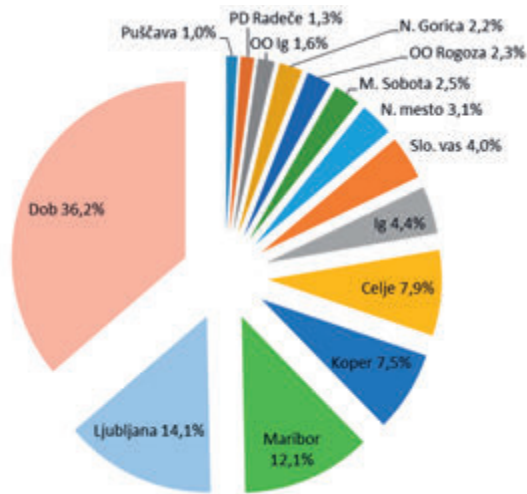
Gibanje števila zaprtih oseb po zavodih

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število	Delež v %
DOB	509	219	728	138	317	126	423	469,9	36,20
SLOV. VAS	69	6	75	80	35	83	37	52,2	4,02
PUŠČAVA	20	2	22	26	7	34	7	13,5	1,04
IG	62	120	182	30	120	33	59	56,8	4,37
CELJE	105	216	321	99	272	50	98	102,0	7,85
KOPER	137	270	407	56	265	97	101	96,8	7,45
NOVA GORICA	33	60	93	32	83	18	24	28,3	2,18
LJUBLJANA	182	538	720	31	382	194	175	183,4	14,13
NOVO MESTO	43	156	199	21	165	12	43	40,7	3,14
ODP. ODD. IG	29	4	33	125	57	81	20	20,1	1,55
MARIBOR	164	414	578	114	408	134	150	156,4	12,05
MURSKA SOBOTA	35	78	113	65	100	41	37	32,2	2,48
MB ROGOZA	36	37	73	149	82	111	29	29,6	2,28
PD RADEČE	22	5	27	10	15	8	14	16,4	1,26
Skupaj	1446	2125	3571	976	2308	1022	1217	1298,3	

POVPREČNO ŠTEVILO VSEH ZAPRTIH OSEB (brez hišnega zapore)

Delež zaprtih oseb po zavodih

Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah

2

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno stanje
Mladoletni obsojenci	1	2	3	0	3	0	0	1,1
Mladoletniki Prevzgojni dom	22	5	27	10	15	8	14	16,4
Obsojenci	999	1079	2078	737	1253	771	792	893,6
Priporniki	376	801	1177	88	782	89	394	355,9
Sodno pridržani	2	168	170	0	167	1	2	0,5
Vikend zapor	45	29	74	133	48	146	13	26,6
Nadomestni zapor	1	41	42	8	40	8	2	4,0
Skupaj	1446	2125	3571	976	2308	1023	1217	1298,3

Tabela prikazuje podatke o skupnem številu zaprtih oseb po posameznih zavodih in naslednjih kategorijah: mladoletni obsojenci, mladoletniki v prevzgojnem domu, obsojenci, priporniki, sodno pridržani in osebe, ki prestajajo vikend zapor ter nadomestni zapor. V teh podatkih niso vključene osebe, ki so prestajale hišni zapor. Podatke o slednjih prikazujemo ločeno.

Iz stolpcev »priliv« in »odliv« lahko razberemo kakšna je bila fluktuacija zaprtih oseb med zavodi (premesitve, prekinitve, itd.). V stolpcu »sprejeti« so prikazane vse na novo sprejete zaprte osebe, ki so prišle na novo ali pa jim je bila izrečena nova združena (enotna) kazen.

Stolpec »skupaj« nam pove koliko zaprtih oseb so v posameznem zavodu v tem letu dejansko obravnavali. To predstavlja podatek o administrativnih in vsebinskih obremenitvah, saj vsak prihod ali odhod zaprte osebe pomeni točno določen obseg opravil in procesnih dejanj, ki jih ni moč odložiti.

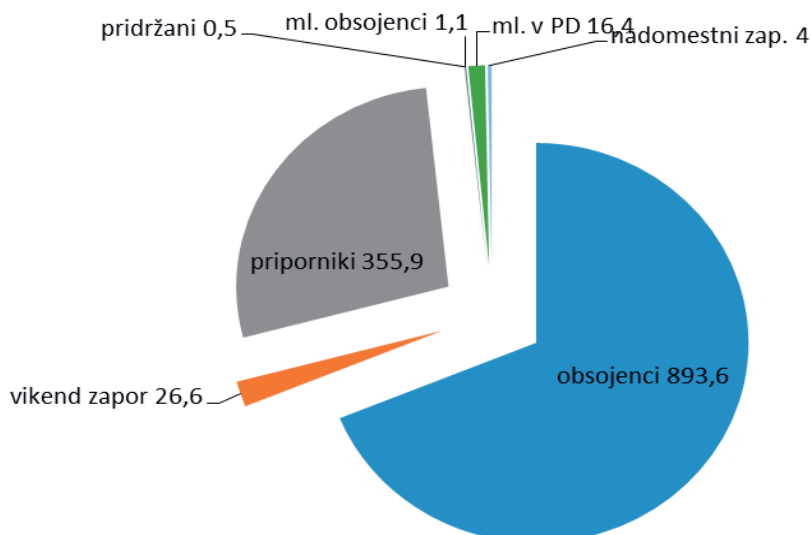
Gibanje skupnega števila zaprtih oseb po kategorijah in z razdelitvijo po spolu

	1.1.			Na novo sprejeti			Skupaj			Priliv		
	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK
Mladoletni obsojenec	1	0	1	2	0	2	3	0	3	0	0	0
Mladoletnik v PD	19	3	22	5	0	5	24	3	27	10	0	10
Obsojenec	949	50	999	1014	65	1079	1963	115	2078	711	26	737
Pripornik	363	13	376	756	45	801	1119	58	1177	86	2	88
Sodno pridržan	2	0	2	162	6	168	164	6	170	0	0	0
Vikend zapor	43	2	45	29	0	29	72	2	74	131	2	133
Zapor- zakon o prek.	1	0	1	37	4	41	38	4	42	8	0	8
Skupaj	1378	68		2005	120		3383	188		946	30	

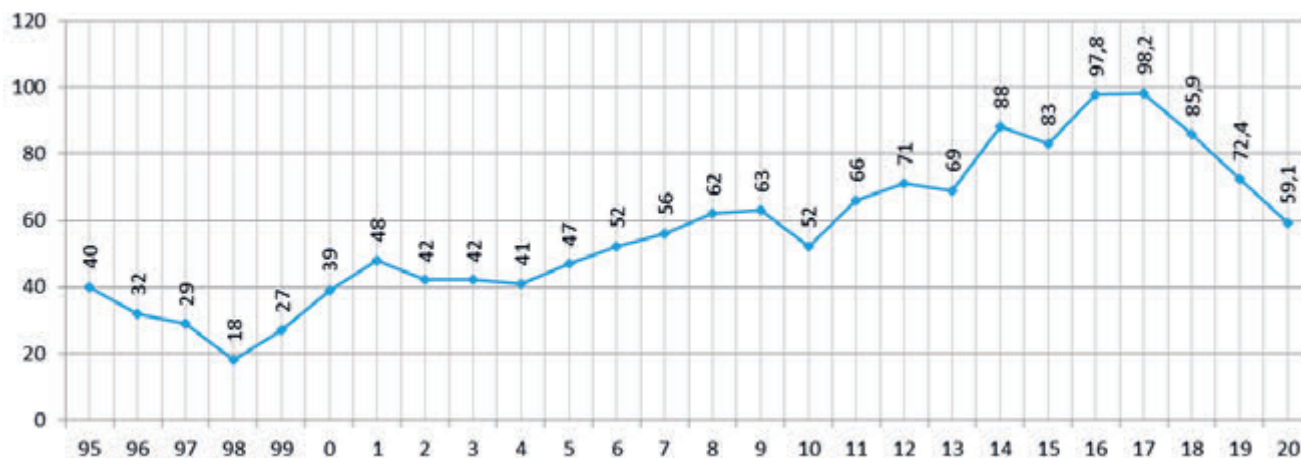
	Odpuščeni			Odliv			31.12.			Povprečno število		
	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK	M	Ž	SK
Mladoletni obsojenec	3	0	3	0	0	0	0	0	0	1,1	0,0	1,1
Mladoletnik v PD	13	2	15	8	0	8	13	1	14	14,2	2,2	16,4
Obsojenec	1184	69	1253	740	31	771	751	41	792	850,2	43,5	893,6
Pripornik	742	40	782	87	2	89	376	18	394	343,7	12,2	355,9
Sodno pridržan	161	6	167	1	0	1	2	0	2	0,5	0,0	0,5
Vikend zapor	46	2	48	144	2	146	13	0	13	25,7	0,9	26,6
Zapor- zakon o prek.	36	4	40	8	0	8	2	0	2	3,7	0,3	4,0
Skupaj	2185	123	2308	987	35	1023	1157	60	1217	1239,2	59,1	1298,3

Tabela prikazuje gibanje števila zaprtih oseb po kategorijah - iz podatkov lahko razberemo, da smo v tem letu sprejeli največ obsojencev.

Povprečno število posameznih kategorij zaprtih oseb

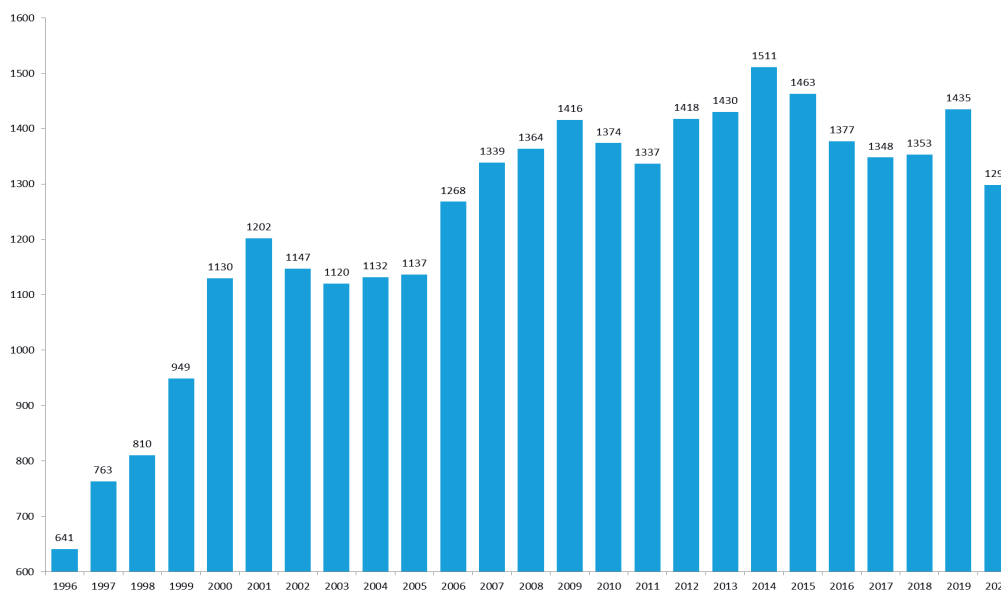

Povprečno število žensk (brez hišnega zapora)

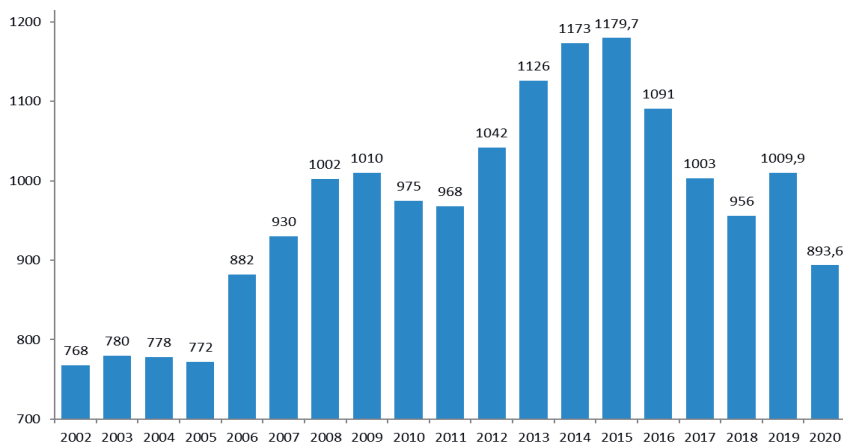

2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI

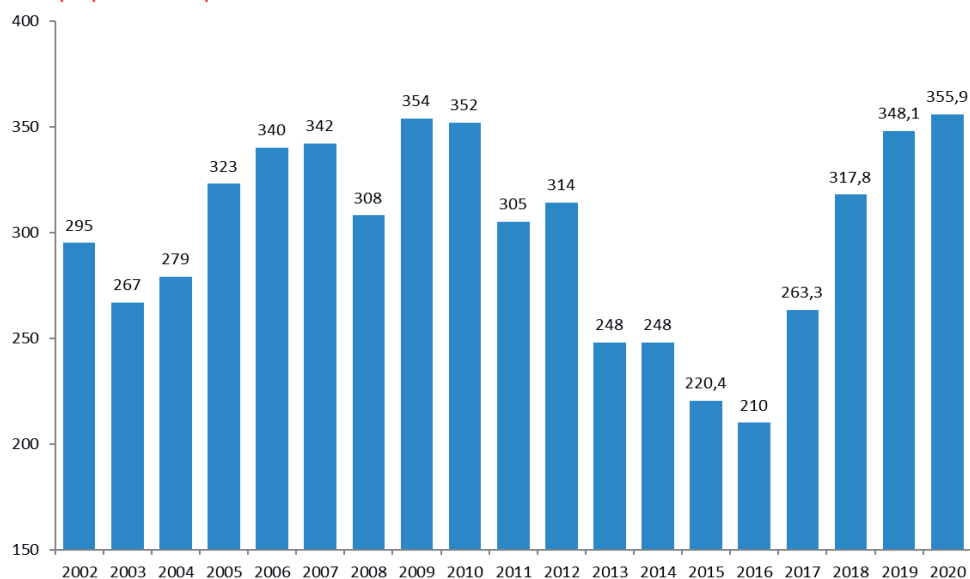
Povprečno število vseh zaprtih oseb po letih

Povprečno število obsojencev po letih

Povprečno število pripornikov po letih

2. 3. OBSOJENCI

2.3.1. Podatki o gibanju števila obsojencev

Gibanje števila obsojencev

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
DOB	506	212	718	130	315	110	423	467,7
SLOV. VAS	62	6	68	68	31	68	37	48,2
PUŠČAVA	14	1	15	17	4	21	7	8,9
IG	50	65	115	26	69	31	41	43,5
CELJE	55	84	139	80	116	47	56	59,6
KOPER	67	132	199	15	113	76	25	32,8
NOVA GORICA	19	37	56	26	52	18	12	16,0
LJUBLJANA	37	158	195	24	79	115	25	37,0
NOVO MESTO	18	69	87	18	76	8	21	18,4
ODP. ODD. IG	21	4	25	89	42	54	17	15,8
MARIBOR	109	245	354	90	234	117	93	107,7
MURSKA SOBOTA	20	35	55	60	62	41	12	16,5
MB ROGOZA	21	31	52	94	60	64	23	21,6
Skupaj	999	1079	2078	737	1253	770	792	893,6

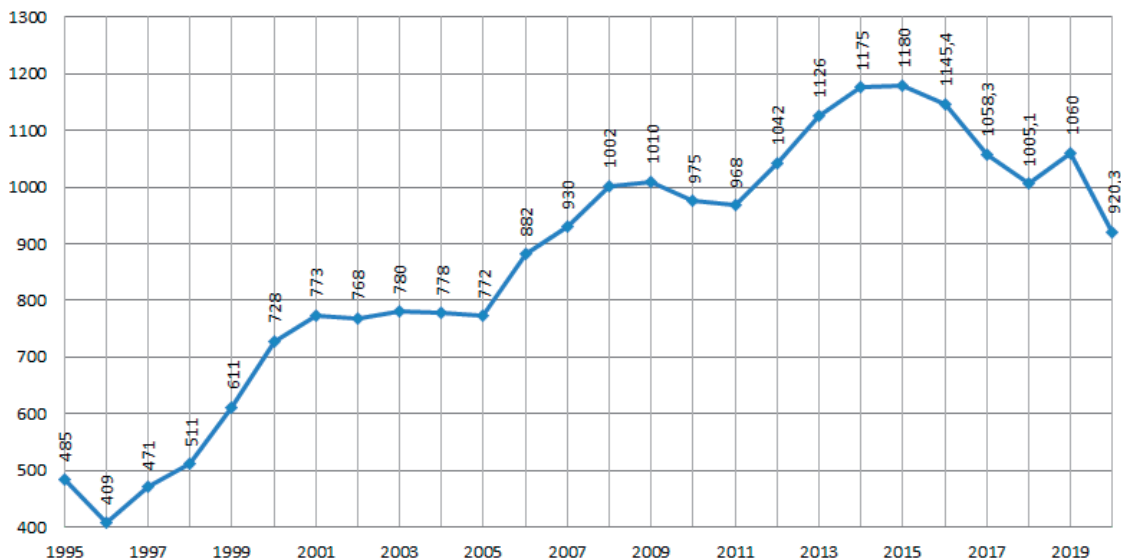
4

V tem letu je prestajalo oziroma nastopilo prestajanje zaporne kazni 2.078 obsojencev, kar je za 317 oseb ali 15,2 % manj kot prejšnje leto. Na manjše število so vplivale predvsem epidemiološke razmere. V tej tabeli so vključene samo osebe, obsojene na klasični zapor, medtem ko so bile pred letom 2014 v podatke o obsojencih vključene tudi osebe, ki so bile obsojene na kazen zapora ob koncu tedna – vikend zapor. Sedaj so podatki za vikend zapor prikazani ločeno, saj gre za dve kategoriji, ki spadajo v tako imenovane alternativne oblike kaznovanja.

Med vsemi obsojenci, ki so v tem letu prestajali zaporno kazen, je bilo žensk 115, oziroma 5,5 %, kar je manj kot prejšnje leto.

Grafični prikaz gibanja povprečnega števila obsojencev prikazuje spodnji graf, s podatki od leta 1995 dalje. Od leta 2015 dalje je zaznan postopen trend zniževanja povprečnega števila obsojencev, pri čemer je upad v letu 2020 atipičen in predstavlja predvsem odsev ukrepov zaradi zdravstvenih razmer.

Povprečno število obsojencev (vključeni obsojeni na vikend zapor in brez obsojenih na hišni zapor)

2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev

Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu

5

			Število		
			Moški	Ženske	Skupaj
sprejeti	s prostosti	prišli sami	228	17	245
		privedeni	123	16	139
	iz pripora	436	15	451	
	iz zavodov drugih držav	5	1	6	
	izrek enotne kazni	206	16	222	
premeščeni ali prerazporejeni		323		323	
vrnjeni z bega		14		14	
vrnjeni po poteku prekinitve kazni		375	26	401	
popravljen IKZ		5		5	
prenos kazni iz druge države		6		6	
sprememba iz vikend zapor v zapor		4		4	
Skupaj		1725	91	1816	

V tabeli je tudi podatek o izrekih enotnih kazni (222) - obsojencem je sodišče dve ali več kazni zapora združilo v enotno kazen. Osebe so ob tem res že bile na prestajanju kazni, vendar nastop nove enotne kazni pomeni tudi ponovno prevrednotenje več dejavnikov in vsebine dela z obsojencem, še posebej, če je nova enotna kazen znatno višja od kazni, ki jo je oseba prestajala pred tem.

Končni podatek 1.816 oseb predstavlja vsoto vrednosti »sprejeti« in »priliv« iz prejšnje tabele.

Struktura obsojencev po vrsti nastopa kazni in spolu ter predkaznovanosti

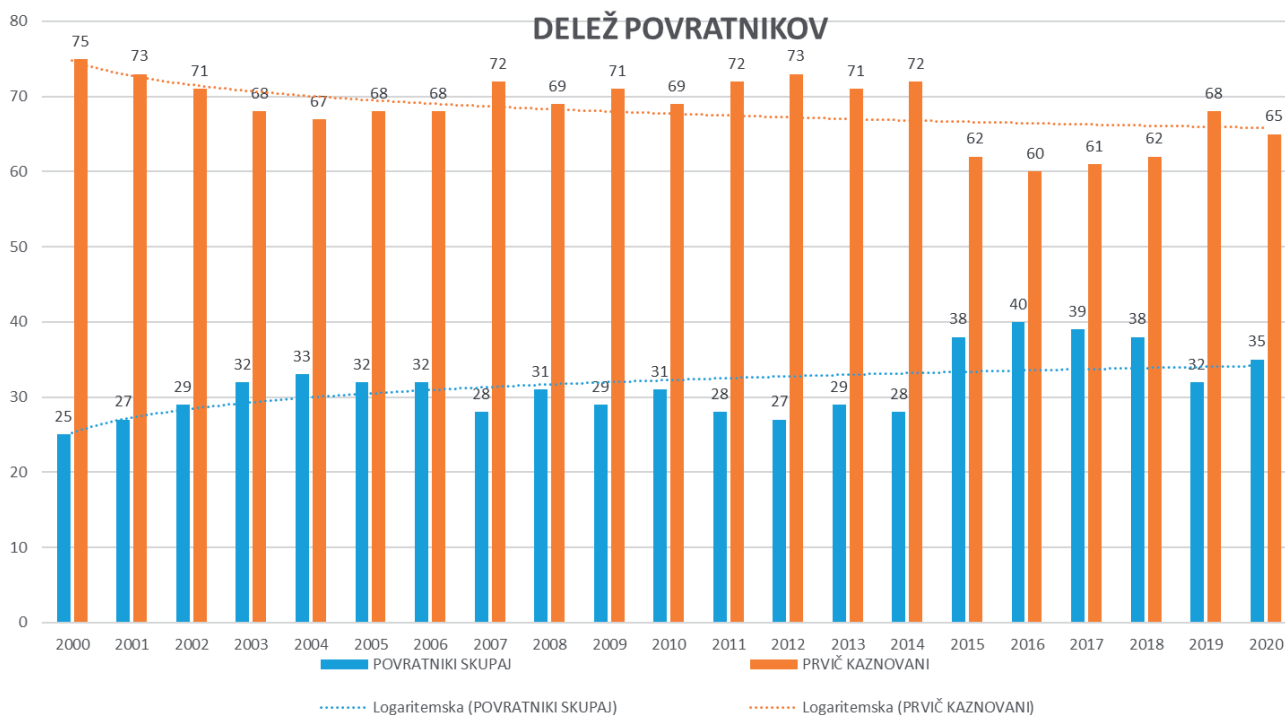
		nastopili sami	privedeni s prostosti	priveden iz pripora	izročen iz tujine - m.tiralica	nov IK - enotna sodba	nov IK prerazporejen	popravljen IKZ
moški	povratniki	131	52	88	3	149	23	2
	prvič kaznovani	97	71	348	2	31	3	3
	Skupaj	228	123	436	5	180	26	5
ženske	povratnice	7	4	2	0	11	0	0
	prvič kaznovane	10	12	13	1	5	0	0
	Skupaj	17	16	15	1	16	0	0
vsi	povratniki	138	56	90	3	160	23	2
	prvič kaznovani	107	83	361	3	36	3	3
	Skupaj	245	139	451	6	196	26	5

		Premestitev v istovrstni zavod	Premestitev v odprti ali polodprti zavod	Prenos kazni iz druge države	Sprememba iz vikend zapor v zapor	Vrnjeni iz bega	Vrnjeni po poteka prekinitev kazni	Skupaj
moški	povratniki	144	6	1	0	8	161	769
	prvič kaznovani	154	18	5	4	6	214	956
	Skupaj	298	24	6	4	14	375	1725
ženske	povratnice	0	0	0	0	0	5	29
	prvič kaznovane	0	0	0	0	0	21	62
	Skupaj	0	0	0	0	0	26	91
vsi	povratniki	144	6	1	0	8	166	798
	prvič kaznovani	154	18	5	4	6	235	1018
	Skupaj	298	24	6	4	14	401	1816

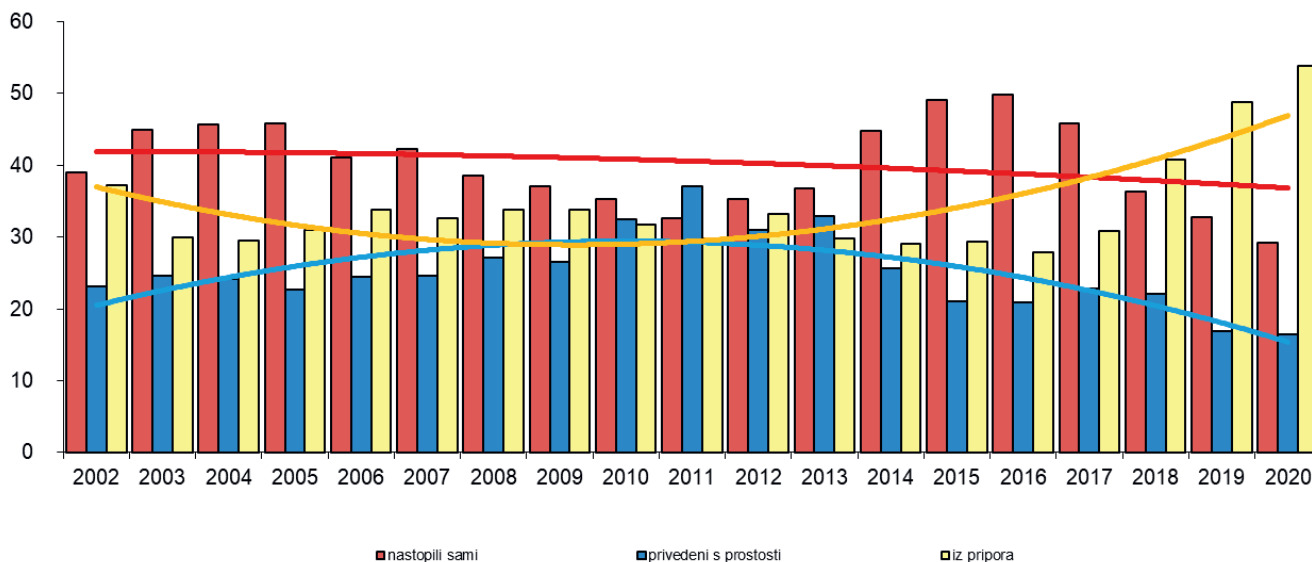
Pri statistični obdelavi podatkov o povratništvu smo v letu 2020 uvedli pomembno novost. Programska posodobitev nam je namreč omogočila obdelavo podatkov na način, da se pri izračunih o nastopih kazni ustrezno upošteva pomembna kategorija nastopa združene kazni. To pomeni, da je obsojenec že na prestajanju zaporne kazni in s strani sodišča prejme sklep o združitvi čakajoče kazni ali več kazni skupaj. Vsakokratnih nastopov združene kazni pri istem obsojencu tekom prestajanja kazni po novi metodologiji ne seštevamo več, saj se oseba ves ta čas še vedno nahaja v zaporu, zato se na ta način pridobi bolj verodostojne podatke o stopnji povratništva.

Zaradi spremembe metodologije so stopnje povratništva preračunane tudi za preteklo obdobje, od uvedbe elektronske obdelave podatkov v letu 2000 dalje.

Tabela prikazuje delež povratnikov pri obsojenih osebah (za oba spola), ki so nastopile kazen od leta 2000 dalje.

Način nastopa kazni obsojencev v letih 2002 - 2019

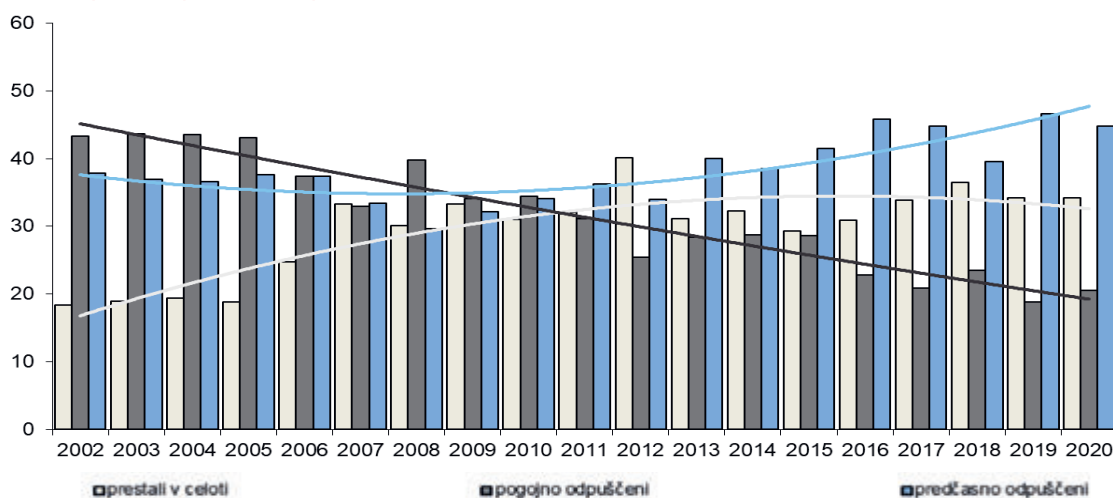
V zadnjih letih je opazen trend povečevanja števila obsojencev, ki kazen nastopijo iz pripora. Tudi v letu 2020 se tovrsten trend nadaljuje. V deležu sledi kategorija nastopa zaporne kazni s prostosti, najmanj obsojencev pa je bilo v zapor privedenih.

2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni

Struktura obsojencev po vrsti odpusta in spolu

		Moški	Ženske	Skupaj
odpuščeni	kazen preстал v celoti	271	14	285
	pogojno	166	6	172
	predčasno	347	26	373
	predčasni odpust na podlagi interventne zakonodaje za omilitev posledic COVID-19	141	7	148
	pomiloščeni	1		1
	umrli	5		5
	izrek enotne kazni	201	16	217
	denarna kazen je plačana	3		3
	nadomestitev kazni z opravo družbeno koristnih del	5		5
	odprava pripora	1		1
	popravljen IKZ	5		5
	ustavljeno izvrševanje kazni	6		6
	premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod	317		317
prekinitev kazni	izredne zdravstvene razmere v državi (COVID-19)	339	18	357
	nujna dela doma	4		4
	pomoč družini	16	2	18
	varstvo otrok	15	4	19
	zdravljenje	45	6	51
beg	10	1	11	
nastop nove kazni	7		7	
prekinitev kazni - izrek pripora	1		1	
razveljavitev sodbe	7		7	
sprememba iz zapor v vikend zapor	9		9	
sprememba iz vikend zapor v zapor	1		1	
Skupaj		1923	100	2023

Struktura obsojencev po vrsti odpusta

Grafični prikaz primerjave dinamike načina odpusta obsojencev s prestajanja zaporne kazni prikazuje naraščanje števila predčasno odpuščenih oseb, število pogojno odpuščenih pa konstantno upada.

2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj*Kazniva dejanja obsojencev po posameznih poglavjih kazenskega zakonika*

8

	1.1.		sprejeti		Skupaj	Delež v %
	M	Ž	M	Ž		
čast in dobro ime	1	0	2	0	3	0,14
človečnost in mednarodno pravo	4	1	3	1	9	0,43
človekove pravice in svoboščine	8	0	8	0	16	0,77
človekovo zdravje	132	5	82	4	223	10,73
delovno razmerje in soc. varnost	1	2	6	1	10	0,48
gospodarstvo	50	2	35	2	89	4,28
javni red in mir	146	6	278	7	437	21,03
okolje, prostor, naravne dobrine	1	0	1	0	2	0,10
pravni promet	4	0	3	2	9	0,43
pravosodje	2	0	4	1	7	0,34
premoženje	337	20	425	34	816	39,27
splošno varnost	3	0	2	0	5	0,24
spolno nedotakljivost	66	2	22	0	90	4,33
ur. dolžnost in javna pooblastila	2	2	1	0	5	0,24
varnost javnega prometa	14	1	19	0	34	1,64
varnost RS in ustavno ureditev	0	0	1	0	1	0,05
zakonsko zvezo, družino in ml.	31	0	43	0	74	3,56
zakonsko zvezo, družino in otroke	1	0	0	0	1	0,05
življenje in telo	145	9	25	4	183	8,81
sprememba denarne k. v zapor po ZIZ	1	0	21	6	28	1,35
sprememba. denarne k. v zapor po ZKP	0	0	3	0	3	0,14
denarna kazen spremenjena v zapor«	0	0	8	1	9	0,43
sprememba denarne k. v zapor po KZ-1	0	0	22	2	24	1,15
Skupaj	949	50	1014	65	2078	

Struktura kaznivih dejanj je primerljiva s preteklimi leti. Prevladujejo premoženjski delikti, sledijo kazniva dejanja zoper javni red in mir ter zoper človekovo zdravje.

2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni

	Število					Delež v %				
	1.1.		sprejeti		skupaj	1.1.		sprejeti		skupaj
	moški	ženske	moški	ženske	vsi	moški	ženske	moški	ženske	vsi
do 1 meseca	1	0	58	9	68	0	0		14	3
več kot 1 do 3 mes.	9	1	56	7	73	1	2	6	11	4
več kot 3 do 6 mes.	44	4	126	12	186	5	8	12	18	9
več kot 6 mes. do 1 leta	125	6	263	11	405	13	12	26	17	19
več kot 1 do 2 leti	183	8	257	9	457	19	16	25	14	22
več kot 2 do 3 leta	120	7	99	7	233	13	14	10	11	11
več kot 3 do 5 let	161	7	86	7	261	17	14	8	11	13
več kot 5 do 10 let	163	9	51	1	224	17	18	5	2	11
več kot 10 do 15 let	61	6	13	1	81	6	12	1	2	4
več kot 15 do 20 let	48	0	3	1	52	5	0	0	2	3
več kot 20 do 30 let	19	2	0	0	21	2	4	0	0	1
30 let	15	0	2	0	17	2	0	0	0	1
Skupaj	949	50	1014	65	2078	0	0	0	0	0

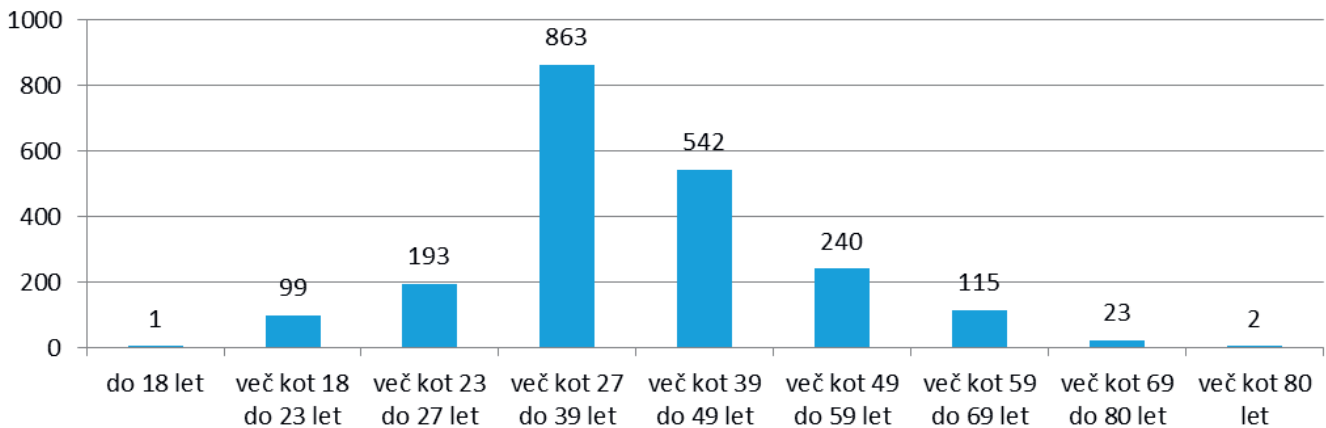
9

2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti

	Število					Delež v %				
	1.1.		sprejeti		VSI	1.1.		sprejeti		VSI
	moški	ženske	moški	ženske		moški	ženske	moški	ženske	vsi
do 18 let	0	0	1	0	1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
več kot 18 do 23 let	39	1	54	5	99	4,1	2,0	5,3	7,7	4,8
več kot 23 do 27 let	76	2	111	4	193	8,0	4,0	11,0	6,2	9,3
več kot 27 do 39 let	401	14	423	25	863	42,3	28,0	41,7	38,5	41,5
več kot 39 do 49 let	234	19	270	19	542	24,7	38,0	26,7	29,2	26,1
več kot 49 do 59 let	113	9	109	9	240	11,9	18,0	10,8	13,8	11,6
več kot 59 do 69 let	67	4	41	3	115	7,1	8,0	4,0	4,6	5,5
več kot 69 do 80 let	18	1	4	0	23	1,9	2,0	0,4	0,0	1,1
več kot 80 let	1	0	1	0	2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1
Skupaj	949	50	1014	65	2078	0,0	0,0	0,0	0,	0,0

10

Struktura obsojencev po starosti

2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi

		obsojenci	obsojenke	Skupaj
1. 1.	Denarna kazen	167	9	176
	Izgon tujca iz države	115	6	121
	Odvzem predmetov	147	10	157
	Odvzem vozniškega dovoljenja	4	1	5
	Prepoved izdaje vozniškega dovoljenja	0	1	1
	Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja	1	0	1
	Prepoved vožnje motornega vozila	21	0	21
	Skupaj	455	27	482
novo sprejeti	Denarna kazen	269	9	278
	Izgon tujca iz države	234	10	244
	Odvzem predmetov	85	3	88
	Odvzem vozniškega dovoljenja	3	0	3
	Prepoved izdaje vozniškega dovoljenja	2	0	2
	Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja	2	0	2
	Prepoved vožnje motornega vozila	10	0	10
	Skupaj	605	22	627
skupaj v letu	Denarna kazen	436	18	454
	Izgon tujca iz države	349	16	365
	Odvzem predmetov	232	13	245
	Odvzem vozniškega dovoljenja	7	1	8
	Prepoved izdaje vozniškega dovoljenja	2	1	3
	Prepoved približevanja ali komuniciranja z žrtvijo kaznivega dejanja	3	0	3
	Prepoved vožnje motornega vozila	31	0	31
	Skupaj	1060	49	1109

V tem letu so imele zaprte osebe izrečenih skupaj 1.109 stranskih kazni in varnostnih ukrepov, kar je v primerjavi s prejšnjim letom (931) občutno povečanje.

2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zavora po mednarodnih pogodbah in tiralicah

Prevzem v drugo državo iz Slovenije:

V tem letu nismo v tujino premestili nobenega obsojenca.

Prevzem iz tujine v Slovenijo:

Iz tujine smo sprejeli 6 obsojencev. Vsi so bili v Slovenijo privedeni na podlagi mednarodne tiralice.

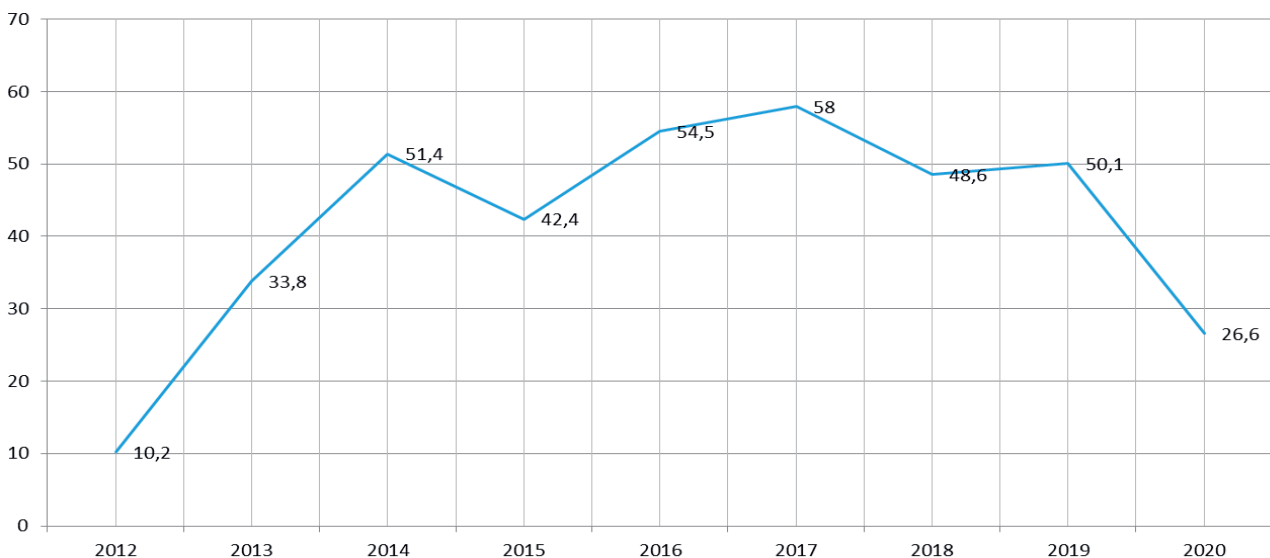
2. 3. 9. Zapor ob koncu tedna - vikend zapor in hišni zapor

Gibanje števila obsojenih na zapor ob koncu tedna

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
DOB	3	7	10	8	2	16	0	2,2
SLOV. VAS	7	0	7	12	4	15	0	4,1
PUŠČAVA	6	1	7	9	3	13	0	4,5
IG	2	0	2	2	2	2	0	0,9
CELJE	1	1	2	0	1	0	1	0,6
KOPER	0	3	3	5	0	6	2	0,4
NOVA GORICA	0	1	1	0	1	0	0	0,3
LJUBLJANA	1	3	4	3	1	5	1	0,5
ODP. ODD. IG	8	0	8	30	9	27	2	4,0
MARIBOR	2	6	8	10	2	15	1	0,6
MB MURSKA SOBOTA	0	1	1	0	1	0	0	0,4
MB ROGOZA	15	6	21	54	22	47	6	8,0
Skupaj	45	29	74	133	48	146	13	26,6

12

Dinamika gibanja povprečnega števila oseb v "Vikend zaporu"

Pri izvajanju zavora ob koncu tedna ugotavljamo, da je povprečno število oseb glede na prejšnje leto občutno padlo (iz 50,1 na 26,6). Manjše število oseb je v glavnem posledica ukrepov - več mesečne prekinitve kazni zaradi ukrepov COVID-19.

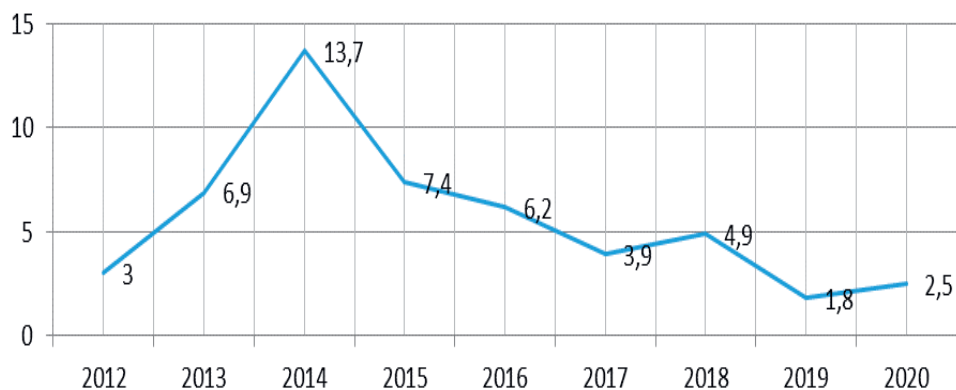
Struktura oseb na prestajanju vikend zaporu po vrsti odpusta in spolu

		Moški	Ženske	Skupaj
odpuščeni	kazen preстал v celoti	2		2
	pogojno	16		16
	predčasno	11	1	12
	predčasni odpust na podlagi interventne zakonodaje za omilitev posledic COVID-19	5	1	6
	pomiloščeni	1		1
	izrek enotne kazni	3		3
	ustavljeno izvrševanje kazni	1		1
premeščeni ali prerazporejeni v drug zavod	22		22	
prekinitev kazni	Izredne zdravstvene razmere v državi (COVID-19)	119	2	121
	Pomoč družini	4		4
	Zdravljenje	1		1
prekinitev kazni - izrek pripora	1		1	
sprememba iz vikend zaporu v zapor	4		4	
Skupaj		190	4	194

Gibanje števila hišnega zaporu po zavodih

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
IG	3	0	3	0	3	0	0	0,7
CELJE	0	1	1	0	1	0	0	0,4
KOPER	0	2	2	0	1	0	1	0,6
MARIBOR	2	1	3	0	2	0	1	0,7
Skupaj	5	4	9	0	7	0	2	2,5

Dinamika gibanja povprečnega števila oseb v "Hišnem zaporu"

Grafična predstavitev gibanja povprečnega števila oseb v hišnem zaporu od prvih nastopov v juliju 2012, do konca leta 2020.

2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR

2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov

Gibanje števila mladoletnikov po zavodih

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
CELJE	1	2	3	0	3	0	0	1,1
PD RADEČE	22	5	27	10	15	8	14	16,4
Skupaj	23	7	30	10	18	8	14	17,5

V tem letu so bili na prestajanju mladoletniškega zapora skupaj 3 mladoletniki. V zavodu Ig ni bilo nobene mladoletnice. Trend nizkega števila mladoletnih obsojencev se nadaljuje že več let.

2. 5. MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU

Dolžina prestanega vzgojnega ukrepa odpuščenih mladoletnikov in način odpusta iz Prevzgojnega doma

	Ponovni vzgojni ukrep	Pogojni odpust z varstvenim nadzorom	Ustavitev VU	Začasna namestitvev	pogojni odpust po 82. čl. KZ	Nadzor CSD	SKUPAJ
Do 6 mesecev	1						1
Od 6 mesecev do 1 leta	2						2
1 do 2 leti			1				1
2 do 3 leta		3	3		1		7
3 leta			4				4
Skupaj	3	3	8		1		15

2. 6. NADOMESTNI ZAPOR

Podatki o gibanju števila oseb, ki jim je bil izrečen nadomestni zapor

		1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število
Moški	KP NOVA GORICA	0	7	7	0	6	0	1	0,9
	LJUBLJANA	1	17	18	0	10	8	0	1,2
	LJ NOVO MESTO	0	8	8	1	9	0	0	0,9
	LJ ODP. ODD. IG	0	0	0	7	6	0	1	0,4
	MARIBOR	0	2	2	0	2	0	0	0,1
	MB MURSKA SOBOTA	0	3	3	0	3	0	0	0,3
Ženske	IG	0	4	4	0	4	0	0	0,3
Skupaj		1	41	42	8	40	8	2	4,0

V tem letu smo na prestajanje kazni v večjem številu sprejeli osebe, ki jim je bil izrečen nadomestni zapor. Medtem ko smo jih v prejšnjem letu sprejeli 25, smo jih letos obravnavali že 42. Za sedaj to še ne predstavlja bistvenih obremenitev v zavodih.

2. 7. PRIPORNIKI

2. 7. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb

V tem letu je bilo v zavodih priprtih 1.177 oseb, kar manj kot v prejšnjem letu. Povprečno število priprtih oseb se je v primerjavi s predhodnim letom povečalo iz 348,1 na 355,9 - kar pomeni, da je bilo manjše število oseb dlje časa v priporu.

Gibanje števila vseh priprtih oseb po zavodih

	1.1.	Sprejeti	Skupaj	Priliv	Odpuščeni	Odliv	31.12.	Povprečno število	Delež v %	Sprejeti v povprečju na dan
IG	10	45	55	2	39	0	18	12,1	3,40	0,12
CELJE	47	65	112	19	89	3	39	40,3	11,34	0,18
KOPER	70	126	196	36	143	15	74	63,5	17,85	0,35
NOVA GORICA	14	14	28	6	23	0	11	11,2	3,14	0,04
LJUBLJANA	142	323	465	4	254	66	149	144,5	40,61	0,88
NOVO MESTO	25	64	89	2	65	4	22	21,4	6,02	0,18
MARIBOR	53	125	178	14	135	1	56	47,8	13,43	0,34
MURSKA SOBOTA	15	39	54	5	34	0	25	15,0	4,22	0,11
Skupaj	376	801	1177	88	782	89	394	355,9		2,19

Podrobna predstavitev po spolu in mladoletnih pripornikih

	1.1.			Sprejeti			Skupaj			Priliv		
	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML
IG	0	10	0	0	45	0	0	55	0	0	2	0
CELJE	44	3	0	65	0	0	109	3	0	19	0	0
KOPER	70	0	0	126	0	0	196	0	0	35	0	1
KP NOVA GORICA	14	0	0	14	0	0	28	0	0	6	0	0
LJUBLJANA	142	0	0	321	0	2	463	0	2	4	0	0
LJ NOVO MESTO	24	0	1	63	0	1	87	0	2	2	0	0
MARIBOR	53	0	0	124	0	1	177	0	1	14	0	0
MB MURSKA S.	15	0	0	39	0	0	54	0	0	5	0	0
Skupaj	362	13	1	752	45	4	1114	58	5	85	2	1

	Odpuščeni			Odliv			31.12.			Povp. število		
	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML	M	Ž	ML
IG	0	39	0	0	0	0	0	18	0	0,0	12,1	0,0
CELJE	88	1	0	1	2	0	39	0	0	40,3	0,1	0,0
KOPER	142	0	1	15	0	0	74	0	0	63,4	0,0	0,1
KP NOVA GORICA	23	0	0	0	0	0	11	0	0	11,2	0,0	0,0
LJUBLJANA	253	0	1	65	0	1	149	0	0	143,8	0,0	0,7
LJ NOVO MESTO	64	0	1	4	0	0	21	0	1	20,9	0,0	0,5
MARIBOR	135	0	0	1	0	0	55	0	1	47,6	0,0	0,2
MB MURSKA S.	34	0	0	0	0	0	25	0	0	15,0	0,0	0,0
Skupaj	739	40	3	86	2	1	374	18	2	342,2	12,2	1,6

Število in struktura sodno pridržanih oseb

	Pridržani		Odpuščeni na prostost		Odrejen pripor		Premeščeni
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M
IG	0	6	0	1	0	5	0
CELJE	63	0	3	0	60	0	0
KOPER	9	0	2	0	7	0	0
KP NOVA GORICA	1	0	0	0	1	0	0
LJUBLJANA	38	0	2	0	36	0	0
LJ NOVO MESTO	15	0	1	0	14	0	0
MARIBOR	36	0	6	0	29	0	1
MB MURSKA SOBOTA	1	0	0	0	1	0	0
Skupaj	163	6	14	1	148	5	1

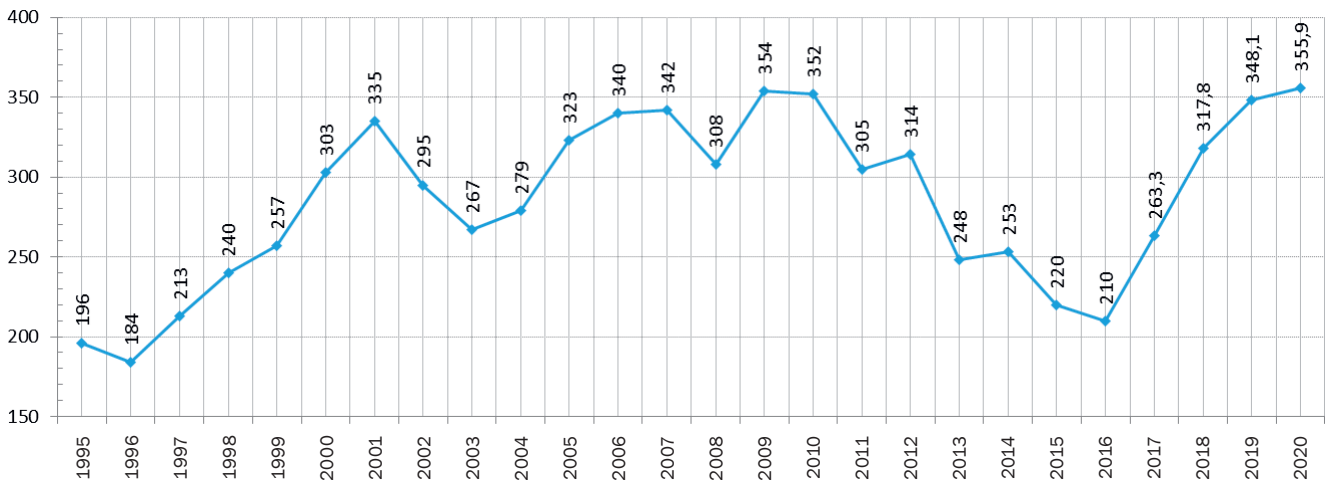
V zavodih je bilo v tem letu sodno pridržanih 169 oseb, kar je manjše povečanje glede na prejšnje leto, ko je bilo sodno pridržanih 156 oseb.

Gibanje števila pripornikov po vrsti nastopa in odpusta

		M	Ž	ML	Skupaj
1.1.		362	13	1	376
Sprejeti		752	45	4	801
Priliv	Vrnjeni z bega	1	0	0	1
	Premeščeni iz drugega zavoda	84	2	1	87
Odpust	Odpuščeni na prostost	1	0	0	1
	Premeščeni v hišni pripor	15	1	0	16
	Nastopili v psihiatriji	9	1	0	10
	Umrli	2	0	0	2
	Ekstradicija- ni bila izvedena	1	0	0	1
	Ekstradicija-izročitev dr.drž.	51	2	0	53
	Kazen prestana v priporu	6	0	0	6
	Nastop kazni iz pripora	240	5	1	246
Odliv	Ni podlage odpusta	2	0	0	2
	Odprava pripora	216	21	2	239
	Odrejen pripor	2	0	0	2
	Predčasen nastop kazni iz pripora	190	10	0	200
	Pripor ni podaljšan	4	0	0	4
Odliv	Premeščeni v drug zavod	86	2	1	89
31.12.		374	18	2	394

Kako se je število pripornikov gibalo od leta 1995 dalje prikazuje spodnji graf. Število pripornikov je bilo v upadu od leta 2010 dalje, od leta 2016 dalje pa zopet beležimo občuten trend rasti.

Povprečno število priprtih (brez hišnega pripora)

2. 8. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI

2. 8. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami

Število tujcev med zaprtimi osebami

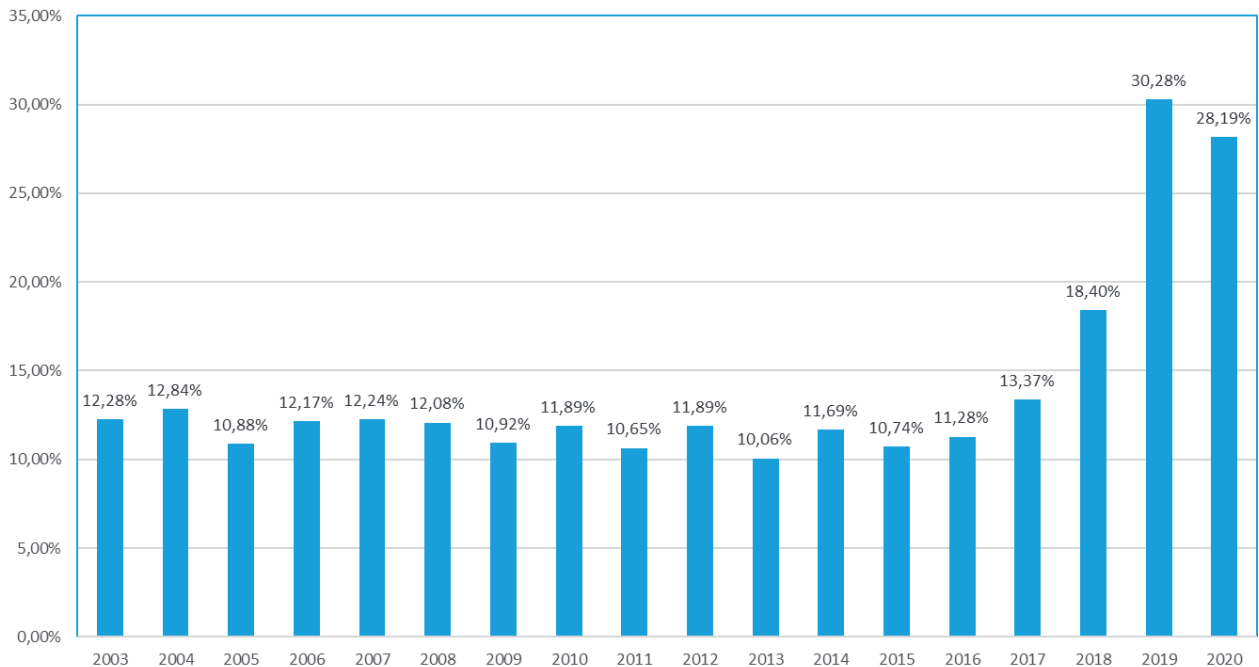
22

	Število				Delež v %
	obsojenci, mladoletniki	obsojeni po zakonu o prekrških	priporniki	skupaj	skupaj
DOB	135	0	0	135	10,2
SLOV. VAS	1	0	0	1	0,1
PUŠČAVA	1	0	0	1	0,1
IG	18	0	34	52	3,9
CELJE	64	0	41	105	8,0
KOPER	118	0	176	294	22,3
NOVA GORICA	16	0	17	33	2,5
LJUBLJANA	68	3	238	309	23,4
NOVO MESTO	45	1	63	109	8,3
ODP. ODD. IG	3	1	0	4	0,3
MARIBOR	117	0	108	225	17,1
MURSKA SOBOTA	17	0	33	50	3,8
MB ROGOZA	1	0	0	1	0,1
Skupaj	604	5	710	1319	

V tem letu je bilo med zaprtimi osebami 1.319 tujcev, kar je za 146 manj kot prejšnje leto. Med njimi so bili v večjem delu priporniki (710). Največ tujcev je bilo letos v zavodu Ljubljana in Koper, veliko jih je bilo tudi v Mariboru.

Večina tujcev – pripornikov je bila pripravljena zaradi organiziranja prepovedanega prehoda čez državno mejo. Ta okoliščina je imela tudi največji učinek na skupno povprečno število tujcev med vsemi zaprtimi osebami.

Delež tujcev med zaprtimi v zadnjih letih

Struktura tujcev po posameznih državah

	Število				Delež v %
	obsojenci, mladoletniki	obsojeni po zakonu o prekrških	priporniki	Skupaj	
Afganistan	5	0	10	15	1,1
Albanija	23	0	18	41	3,1
Alžirija	6	0	10	16	1,2
Avstrija	4	0	4	8	0,6
Azerbajdžan	0	0	1	1	0,1
Bangladeš	0	0	1	1	0,1
Belgija	3	0	14	17	1,3
Belorusija	0	0	2	2	0,2
Bolgarija	11	0	11	22	1,7
Bosna in Hercegovina	58	2	64	124	9,4
Brazilijska	1	0	1	2	0,2
Češka	2	0	6	8	0,6
Črna Gora	8	0	9	17	1,3
Eritreja	3	0	0	3	0,2
Finska	0	0	1	1	0,1
Francija	6	0	5	11	0,8
Gruzija	7	0	8	15	1,1
Hrvaška	66	0	79	145	11,0

Indija	2	0	4	6	0,5
Irak	9	0	9	18	1,4
Iran	1	0	5	6	0,5
Irska	0	0	2	2	0,2
Italija	29	0	43	72	5,5
Kitajska	7	0	6	13	1,0
Kosovo	40	0	26	66	5,0
Kuba	0	0	1	1	0,1
Latvija	1	0	1	2	0,2
Libanon	1	0	1	2	0,2
Libija	0	0	1	1	0,1
Litva	9	0	11	20	1,5
Madžarska	6	0	15	21	1,6
Makedonija	16	3	16	35	2,7
Maroko	6	0	8	14	1,1
Mehika	0	0	1	1	0,1
Mjanmar	0	0	1	1	0,1
Moldavija	4	0	7	11	0,8
Nemčija	7	0	8	15	1,1
Neurejeno državljanstvo ali neznana država	1	0	0	1	0,1
Nigerija	5	0	3	8	0,6
Nizozemska	3	0	7	10	0,8
Norveška	1	0	0	1	0,1
Pakistan	36	0	44	80	6,1
Palestina	1	0	1	2	0,2
Poljska	4	0	6	10	0,8
Romunija	31	0	52	83	6,3
Rusija	7	0	13	20	1,5
Sirija	16	0	17	33	2,5
Slovaška	0	0	1	1	0,1
Srbija	88	0	71	159	12,1
Španija	1	0	1	2	0,2
Šri Lanka	3	0	1	4	0,3
Švedska	1	0	1	2	0,2
Tajvan	1	0	0	1	0,1
Tunizija	9	0	7	16	1,2
Turčija	13	0	23	36	2,7
Ukrajina	39	0	49	88	6,7
Uzbekistan	0	0	2	2	0,2
Velika Britanija	2	0	1	3	0,2
ZDA	1	0	0	1	0,1
Skupaj	604	5	710	1319	

V letu 2020 smo v slovenskih zaporih in v prevzgojnem domu obravnavali 1.319 tujcev iz 58 različnih držav.

3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB

3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI

3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih

Strokovno delo v zavodih temelji na interdisciplinarnem pristopu, skupinskih in individualnih metodah dela v skladu s sodobnimi spoznanji različnih strok. Usmerjeno je tudi v sodelovanje z zunanjim okoljem. Izvajajo ga delavci različnih strokovnih profilov, kot so: socialni pedagogi, pedagogi, socialni delavci, psihologi, zdravstveni delavci. Organizirani so v strokovne time, ki jih vodijo vodje vzgojnih služb. Člani strokovnih timov so tudi predstavniki pravosodnih policistov in inštruktorjev.

Vodje strokovnih timov, vodje drugih služb in direktorji v zavodih so se dnevno sestajali na kratkih posvetih o aktualnih dogodkih, tedensko pa so se odvijali sestanki strokovnih služb, kjer so obravnavali vsebine, povezane s sprejemi, prestajanjem kazni in z odpusti zaprtih oseb.

Delavci vzgojnih služb so se sestajali tudi po posameznih strokovnih področjih (vodje vzgojnih služb, pedagogi, socialni delavci, strokovni delavci za obravnavo odvisnosti, strokovni delavci za obravnavo povzročiteljev nasilja, zdravstveni delavci, psihologi), ki so jih vodili delavci vzgojne službe na Generalnem uradu.

Strokovna obravnava obsojencev in mladoletnikov je potekala po individualnih, skupinskih in skupnostnih programih, njen cilj je bil usposabljanje zaprtih oseb za življenje po odpustu in reintegracijo v družbo. Strokovna obravnava pripornikov je potekala individualno.

Na podlagi podatkov in individualnih razgovorov članov strokovnega tima s posameznikom v sprejemnem obdobju so bili izdelani osebni načrti z opredeljenimi kratkoročnimi in dolgoročnimi cilji obravnave, bivanje in dejavnosti zaprtih oseb v procesu prestajanja kazni in rehabilitacije. Osebni načrti za vsakega posameznika so se med letom dopolnjevali in spreminjali glede na potrebe, možnosti in spremenjene razmere.

V osebni načrtu so v zavodih za vsako zaprto osebo opredelili razporeditev v režim, vrsto obravnave, delo, stike s svojci, stike s strokovnimi delavci zunanjih ustanov in prostovoljci, ugodnosti, izobraževanje in poklicno usposabljanje, način preživljanja prostega časa, odnos do kaznivega dejanja, načrtovali so tudi odpust s prestajanja kazni.

Programi skupinske obravnave so bili izvedeni v obliki malih skupin in velikih skupin (sestanki domske oz. oddelčne skupnosti). Zaradi razglašene epidemije nalezljive bolezni COVID-19 na območju Republike Slovenije v letu 2020 so se navedene oblike dela sicer izvajale, vendar v omejenem oz. okrnjenem obsegu. Male skupine so vodili strokovni delavci, pedagogi, socialni delavci in psihologi. Male skupine so bile sestavljene heterogeno in odprto, vanje so bile vključene zaprte osebe ne glede na starost, predkaznovanost, vrsto kaznivega dejanja, osebnostno strukturo in družbeni status. Cilji obravnave v malih skupinah so bili, da se preko interakcije z drugimi člani skupine posamezniku omogoči vpogled v lastno vedenje, spodbuja želeno in preprečuje neželjeno vedenje, omogoči pridobivanje novih socialnih veščin, ponudi načine razreševanja konfliktov in težav ter obvešča člane skupine. Sestanke domskih skupnosti so vodili direktorji zavodov ali v njihovi odsotnosti vodje vzgojnih služb, v oddelkih pa vodje oddelkov ali pooblaščen strokovni delavci. Cilji sestankov domske skupnosti so bili usmerjeni v iskanje zamisli, pobud in izkušenj za reševanje problemov in konfliktov ter informiranje.

Na strokovnem področju smo skrbeli za izvajanje strokovnih metod dela, posebno pozornost smo namenili programom izobraževanja zaprtih oseb, obravnavi uporabnikov nedovoljenih psihoaktivnih snovi in alkohola, obravnavi povzročiteljev nasilja, preprečevanju samomorov in samopoškodb in obravnavi storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost. Zaradi razglašene epidemije COVID-19 na območju Republike Slovenije, je bilo tudi na tem področju skupinsko delo zelo okrnjeno, poudarek je bil na individualnem delu z obsojenci.

Iskali smo nove možnosti za specifične programe dela z zaprtimi ter povezovanje z zunanjimi organizacijami in tudi drugimi resorji. Redno so potekale supervizije o postopanju s samomorilno ogroženimi, obravnavi storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, supervizije socialnih delavcev, zdravstvenih delavcev, pedagogov, supervizije za strokovne delavce s področja obravnave odvisnosti ter supervizije za strokovne delavce s področja obravnave povzročiteljev nasilja, rezen v obdobju, ko izvedba zaradi omejitev, vezanih na razglasitev epidemije, ni bila mogoča oziroma so nekatere supervizije potekale preko audio video sistema na daljavo. Glede na to, da imamo v zaporskem sistemu veliko izrednih dogodkov, supervizija pa predstavlja svetovalno-razbremenilni proces, ki naslavlja dileme in konflikte v poklicnih interakcijah, s čimer udeležencem omogoča, da preko refleksije in analize lastnih izkušenj prihajajo do novih spoznanj in znanj, s tem pa krepijo strokovne kompetence in poklicno identiteto, smo zaposlenim omogočali tudi udeležbo na individualni superviziji.

V letu 2020 so v sklopu prostočasnih dejavnosti zaprte osebe v Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje ter v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana izdelovale unikatne, lesene kocke pod sloganom »Dobra roka - Igri dajemo smisel«, ki so nastale v okviru projekta Inovativen.si, sofinanciranega iz Evropskega socialnega sklada. Ravnotežnostne kocke so igrača ali pripomoček, ki so ga izdelale dobre roke zapornika. Vsaka roka je lahko dobra roka, kar je naše glavno sporočilo. Z lesenimi kockami lahko postavimo stolp in morda nam ne bo uspelo ob prvem poskusu. Vendar ne bomo obupali in se bomo ob vnovičnem poskusu še bolj potrudili ter se ob tem nekaj naučili iz svojih napak. Igrača simbolično in vizualno sporoča pomembnost učenja iz napak. Zapornikom daje možnost ustvarjanja, razvijanja delovnih navad in veščin za boljšo ter hitrejšo vključitev v družbo. Obsojenke v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig so sešile vrečke iz naravnega materiala, kjer se kocke shranijo. Na vseh lokacijah so se zaprti izjemno potrudili in ustvarili lične, unikatne izdelke.

3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime prestajanja kazni

V zavodih obstajajo trije režimi oz. oddelki prestajanja kazni: odprti, polodprti in zaprti. Med seboj se razlikujejo po stopnji omejevanja svobode. Med prestajanjem kazni se režim obsojencem spreminja glede na oceno o možnosti zlorabe režima, na katero pa med drugim vplivata tudi obsojenčevo uresničevanje osebnega načrta in njegova varnostna ocena. Od 1.067 obsojencev, obsojenk in mladoletnikov, ki so bili v zavodih na dan 1. 1. 2020, jih je 4,22 % prestajalo t. i. vikend zapor, 68,70 % jih je prestajalo kazen v zaprtem režimu, 18,84 % jih je bilo nameščenih v polodprti režim in 8,25 % v odprti režim.

Razporeditev obsojenih oseb in mladoletnikov v režime na dan 1. 1. 2020

(24)

Zavod	Vikend zapor	Odperti	Polodprti	Zaprti	Skupaj
OBSOJENCI					
Dob	3	0	0	506	509
Slovenska vas	7	0	62	0	69
OO Puščava	6	14	0	0	20
Celje	1	12	23	20	56
Koper	0	2	29	36	67
Nova Gorica	0	7	6	6	19
Ljubljana	1	0	0	37	38
Novo mesto	0	0	8	10	18
OO Ig	8	21	0	0	29
Maribor	2	0	32	77	111
Murska Sobota	0	0	11	9	0
OO Rogoza	0	28	0	0	41
Skupaj	43	77	171	701	992
OBSOJENKE					
Ig	2	8	16	26	52
Skupaj	2	8	16	26	52

MLADOLETNIKI					
Celje	0	0	1	0	1
Radeče	0	3	13	6	22
Skupaj	0	3	14	6	23
Skupaj	45	88	201	733	1067
Delež (v %)	4,22	8,25	18,84	68,70	100

V letu 2020 je bilo 123 namestitev obsojencev v prostore s strožjim režimom (98.a člen ZIKS-1). Največji delež teh namestitev je bil, ker so obsojenci huje motili druge (96), nekaj pa tudi, ker so bili obsojenci ogroženi od drugih (13), ker so jim drugi grozili (13) in ker so bili ocenjeni kot izrazito begosumni (1).

Namestitev v prostore s strožjim režimom po zavodih v letu 2020

Zavod	Begosumnost	Motenje drugih	Ogroženost	Jim grozijo drugi	Skupaj
Dob	1	47	8	0	56
Celje	0	8	3	11	22
Nova Gorica	0	1	0	0	1
Ljubljana	0	4	1	1	6
Maribor	0	18	0	1	19
Ig	0	5	1	0	6
Radeče	0	13	0	0	13
Skupaj	1	96	13	13	123

(25)

195. člen ZIKS-1 določa, da se mladoletnika, ki se ni sposoben prilagajati delu in življenju po programu vzgojne skupine, v katero je bil napoten, lahko premesti v posebno vzgojno skupino z intenzivnejšim postopkom. V letu 2020 je bilo 13 tovrstnih namestitev mladoletnikov, dva mladoletnika sta bila nameščena po dvakrat.

3. 1. 3. Alternativni načini izvršitve kazni zapora

Kazen zapora v obliki zapora ob koncu tedna (četrti odstavek 86. člena KZ-1) je v letu 2020 prestajalo 74 oseb. Na dan 1. 1. 2020 je kazen zapora na takšen način prestajalo 45 oseb, skozi celotno leto 2020 pa je s prestajanjem takšnega načina izvršitve kazni zapora začelo še 29 oseb. Kazen so večinoma prestajali tako, da so bili razporejeni v odprti režim prestajanja kazni. V letu 2020 je bilo od vseh 74 primerov takšnega izvrševanja kazni zapora ugotovljenih 6 zlorab (od tega so bile 3 kazni zapora ob koncu tedna spremenjene v zaporno kazen).

V skladu z 2. odstavkom 12. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij je v času prestajanja kazni zapora 14 obsojencev zaprosilo, da se izvrševanje kazni zapora izvrši v obliki vikend zapora.

Kazen zapora v obliki hišnega zapora (peti odstavek 86. člena KZ-1) je v letu 2020 prestajalo 9 obsojencev, kar je 1 manj kot v preteklem letu.

Zavodi za prestajanje kazni zapora se pri izvrševanju kazenske sankcije zapora ob koncu tedna soočajo predvsem s težavo nadzorov pri obsojencih, ki so samozaposleni, pri obsojencih, ki opravljajo delo na terenu in pri obsojencih, ki svoje delo opravljajo v tujini pri tujem delodajalcu.

Prestajanje kazni zapora v obliki zapora ob koncu tedna v letu 2020 je bilo zaznamovano z dvema razglasitvama epidemije COVID-19 na ozemlju Republike Slovenije, zaradi česar je bila večini obsojencem s tovrstno kaznijo kazen zapora prekinjena.

3. 2. IZOBRAŽEVANJE IN IZOBRAZBA OBSOJENCEV, OBSOJENK IN MLADOLETNIKOV

Zviševanje ravni znanja in izobrazbe zaprtih oseb je pomemben dejavnik terciarne prevencije, zato je bila tudi v letu 2020 pozornost strokovnih delavcev namenjena spodbujanju zaprtih oseb za vključevanje v različne izobraževalne programe.

URSIKS je v drugi polovici leta 2016 pričel z izvajanjem evropskega projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb«, ki se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020. Namen projekta je uvedba in izvedba različnih programov za obravnavo zaprtih oseb s ciljem, da se zaprte osebe usposobi za življenje na prostosti s pridobivanjem delovnih kompetenc in hkrati z odpravo tveganj, ki pogojujejo ponavljanje kaznivih dejanj. V okviru projekta se izvajajo izobraževalni programi (srednje poklicno izobraževanje, srednje strokovno izobraževanje in poklicno tehnično izobraževanje), usposabljanja za delo (programi s certificiranjem za pridobitev različnih nacionalno poklicnih kvalifikacij - NPK) in delovne terapije. V projekt so bili vključeni obsojenci na vseh lokacijah ZPKZ (Dob, Ig, Ljubljana, Maribor, Celje, Koper) in mladoletniki iz PD Radeče. Izobraževalni programi so se izvajali samo v ZPKZ Dob, kjer se izvršujejo daljše kazni zapora, in v ZPMZKZ Celje, kjer se izvršuje kazen mladoletniškega zapora. Obsojenci so se lahko v izobraževalne programe vključili kadarkoli med šolskim letom. V okviru projekta se obsojencem omogoča, da brezplačno pridobijo formalno izobrazbo za različne stopnje šolske izobrazbe ter znanja, spretnosti in veščine za poklice, ki omogočajo zaposlitev in s tem življenje brez socialne pomoči po prestani kazni. Od začetka izvajanja projekta do konca leta 2020 je bilo v programe vključenih 1.019 obsojencev, od tega 190 v letu 2016, 226 v letu 2017, 257 v letu 2018, 221 v letu 2019 in 125 v letu 2020. Posamezni obsojenec je lahko vključen v različne programe znotraj projekta, tako je bilo 1.089 obsojencev, od začetka izvajanja projekta do konca leta 2020, vključenih v različne programe, in sicer 393 v delovno terapijo, 179 v izobraževalne programe in 540 v usposabljanja za delo (nacionalne poklicne kvalifikacije - NPK).

V letu 2020 so v nekaterih zavodih v delovne terapije vključevali tudi pripornike. Zaradi ukrepov za zaježitev epidemije COVID-19 so bile aktivnosti projekta v letu 2020 dvakrat prekinjene, kar je vplivalo na nižjo vključenost zaprtih oseb v programe.

3. 2. 1. Izobrazbena struktura

Šolska in poklicna izobrazba obsojencev, obsojenk in mladoletnikov na dan 1. 1. 2020 in na novo sprejetih

(26)

Šolska izobrazba	na dan 1.1.				na novo sprejeti				skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne znajo pisati, brati, računati	17	1	1	19	33	2	0	35	54
nedokončana OŠ	83	7	4	94	70	15	2	87	181
OŠ	258	4	0	262	253	4	1	258	520
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	31	8	15	54	36	7	1	44	98
nižja poklicna šola	45	1	3	49	93	2	0	95	144
srednja poklicna šola	333	23	0	356	321	28	0	349	705
srednja strok. šola ali gimnazija	177	1	0	178	133	3	0	136	314
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	5	3	0	8	2	0	0	2	10
višja šola	14	1	0	15	21	2	0	23	38
visoka šola oz. fakulteta	27	1	0	28	35	2	0	37	65
SKUPAJ	990	50	23	1063	997	65	4	1066	2129

Podelitev spričeval ob zaključku osnovne šole v ZPKZ Dob

Usposabljanje za pridobitev NPK izvajalec del visokih gradenj v zavodu Dob

Usposabljanje za pridobitev NPK pomočnik kuharja v ZPKZ Dob

Od vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov v letu 2020 jih je imelo 849 (39,9 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 520 (24,4 %) osnovno šolo, 314 (14,7 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 103 (4,8 %) pa jih je imelo višjo, visoko šolo oz. fakulteto. Nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo je imelo 98 (4,6 %) oseb, 10 (0,5 %) oseb pa je imelo nedokončano višjo, visoko šolo ali fakulteto. Brez šolske izobrazbe je bilo 235 (11,0 %) oseb, med njimi 54 (2,5 %) brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij. Raven formalne izobrazbe zaprtih oseb je ugotovljena na osnovi njihovih izjav o doseženi stopnji izobrazbe ob nastopu kazni. Dokazila o izobrazbi so predložili le tisti, ki so bili vključeni v izobraževanje.

3. 2. 2. Izobrazbena struktura vključenih v izobraževanje

Šolska in poklicna izobrazba obsojencev, obsojenk in mladoletnikov vključenih v izobraževanje

Šolska izobrazba	na dan 1.1.				na novo sprejeti				skupaj
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj	
ne zna pisati, brati, računati	4	0	1	5	11	0	0	11	16
nedokončana OŠ	28	4	4	36	13	3	1	17	53
OŠ	34	0	0	34	14	0	0	14	48
nedokon. pokl., sred. ali gimnazija	38	1	15	54	9	0	1	10	64
nižja poklicna šola	0	0	0	0	0	0	0	0	0
srednja poklicna šola	35	1	0	36	15	0	0	15	51
srednja strok. šola ali gimnazija	33	1	0	34	8	0	0	8	42
nedok. višja, visoka oz. fakulteta	0	0	0	0	0	0	0	0	0
višja šola	2	0	0	2	0	0	0	0	2
visoka šola oz. fakulteta	3	0	0	3	4	0	0	4	7
SKUPAJ	177	7	20	204	74	3	2	79	283

Od vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov, ki so se v letu 2020 vključili v izobraževanje, jih je imelo 51 (18 %) nižjo oz. srednjo poklicno šolo, 48 (17 %) osnovno šolo, 42 (14,8 %) srednjo strokovno šolo ali gimnazijo, 9 (3,2 %) pa jih je imelo višjo, visoko šolo ali fakulteto. Z nedokončano poklicno, srednjo šolo ali gimnazijo jih je bilo 64 (22,6 %), oseb z nedokončano višjo ali visoko šolo nismo imeli. Brez šolske izobrazbe jih je bilo 69 (24,4 %), med njimi 16 (5,6 %) brez znanja pisanja, branja in poznavanja osnovnih računskih operacij.

3. 2. 3. Vključenost v izobraževalne programe

Po kategorijah zaprtih oseb so se v formalne oblike izobraževanja v letu 2020 vključevali obsojenci, obsojenke in mladoletniki. Izobraževalne programe so obiskovali tako znotraj kot zunaj zavodov, izobraževali so se v izobraževalnih programih za odrasle kot tudi v programih za mlade.

Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev, obsojenk in mladoletnikov po spolu v letu 2020

28

Izobraževalne oblike	vpisani				od teh								
					prekinili			končali			nadaljujejo		
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	m	ž	ml	m	ž	ml
opismenjevanje	23	0	3	26	16	0	0	0	0	0	8	0	2
osnovna šola	30	4	3	37	13	1	1	3	3	0	14	0	2
nižja poklicna šola	0	0	11	11	0	0	1	1	0	6	0	0	4
srednja poklicna šola	68	2	6	76	15	1	3	11	1	1	44	0	2
poklic. tečaj, mojstrski, del. izpit	140	0	0	140	47	0	0	49	0	0	41	0	0
srednja strok. šola, gimnazija	45	1	0	46	13	0	0	2	0	1	29	1	0
višja šola	5	0	0	5	3	0	0	0	0	0	2	0	0
visoka šola oz. fakulteta	11	0	0	11	1	0	0	0	0	0	10	0	0
SKUPAJ	322	7	23	352	108	2	5	66	4	8	148	1	10

V letu 2020 je bilo v izobraževanje vključenih 16,5 % vseh obsojencev, obsojenk in mladoletnikov. Predčasno je z izobraževanjem prekinilo 108 obsojencev, 2 obsojenki in 5 mladoletnikov. V večini primerov je razlog za prekinitev izobraževanja odpust s prestajanja kazni zapora. Kot razloge za prekinitev izobraževanja zavodi med drugim navajajo še izključitev, premestitev, pogojni odpust, predčasni odpust, izpis, odklonitev ponovnega vpisa, odvzem financiranja izobraževanja zaradi neizpolnjevanja učnega dogovora.

Izvedba tabora v Prevzgojnem domu Radeče

Zaključna konferenca projekta Skillhubs o izobraževanju v zaporih

Največ zaprtih oseb je obiskovalo poklicne tečaje (oz. NPK programe) in programe srednje poklicne šole.

Število v posamezne oblike izobraževanja vključenih obsojencev, obsojenk in mladoletnikov v zavodu in izven zavoda v letu 2020

Izobraževalne oblike	v zavodu				izven zavoda			
	m	ž	ml	skupaj	m	ž	ml	skupaj
opismenjevanje	23	0	3	26	0	0	0	0
osnovna šola	30	4	3	37	0	0	0	0
nižja poklicna šola	0	0	11	11	0	0	0	0
srednja poklicna šola	67	0	6	73	2	2	0	4
poklic. tečaj, mojst., del. izpit	133	0	0	133	7	0	0	7
srednja strok. šola, gimnazija	40	0	0	40	4	1	0	5
višja šola	0	0	0	0	5	0	0	5
visoka šola oz. fakulteta	0	0	0	0	11	0	0	11
SKUPAJ	293	4	23	320	29	3	0	32

(29)

A/ Oblike izobraževanj v zavodu (formalne in neformalne)

Izmed vseh obsojencev, vključenih v izobraževanje jih je v letu 2020 kar 90,9 % obiskovalo programe formalnega izobraževanja v zavodih. Zaprte osebe so obiskovale programe za pridobitev izobrazbe v zavodih Dob (199), POO Slovenska vas (24), OO Puščava (1), Celje (33), Koper (6), Oddelek Novo mesto (31), Ig (4) ter v Prevezgojnim domu Radeče (22).

V zavodu Dob je osnovno šolo za odrasle in učno pomoč izvajal Center za izobraževanje in kulturo (CIK) Trebnje. Predavanj osnovne šole se je udeleževalo 26 obsojencev (2 obsojenca iz POO Slovenska vas), od tega so bili 4 obsojenci vključeni v opismenjevanje (1.–4. razred). Programe srednje poklicnega izobraževanja, srednje strokovnega izobraževanja in poklicno tehničnega izobraževanja je izvajal javni zavod Cene Štupar – Center za izobraževanje Ljubljana (CILJ). V programu Gastronomske in hotelske storitve se je predavanj udeleževalo 57 obsojencev - od tega 5 iz POO Slovenska vas, 1 iz OO Puščava, 5 jih je uspešno zaključilo program. V program Pek sta bila vpisana 2 obsojenca, ki pa sta se iz programa izpisala. V programu Gastronomija in turizem se je predavanj udeleževalo 14 obsojencev - od tega 3 iz POO Slovenska vas. V programu srednje strokovnega izobraževanja Logistični tehnik so se predavanj udeleževali 3 obsojenci – 2 iz POO Slovenska vas, v programu poklicno tehničnega izobraževanja Logistični tehnik se je predavanj udeleževalo 14 obsojencev – 1 iz POO Slovenska vas. V programu poklicno tehničnega izobraževanja Gastronomija se je predavanj udeleževalo 5 obsojencev - od tega 1 iz POO Slovenska vas.

V sklopu projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« je CIK Trebnje izvajal program NPK Računovodja (vključenih 12 obsojencev in 4 obsojenci iz POO Slovenska vas, ki programa niso uspešno zaključili), program NPK Pomočnik kuharja (prva skupina: vključenih 12 obsojencev in 2 obsojenca iz POO Slovenska vas – 11 jih je program uspešno zaključilo; druga skupina - vključenih 14 obsojencev; usposabljanje je bilo z dnem 19. 10. 2020 zaradi izvajanja ukrepov za preprečitev širjenja virusa SARS-CoV-2 začasno zaustavljeno), program NPK Čistilec prostorov (vključenih 12 obsojencev in 3 obsojenci iz POO Slovenska vas; usposabljanje je bilo z dnem 19. 10. 2020 zaradi izvajanja ukrepov za preprečitev širjenja koronavirusa začasno zaustavljeno).

Napok d.o.o. je izvajal program NPK Izvajalec del visokih gradenj (vključenih 10 obsojencev in 1 obsojenec iz POO Slovenska vas – 10 obsojencev je uspešno zaključilo program).

CIK Trebnje je izvajal še tečaj nemškega jezika (vključenih 19 obsojencev - tečaj je bil zaradi izvajanja ukrepov ob epidemiji začasno zaustavljen).

V zavodu je od oktobra 2019 do januarja 2020 v sodelovanju s CIK Trebnje potekal Projekt SkillHUBS (Razvoj modelov izobraževanja zaprtih oseb), v katerega je bilo vključenih 15 obsojencev (9 jih je projekt uspešno zaključilo, 6 obsojencev je z izobraževanjem prekinilo).

V zavodu Celje so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« uspešno zaključili program NPK Pomočnik kuharja (6 obsojencev). V sklopu omenjenega projekta so izvedli tudi delovno terapijo za 8 obsojencev. V zavodu so se izvajali še: program srednje poklicnega izobraževanja Trgovca (vpisana 2 obsojenca, ki sta zaradi predčasnega odpusta izobraževanje predčasno zaključila), program srednje poklicnega izobraževanja Gastronom hotelir (1 obsojenec je bil premeščen v drug zavod, 4 obsojenci uspešno opravili zaključni izpit - 2 obsojenca sta se odločila za nadaljevanje programa PTI Gastronomija), program poklicno tehničnega izobraževanja Ekonomski tehnik (vpisana dva obsojenca - od tega en premeščen v drug zavod, en obsojenec pa se v šolskem letu 2020/2021 ni želel ponovno vpisati) in program srednje poklicnega izobraževanja Oblikovalec kovin – orodjar (vpisan en obsojenec). V zavodskih delavnicah in kuhinji omogočajo posameznim obsojencem, ki se izobražujejo v gostinskih, kovinarskih in mizarskih poklicnih programih zunaj zavoda, da opravljajo zahtevan praktičen pouk. Velik pomen dajejo tudi opismenjevanju obsojencev ter pridobitvi osnovnošolske izobrazbe (12 obsojencev).

Zaradi vse večjega števila tujcev in posledično porasta težav v sporazumevanju, so v sodelovanju z Ljudsko univerzo Celje v zavodu nadaljevali s tečajem slovenskega jezika za tujce (12 obsojencev). V sodelovanju s Centrom za krepitev zdravja Zdravstvenega doma Celje so izvedli delavnico »Fit si«, katere se je udeležilo 6 obsojencev.

V zavodu Koper so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« in v sodelovanju z Ljudsko univerzo Koper, izvedli program NPK Pomočnik kuharja (5 obsojencev - preverjanje zaradi razglašene epidemije ni bilo izvedeno). En obsojenec je bil vključen v osnovnošolsko izobraževanje preko CIK Trebnje - izobraževanje je prekinil, ker je bil predčasno odpuščen.

V Oddelku Novo mesto se je izvajal program opismenjevanja. V sodelovanju z Razvojno izobraževalnim centrom Novo mesto je potekal izobraževalni program »Vseživljenjsko učenje« (za obsojence in pripornike), izvedene so bile delavnice v okviru partnerstva v projektu VGC skupaj (na temo spodbujanja razvoja veščin vsakdanjega življenja).

V zavodu Maribor zaradi premajhnega števila zainteresiranih niso organizirali izobraževanja za pridobitve formalne izobrazbe v zavodu. V okviru ISIO (Informativno svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih) sta bili izvedeni dve motivacijski delavnici postpenalne obravnave, ki sta potekali kot skupinska oblika informiranja in

Delovno srečanje s Skupnostjo centrov za socialno delo

Izlet mladoletnikov iz prevzgojnega doma na Soriško planino

Pohod obsojencev iz ZPKZ Dob

Pustna delavnica v zavodu Dob

svetovanja za osebe pred bližajočim se odhodom na prostost (ena je bila izvedena v sodelovanju z Andragoškim zavodom Maribor, drugo pa je izvedla svetovalna delavka – socialna delavka). V delavnicah so bile predstavljene izobraževalne in učne možnosti v širšem lokalnem okolju, pravila priprave življenjepisa (Europass) ter iskanje informacij o zaposlitvenih možnostih (vključenih je bilo 23 obsojencev).

V zavodu Ig so v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« v sodelovanju s CDI Univerzum izvedli dva sklopa delovnih terapij (skupaj vključenih 23 obsojenk).

V Prezgojnem domu Radeče so imeli mladoletniki možnost vključitve v različne formalne izobraževalne programe: obdelovalec lesa, pomočnik v tehnoloških procesih (ličar, kovinar), gastronom-hotelir, pomočnik v tehnologiji gradnje, administrator, frizer, izvajalec suhomontažne gradnje, pečar-polagalec keramičnih oblog, osnovna šola za odrasle. V mesecu oktobru 2020 je potekala priprava dveh mladoletnikov v programu NPK Pomočnik kuharja, vendar je bilo certificiranje zaradi razglasitve epidemije prestavljeno za nedoločen čas. Po potrebi (interesi mladoletnikov, specifična znanja, sposobnosti, možnosti vpisov, razpoložljive oblike in načini ter organiziranost izobraževanja...) so vzpostavili nove kontakte in se dogovorili za nova sodelovanja na izobraževalnem področju. Vzpostavljena je široka mreža izobraževalnih institucij. Nižje poklicno izobraževanje je potekalo kot redna oblika izobraževanja, oziroma po večini v izpitni obliki. Praktični pouk oz. praktično usposabljanje pri delodajalcu se je v celoti izvajalo v učnih delavnicah. Pri srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju je bil praktični pouk v delu realiziran v lastnih učnih delavnicah. Priprave na izpite iz splošnih in strokovnih predmetov so potekale v zavodu. Delo se je izvajalo v kombinaciji s programi osnovne šole, priprav na nacionalne poklicne kvalifikacije, opismenjevanja ter v kombinaciji s poklicnim oz. strokovnim izobraževanjem. Predmetni izpiti so se v celoti izvajali v izpitni obliki na matičnih šolah, s katerimi imajo mladoletniki sklenjene osebne izobraževalne načrte. Izvajale so se tudi številne oblike neformalnega izobraževanja (mizarska, kovinarska, pleskarsko-ličarska in avtoličarska delavnica, kuhinja, vrtnarstvo in parkovno urejanje).

Zaradi razglašene epidemije nalezljive bolezni COVID-19 na območju Republike Slovenije v letu 2020 je bila v zavodih za prestajanje kazni zapora in prezgojnem domu uvedena začasna ukinitvev možnosti obiskov s svojci, možnosti koriščenja zunaj zavodskih ugodnosti, izvajalo se je manj ustaljenih aktivnosti za zaprte. Z namenom krepitve duševnega zdravja, osebnega razvoja ter izboljšanja samopodobe smo za zaprte osebe v sodelovanju z Inštitutom Stopinje pričeli z izvajanjem pilotnega projekta virtualnih delavnic »Križpotja« - izvajalec je v sklopu delavničnih predavanj pripravil različne vsebine, ki so zaprtim osebam v pomoč že med prestajanjem kazni zapora in ki bi jim omogočale lažje socialno vključevanje po prestani kazni (kakovostna komunikacija, življenjski načrti, psihologija konflikta, čustva v konfliktu, tehnike za reševanje konfliktov, ipd). Delavnice so se izvajale preko avdio video konferenčnega sistema, sodelovali so obsojenci iz POO Slovenska vas in OO Puščava, zavodov Maribor, Ljubljana in Celje.

B/ Oblike izobraževanj izven zavoda (formalne in neformalne)

V zavodu Dob sta bila dva obsojenca vpisana na študij na Teološki fakulteti - en obsojenec študijske obveznosti opravlja na fakulteti v okviru koriščenja zunaj zavodskih ugodnosti, drugi pa obveznosti opravlja v zavodu, saj mu opravljanje študijskih obveznosti na fakulteti ni omogočeno. V času omejitve obiskov in izhodov zaradi izvajanja ukrepov je bilo enemu obsojencu omogočeno opravljanje izpita na daljavo. En obsojenec je bil izredno vpisan v visokošolski program Poslovna informatika, ki ga je izvajala B2 Visoka šola za poslovne vede. Študijske obveznosti je opravljal na fakulteti v okviru koriščenja zunaj zavodskih ugodnosti. V študijskem letu 2020/21 je redno vpisan v visokošolski program Inženiring poslovnih sistemov na Fakulteti za organizacijske vede Kranj. En obsojenec je bil vpisan v višješolski študijski program Gostinstvo in turizem, ki ga izvaja Grm Novo mesto - Center biotehnike in turizma, višja strokovna šola. Konzultacije in izpiti so potekali v zavodu po predhodnem dogovoru. En obsojenec je uspešno opravil peti predmet na maturi pri Centru za dopisno izobraževanje Ljubljana. Na izpit se je pripravljval v zavodu, opravljal ga je na šoli. En obsojenec je bil vpisan v program SSI Logistični tehnik, ki ga izvaja Cene Štupar - Center za izobraževanje Ljubljana. Program je uspešno zaključil. En obsojenec je bil vpisan v program srednjega strokovnega izobraževanja Kmetijsko-podjetniški tehnik, ki ga izvaja Grm Novo mesto - Center biotehnike in turizma, Kmetijska šola Grm in biotehniška gimnazija. Obsojenec se je konzultacij in izpitov udeleževal v sklopu koriščenja zunaj zavodskih ugodnosti in namenskih izhodov. Na Polodprtem oddelku Slovenska vas je bil en obsojenec vpisan na podiplomski študij na Fakulteti za organizacijske študije, en obsojenec je bil vpisan v dodiplomski študij Instrumentalna pedagogika na Univerzi za glasbo in upodabljaljočo umetnost Gradec, dva obsojenca sta bila vpisana v višješolske programe, in sicer eden na Gea College in drugi na Višjo strokovno šolo Celje. Oba obsojenca sta bila odpuščena s prestajanja zaporne kazni.

V zavodu Celje so imeli obsojenci možnost vključitve v redno šolo in dnevno obiskovanje pouka, programe izobraževanja ob delu z obiskovanjem predavanj in samoizobraževanje z izpiti s pomočjo konzultacij na šolah. Glede na epidemiološko stanje v državi so se posluževali predvsem izobraževanja v zavodu, ki pa je bilo

Ravnotežnostne kocke Dobra roka smo donirali otrokom v URI Soča

Nošometni turnir v zavodu Koper

Novem mestu. Na Odprtem oddelku Ig je bil en obsojenec vpisan v drugi letnik 1. stopnje Evropske pravne fakultete v Ljubljani, en obsojenec je bil vpisan v izredni študij na Višji strokovni šoli na višješolski program Telekomunikacije, en obsojenec je bil vpisan na magistrski študij politologije na Fakulteti za družbene vede, en obsojenec je bil vpisan na magistrski študij ekonomije (absolvent) na Ekonomski fakulteti v Ljubljani.

V Oddelku Murska Sobota je bilo v izobraževanje izven zavoda vključenih pet obsojencev, dva v program za pridobitev srednje poklicne izobrazbe, en v program tujih jezikov, en v visokošolsko izobraževanje in en v program za poklicnega šoferja. Na OO Rogoza en obsojenec opravlja doktorat, en obsojenec se je izobraževal na višji šoli, (bil pogojno odpuščen), trem obsojencem je bil omogočen vpis v šolo vožnje za opravljanje vozniškega izpita za B in E-kategorijo.

V zavodu Ig je bilo sedem obsojenk vključenih v formalni izobraževalni program izven zavoda – štiri obsojenke so bile preko Javnega zavoda Cene Štupar vključene v program osnovnošolskega izobraževanja, ena obsojenka je bila preko CDI Univerzum v Ljubljani vključena v izobraževalni program »Priprava na maturo«, dve obsojenki sta bili preko Javnega zavoda Cene Štupar vključeni v srednje poklicno izobraževanje: ena se je šolala za poklic bolničar – negovalec, druga za poklic administrator.

C/ Viri financiranja izobraževanja

Program osnovne šole je brezplačen, saj sredstva zagotavlja Republika Slovenija. Izobraževanje je bilo brezplačno za vse, ki so se izobraževali v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« (obsojenci so krili le stroške popravnih izpitov). V okviru omenjenega projekta so se izvajala tudi usposabljanja in certificiranja za NPK-je in so bila prav tako v celoti financirana s strani Evropskega socialnega sklada in Republike Slovenije. Izobraževalne programe izven zavoda so si zaprte osebe financirale same in s pomočjo bližnjih.

V zavodu Dob so se tečajne oblike izobraževanja izvajale v okviru projekta Pridobivanje temeljnih in poklicnih kompetenc, ki je financiran s strani Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport in Evropske unije, zato so bili tečaji za obsojence brezplačni. V zavodu Celje so preko Ljudske univerze Celje, organizirali tečaj slovenskega jezika za tujce, ki je bil za obsojence brezplačen. En obsojenec se je izobraževal kot samoplačnik. V Oddelku Novo mesto je finančna sredstva za izobraževanje obsojencev zagotovil Razvojno izobraževalni center Novo mesto, ki je sredstva pridobil na javnih razpisih. Za mladoletnike v prevzgojnim domu je bilo izobraževanje brezplačno. Sredstva sta zagotavljala prevzgojni dom in javni gospodarski zavod.

D/ Motiviranje obsojencev za izobraževanje

Vsi obsojenci so seznanjeni z možnostjo izobraževanja v času prestajanja kazni zapora že v fazi sprejema. Svetovalci oz. pedagogi obsojence na podlagi že pridobljene izobrazbe in izkušenj usmerjajo v različne oblike

vezano na vse omejitve, okrnjeno. Zavod ima utečeno sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami, kjer se najpogosteje izobražujejo njihovi obsojenci, glavčina izobraževanja pa poteka v sodelovanju z Ljudsko univerzo Celje. En obsojenec je opravljal splošno maturo zunaj zavoda - Gimnazija Ljubljana.

V Oddelku Nova Gorica je en obsojenec obiskoval Univerzo na Primorskem – Fakulteto za vede o zdravju, študijski program Zdravstvena nega.

V Oddelku Novo mesto se je v okviru partnerstva v projektu VGC pet obsojencev udeležilo računalniškega opismenjevanja na Razvojno izobraževalnem centru v

izobraževanj že v uvodnih razgovorih in tudi v času prestajanja kazni zapora (motivacijski razgovori). Prav tako so obsojenci glede izobraževanj informirani preko oglasnih desk, malih skupin, oddelčnih skupnosti. Obsojencem se poskušajo predstaviti pozitivni vidiki izobraževanj, kot na primer aktivno preživljanje prostega časa, nadgradnja znanj, pridobitev poklica, večja zaposljivost med in po prestani kazni, lažja vključitev v družbo po prestani kazni. Način motiviranja je tudi v podeljevanju statusa izobraževančca, ki je z vidika podeljevanja ugodnosti enakovreden statusu delavca. V zavodu Celje tesno sodelujejo z Ljudsko univerzo Celje, ki obsojencem predstavlja različna izobraževanja ter po potrebi obsojencem nudi učno pomoč. V zavodu Koper imajo obsojenci možnost individualnega svetovanja s strani Ljudske univerze Koper. V Oddelku Novo mesto so imeli pomembno vlogo pri motiviranju obsojencev tudi strokovni delavci iz Razvojno izobraževalnega centra Novo mesto. Na OO Rogoza imajo obsojenci možnost, da se obrnejo na Center za izobraževanje in poklicno svetovanje ter virtualna karierna središča. V prevzgojnem domu sta mladoletnike motivirala pedagoga-andragoga ter drugi strokovni delavci skupaj z izvajalci izobraževanj. Proces motivacije se je začel že v sprejemni fazi s predstavitvijo izobraževalnih programov, ogledi delavnic in šole ter pogovori z delovnimi inštruktorji v učnih delavnicah in pedagogi-andragogi na šoli.

V ZPKZ Ig so zaprte osebe šivale maske iz pisanega blaga

Pralne maske so izdelovali tudi v Prevzgojnem domu Radeče

E/ Omejitve

V programe v okviru projekta »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« se lahko vključijo samo tisti obsojenci, ki imajo dovolj dolgo kazen, da program zaključijo do konca trajanja projekta (do konca leta 2023). Posledično se obsojenci, ki so se želeli vpisati v program, ki ga zaradi krajše kazni ne bi mogli zaključiti v zavodu, ne morejo izobraževati brezplačno, zaradi česar se pojavi težava v zvezi s financiranjem izobraževanja.

Zaradi razglašene epidemije nalezljive bolezni COVID-19 na območju Republike Slovenije v letu 2020 predavanja od 16. 3. 2020 do 25. 5. 2020 in od 19. 10. 2020 dalje zaradi izvajanja ukrepov za preprečevanje širjenja okužb niso potekala, saj je bilo v tem času skladno z okrožnico Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport mogoče le izobraževanje na daljavo. V zavodih ni možnosti izvajanja izobraževanja na daljavo, zato je bil v letu 2020 izobraževalni proces zelo okrnjen. Številni obsojenci tako niso mogli zaključiti programov v načrtanih časovnih okvirih, nekateri so bili odpuščeni s prestajanja zaporne kazni.

V nekaterih zavodih je velika težava tudi v tem, da nimajo ustreznih oz. namenskih prostorov za izobraževalne aktivnosti. Prav tako se srečujejo s težavo slabo opremljenih računalniških učilnic oz. le-teh nimajo.

V zavodih, kjer obsojenci prestajajo krajše kazni, je težava tudi v tem, da termini izobraževanja pri andragoških in drugih izobraževalnih ustanovah zaradi krajših kazni pogosto časovno ne sovpadajo z obdobjem prestajanja kazni.

Težavo predstavlja tudi dejstvo, da je obsojence, ki prestajajo krajšo kazen zapora, težko motivirati za izobraževanja, tisti z daljšo kaznijo pa velikokrat nimajo prostih izhodov in se tako težje vključujejo v izobraževanje zunaj zavoda.

V nekaterih zavodih zaradi dalj časa trajajoče kadrovske stiske niso mogli izvesti nekaterih izobraževanj.

V prevzgojnem domu so se srečevali s težavami, kot so slaba opremljenost z učili in učnimi pripomočki, delovnimi stroji in napravami ter njihova zastarelost, izostanki od pouka, nizko predznanje, motnje v vedenju, težave z odvisnostjo, nižje intelektualne sposobnosti, nizka in kratkotrajna motiviranost, šolanje kot ne-vrednota ter pridobivanje ustreznega zunanjega dela.

F/ Uspehi

V vseh zavodih se je projekt »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« uspešno nadaljeval.

Kljub vsem omejitvam, je v zavodu Dob, POO Slovenska vas in OO Puščava potekalo šest srednješolskih programov (SPI Gastronomske in hotelske storitve, SPI Pek, SSI Gastronomija in turizem, SSI Logistični tehnik, PTI Gastronomija, PTI Logistični tehnik). Ponudbo brezplačnih srednješolskih programov lahko smatramo kot uspeh, saj je izobraževanje odraslih v navedenih programih zunaj zavoda plačljivo in zato mnogim zainteresiranim nedostopno; obsojenci imajo tudi možnost vključitve v številne NPK programe (v letu 2020 so bili uspešno izvedeni trije NPK programi, dva pa sta še v teku). Prav tako je bil izveden jesenski rok zaključnih izpitov.

V zavodu Celje se lahko pohvalijo s štirimi opravljenimi zaključni izpiti iz programa SPI Gastronom hotelir, zaključeno delovno terapijo ter NPK Pomočnik kuharja, vzporedno z vsemi redno vodenimi in načrtovanimi izobraževalnimi aktivnostmi. Medsebojna povezanost, sodelovanje vseh služb v zavodu se je v letu 2020 odražala v veliko večji meri. Prehojeno pot, ki je v ospredje postavila pomembnost posameznika ter njegovega zdravja, ne glede v kateri vlogi posameznik nastopa, lahko štejemo kot svojevrsten uspeh.

V zavodu Koper so izvedli program NPK Pomočnik kuharja.

V Oddelku Novo mesto so v sodelovanju z Razvojno izobraževalnim centrom Novo mesto omogočali računalniško opismenjevanje in izvedli več delavnic v okviru programa VGC Skupaj na temo spodbujanje razvoja veščin vsakdanjega življenja, poleg tega so tako obsojencem kot pripornikom omogočali sodelovanje v ustvarjalnih delavnicah. Uspeh predstavlja velika obiskanost vseh izobraževalnih programov, ki so se izvedli ter pozitivne povratne informacije s strani zaprtih oseb.

Tradicionalni slovenski zajtrk v Oddelku Nova Gorica

V Oddelku Murska Sobota so sodelovali s Svetovalnim središčem Murska Sobota, ki deluje pri Ljudski univerzi Murska Sobota. Njihov svetovalec je v individualnih pogovorih obsojencem nudil brezplačne informacije in svetovanje o možnostih izobraževanja v programih za odrasle.

V zavodu Ig vidijo kot uspeh dejstvo, da je bilo v proces formalnega izobraževanja vključenih sedem obsojenk, s čimer si ustvarjajo možnosti za pridobitev višje stopnje izobrazbe. V letu 2020 so pričeli tudi z osnovnošolskim izobraževanjem preko Javnega zavoda Cene Štupar.

Praznične voščilnice iz ZPKZ Maribor

Projekt Mala pozornost za veliko veselje v zavodu Koper

V prevzgojnem domu je ob stalni pomoči pedagogov-andragogov večini mladoletnikov uspelo doseči zastavljene cilje (uspešno opravljanje izpitov, zaključevanje izobraževalnih programov ali vsaj posamezne letnike oz. razrede). V izobraževanje oz. delo so bili vključeni vsi mladoletniki, dodatno so izboljšali fleksibilnost in potrebno diferenciacijo ter utrdili zaupanje pri sodelujočih zunanjih izobraževalnih institucijah.

G/ Izzivi in predlogi za izboljšanje

Za kontinuirano in nemoteno izvajanje predvsem formalnih oblik izobraževanja, ki bi bilo dostopno vsem obsojencem, je potrebno poiskati sistemske rešitve za področje izobraževanja odraslih v zaporih. Financiranje izobraževanj zaprtih oseb je z evropskim projektom »Razvoj delovnih kompetenc zaprtih oseb« preneseno z obsojencev in zavoda na druge vire, kar pomeni več možnosti in lažjo dostopnost za obsojence. Glede na to, da izobraževanje lahko pripomore v procesu rehabilitacije in zmanjšuje negativne učinke zapora, bi morali področju izobraževanja nameniti posebno pozornost, predvsem pa zagotoviti sredstva za kontinuirano izvajanje različnih formalnih programov. Smiselno bi bilo, da se na državni ravni poišče načine za enake možnosti zaprtih oseb na področju dostopnosti do sofinanciranja šolanja v času prestajanja kazni zapora. Glede na to, da je v naših zaporih vedno več tujcev, ki ne govorijo slovensko, bi bilo potrebno redno izvajati tečaje slovenskega jezika za tujce, katerih cilj je opismenjevanje tujcev za lažje vključevanje v zaporsko okolje v času prestajanja zaporne kazni in kasneje v vsakdanje življenje in družbo.

V luči razmer, s katerimi so se zavodi soočali v letu 2020, izpostavljajo potrebo po omogočanju izobraževanja na daljavo tudi v zavodih za prestajanje kazni zapora.

V zavodu Dob se srečujejo s prostorsko stisko, zastarelimi učilnicami in kadrovske podhranjenostjo. Za zagotavljanje kvalitetnega izobraževanja bi bilo potrebno urediti dodatne šolske prostore, obstoječe pa posodobiti. Glede na število obsojencev, vključenih v izobraževanje, bi bilo potrebno zagotoviti dodatno strokovno osebje.

Vzpostavitev ali izboljšanje računalniških učilnic bi ob zagotovitvi dodatnih vsebinskih elementov lahko služilo tudi študiju na daljavo.

V prevzgojnem domu se srečujejo z naslednji izzivi: vključevanje mladoletnikov v interne in zunanje tečaje, odpiranje novih možnosti delovnega usposabljanja v okoliških podjetjih, dodatne izboljšave na področju varstva pri delu, organiziranje praktičnega pouka v sodelovanju z zunanjimi podjetji ali zavodi, postopna ureditev delavniških prostorov, pridobitev raznolikih naročil izdelkov in polizdelkov na nivoju JGZ Rinka, samooskrba zavodov in sistemsko pridobivanje naročil državnih institucij, širitev zaposlovanja mladoletnikov na vrtu, parku, na polju in v sadovnjaku ter posodobitev učil.

3. 3. PEDAGOŠKO DELO IN PROSTOČASNE DEJAVNOSTI

3. 3. 1. Delo pedagogov

Strokovni delavci – pedagogi, pripravijo osebni načrt prestajanja kazni za vsako zaprto osebo ter usmerjajo zaprto osebo v tisto obliko obravnave, ki jo potrebuje. Sodelujejo v strokovnem timu, ki pripravlja mnenja o obravnavi vsake zaprte osebe posebej. Pedagog obsojenca spremlja, po potrebi dopolnjuje njegov osebni načrt, ocenjuje in koordinira obsojenčevo prestajanje kazni ter vodi upravne postopke in pripravlja potrebno dokumentacijo kot so poročila in mnenja za sodišča ter druge organe, redno vodi zapise o vseh opravljenih razgovorih (uvodni, informativni, razbremenili, svetovalni), vodi potrebne evidence, z ostalimi strokovnimi delavci pripravlja letno poročilo, vodi osebni spis za obsojenca, sodeluje z ostalimi strokovnimi delavci, ipd.

Vrste aktivnosti/skupinske

Število seans	Obsojeniške			Mladoletniške			Skupaj		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Sestanki malih skupin	487	63	550	783	160	943	1270	223	1493
Sestanki oddelčnih / domskih skupnosti	77	5	82	11	1	12	88	6	94
Ostale oblike	401	2	403	35	10	45	436	12	448
SKUPAJ	965	70	1035	829	171	1000	1794	241	2035

Pedagog pri svojem delu uporablja individualne in skupinske metode dela. Razbremenilni razgovori, ki jih opravljajo, lahko prispevajo k ugodnejši klimi v zavodu in se nanašajo predvsem na stiske zaprtih oseb med prestajanjem kazni. V letu 2020 so pedagogi v vseh zavodih in prevzgojnem domu opravili skupno 2.035 skupinskih aktivnosti. Največ je bilo sestankov malih skupin (1.493), sestankov oddelčnih oziroma domskih skupnosti je bilo 94, veliko (448) pa je bilo tudi ostalih oblik skupinskega dela. Sestanki malih skupin potekajo v vseh zavodih praviloma enkrat tedensko, vsak pedagog vodi skupine okoli 10 obsojencev. Kot tehnike dela se uporabljajo predavanja, vodene diskusije, izpolnjevanje vprašalnikov in delovnih listov, pogovor, interaktivne vaje, itd. Sestanki oddelčnih/domskih skupnosti se praviloma odvijajo enkrat mesečno, kjer so poleg pedagogov prisotni še drugi strokovni delavci, vodstvo zavoda ali oddelka, ter predstavniki oddelka za varnost. Ostale oblike skupinskega dela, ki ga izvajajo pedagogi, predstavljajo različne skupinske dogodke, ki pa nimajo vedno značaja kontinuiranega dela (sestanki po traktih, trening socialnih veščin, predavanja, recitali, predstavitve, razstave, tečajji, ustvarjalne delavnice, razni športni in kulturni dogodki, delavnice nenasilne komunikacije, peka palačink in pic, itd). V prevzgojnem domu potekajo male skupine vsakodnevno, vodi jih pedagog.

Število aktivnosti/individualne

Število seans	Priporniki			Obsojenci			nadomestni zapor			Mladoletniki			Skupaj		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Uvodni razgovor	576	0	576	1084	58	1142	30	3	33	2	0	2	1692	61	1753
Svetovalni razgovor	517	3	520	7300	1113	8413	120	4	124	52	0	52	7989	1120	9109
Informativni razgovor	1749	12	1761	30182	410	30592	102	7	109	260	0	260	32293	429	32722
Intervencije/ razbremenilni razgovor	138	0	138	1803	46	1849	28	0	28	36	0	36	2005	46	2051
Učna pomoč	0	0	0	6	19	25	0	0	0	0	0	0	6	19	25
Ostalo	349	0	349	1532	4	1536	21	0	21	49	0	49	1951	4	1955
SKUPAJ	3329	15	3344	41907	1650	43557	301	14	315	399	0	399	45936	1679	47615

Individualno obliko obravnave v največji meri predstavljajo različne oblike razgovorov, intervencij in drugih oblik pristopov. Zaprte osebe se lahko na razgovore prijavljajo pisno preko prijavnice, ustno pri pravosodnih policistih ali neposredno pri pedagogu. Individualne oblike obravnave se izvajajo tudi na pobudo pedagoga. Zaradi narave dela pedagogov je težko točno številčno in vsebinsko ovrednotiti vse aktivnosti, kljub temu pa so v tabeli zabeležene tiste aktivnosti, ki so imele pomemben vpliv na nadaljnje usmerjanje pripornika, obsojenca ali mladoletnika.

V letu 2020 so pedagogi skupaj opravili 47.615 zabeleženih aktivnosti. Daleč največ je bilo informativnih razgovorov 32.722 (68,72 %), nato svetovalnih razgovorov 9.109 (19,13 %), intervencij in razbremenilnih razgovorov, ki se izvajajo večinoma ob raznih izrednih dogodkih ali stiskah zaprtih oseb, je bilo 2.051 (4,31 %), uvodnih razgovorov s pedagogom, ki so jih deležne vse zaprte osebe ob nastopu kazni, je bilo skupaj 1.753 (3,68 %). Pedagogi v nekaterih zavodih nudijo tudi učno pomoč, tovrstnih aktivnosti je bilo 25 (0,05 %), ostalih neopredeljenih srečanj je bilo 1.955 (4,11 %).

V prevzgojnem domu je zaradi narave dela nemogoče številčno ovrednotiti vse aktivnosti v obliki razgovorov. Pedagogi so namreč tesno vpleteni v vsakodnevne aktivnosti mladoletnikov v matičnih skupinah. To pomeni, da imajo mladoletniki možnost razgovora s pedagogi na vsakodnevni ravni, brez predhodne najave. Težko je številčno opredeliti tudi sodelovanje pedagogov s svojci. Razgovori (preko telefona, osebno – ob obiskih, predhodnih najavah za razgovore) potekajo redno pri načrtovanju in preverjanju koriščenja samostojnih ugodnosti izven zavoda. Razgovori potekajo redno tudi v obdobju, ko mladoletnik nima možnosti koriščenja samostojnih ugodnosti izven zavoda, saj je pomembno medsebojno sodelovanje in informiranost staršev o mladoletnikovem izpolnjevanju osebnega načrta. Zato se podatki v tabeli nanašajo le na mladoletne obsojence iz zavoda Celje.

Število razgovorov s svojci in sodelovanje z zunanjimi institucijami

32

Število	Priporniki			Obsojenci			nadomestni zapor			Mladoletniki			Skupaj		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Svojci/ostali	74	0	74	1238	62	1300	16	0	16	5	0	5	1333	62	1395
Zunanje inštitucije	154	0	154	2114	86	2200	24	0	24	9	0	9	2301	86	2387
Ostalo	31	0	31	348	35	383	0	0	0	6	0	6	385	35	420
SKUPAJ	259	0	259	3700	183	3883	40	0	40	20	0	20	4019	183	4202

Tudi tu je bilo zaradi številčnosti in potreb največ aktivnosti namenjenih obsojencem in obsojenkam. Od vseh 4.202 dogodkov je bilo največ sodelovanja z zunanjimi institucijami 2.387 (56,8 %), s svojci 1.395 (33,2 %) in ostalo 420 (10 %).

Sodelovanje s svojci in drugimi osebami poteka na več načinov, in sicer preko razgovorov v zavodu, preko telefona ali preko pisnih oblik komunikacije. S svojci in drugimi (če se s tem strinja tudi obsojenec) se razgovori opravljajo v zavodu, npr. pred pričetkom koriščenja ugodnosti, na željo obsojencev, v postopku odločanja o odobritvi dodatnih obiskovalcev, itd. Z zunanjimi institucijami se sodeluje osebno ob obiskih v zavodih, preko pisne dokumentacije (se posreduje oziroma pridobiva določene informacije, ki se jih nato uporablja pri nadaljnji obravnavi obsojenca), preko telefonskih pogovorov ali preko elektronske pošte. Najpogosteje se sodeluje s centri za socialno delo, z drugimi zavodi za prestajanje kazni zapora, z enotami za probacijo, z zavodi za zaposlovanje, domovi za starejše občane, upravnimi enotami, občinami, sodišči, zdravstvenimi institucijami, policijo, bankami, nevladnimi organizacijami, samskimi domovi, društvi, delodajalci, izobraževalnimi institucijami, veleposlaništvu, z zunanjimi delodajalci oz. delovnimi organizacijami, ambulantami za zdravljenje odvisnosti, društvi za pomoč odvisnikom in njihovim svojcem, itd.

Priprava zahtevnih besedil

Vrsta dokumenta	Priporniki			Obsojenci			nadomestni zapor			Mladoletniki			Skupaj		
	m	ž	vsj	m	ž	vsj	m	ž	vsj	m	ž	vsj	m	ž	vsj
Osebni načrt/dopolnitve ON	0	0	0	7191	277	7468	34	0	34	187	30	217	7412	307	7719
Poročila/mnenja	126	0	126	2414	102	2516	12	0	12	55	6	61	2607	108	2715
Odločbe/sklepi	18	0	18	4000	292	4292	11	0	11	21	2	23	4050	294	4344
Ostalo	144	0	144	4627	260	4887	0	0	0	0	0	0	4771	260	5031
SKUPAJ	288	0	288	18232	931	19163	57	0	57	263	38	301	18840	969	19809

33

Delovno mesto pedagoga je v veliki meri tudi uradniško delovno mesto, zato je njihovo dejansko pedagoško delo podvrženo velikemu številu priprav zahtevnejših besedil. Obsojenca se med prestajanjem kazni spremlja, njegovo prestajanje kazni se obravnava na t. i. spremljevalnih konferencah, na podlagi katerih lahko nastajajo tudi dodatki in spremembe osebnih načrtov obsojencev. Teh je bilo v minulem letu 7.719 (38,97 %). Drugih oblik dokumentacije, denimo poročil za pogojni odpust, predčasni odpust, zaključnih poročil, poročil sodiščem, premestitve, prekinitve, poročila v zvezi z obravnavo pritožb, itd. je bilo 2.715 (13,71 %). Pripravljenih je bilo tudi 4.344 (21,93 %) odločb in sklepov. Pedagogi pripravljajo še ostala besedila in dokumentacijo v obliki raznih zapisnikov, dovolilnic, seznamov dovoljenih obiskovalcev in dopisovalcev, uradnih zaznamkov, razne poizvedbe, itd. Tovrstnih dokumentov je bilo 5.031 (25,39 %).

Skupno število pripravljenih dokumentov in zahtevnih besedil (19.809) kaže, da je pedagoško delo v zaporih zelo obremenjeno z administrativnimi in upravnimi postopki, kar oddaljuje osnovno poslanstvo tega področja in zmanjšuje možnost intenzivnejšega izvajanja neposrednih pedagoških aktivnosti z zaprtimi osebami. Cilj je, da si prizadevamo za spremembe predpisov v smeri zmanjševanja administriranja.

3. 3. 2. Prostočasne dejavnosti

Prostočasne dejavnosti predstavljajo zelo pomemben del vsakdana obsojencev v času prestajanja kazni zapora, še posebej pri mladoletnikih. Prostočasne dejavnosti omogočajo aktivno preživljanje časa, priložnost za ustvarjanje in pozitivno samopotrjevanje, sproščanje napetosti in zmanjšanje razlikovanj na podlagi kulturnih, etičnih, verskih in socialnih dimenzij življenj mladostnikov.

Tudi v letu 2020 je bila namenjena velika skrb organizaciji prostočasnih aktivnosti, so pa bile te zaradi epidemije COVID-19 zelo okrnjene. Kljub temu se je izvedlo nekaj športnih, kulturno-umetniških, glasbenih in drugih dogodkov.

Obsojenci in mladoletniki so preživljali prosti čas v najrazličnejših organiziranih dejavnostih, ki so jih vodili zavodski delavci. V vseh zavodih in oddelkih so prevladovale športno-rekreativne dejavnosti, pomembno vlogo so imele tudi najrazličnejše ustvarjalne dejavnosti.

A/ Organizirane prostočasne dejavnosti v zavodu

V vseh zavodih so se obsojenci in mladoletniki vključevali v različne športne aktivnosti (fitnes, mali nogomet, košarka, namizni tenis, odbojka, balinanje, šah, pikado, badminton, tek, sprehodi), organizirani so bili različni turnirji (šah, balinanje, namizni tenis, nogomet, odbojka). V nekaj zavodih so telovadnice opremili z novimi športnimi pripomočki.

V vseh zavodih so bile organizirane različne ustvarjalne delavnice (izdelava novoletnih okraskov, čestitk in okraševanje oddelka, slikanje in drugo).

V zavodu Dob je bilo v prostočasne dejavnosti vključenih 18 obsojencev, ki so se lahko vključevali v različne dejavnosti (slikanje, modelarstvo, modeliranje z glino, Fimo maso in mavcem). V individualno igranje inštrumenta je bilo med letom vključenih 24 obsojencev, v tečaj joge pa 26 obsojencev. V zavodu Koper so z zunanjo sodelavko sodelovali pri izdelavi igrač za slepe in slabovidne, v zavodu Celje so organizirali ustvarjalne in glasbene delavnice, v zavodu Maribor so organizirali več ustvarjalnih delavnic, namenjenih razvoju delovnih navad in veščin, privajanju skupinskemu delu, v zavodu Ig so bile organizirane vsakodnevne prostočasne dejavnosti, ki jih je skupaj obiskovalo 45 obsojenk, v PD Radeče so izvedli glasbene, literarno-kreativne in kuharske delavnice.

V Oddelku Murska Sobota sta potekali ustvarjalna in literarna delavnica, v Oddelku Nova Gorica so organizirali piknik za obsojence, v Odrprtem oddelku Ig pa so organizirali slikarsko delavnico.

Obsojenci vseh zavodov so sodelovali na likovnem in literarnem natečaju Generalnega urada »Moje korona obdobje v zaporu«, v več zavodih je bila izvedena tudi šahovska simultanka med obsojenci in svetovnim amaterskim šahovskim prvakom.

B/ Vključevanje obsojencev v prostočasne dejavnosti izven zavoda

V zavodu Celje so v sodelovanju s PD Radeče organizirali sankanje na Soriški planini. V zavodu Koper so obsojencem trikrat omogočili plavanje v morju in jim omogočili pohod na Slavnik. V PD Radeče so si mladoletniki ogledali tri gledališke predstave, Hišo eksperimentov Ljubljani in se udeležili štirih planinskih pohodov.

C/ Gostovanja zunanjih ustvarjalcev v zavodu

V zavodu Celje so organizirali delavnico v sodelovanju z ZD Celje, v zavodu Ig je potekala vodena vadba joge pod mentorstvom zunanje izvajalke, v oddelku Rogoza je svetovna popotnica izvedla potopisno predavanje, v Oddelku Novo mesto so potekale delavnice, ki so jih vodili delavci RIC-a.

D/ Zavodske knjižnice

V zavodskih knjižnicah je potekala redna izposoja knjig, razen v zavodu Celje, kjer knjižnica zaradi načrtovane prenove ni delovala in v zavodu Ljubljana, kjer knjižnica nekaj časa ni delovala zaradi selitve. Ponekod je bila omogočena tudi izposoja v lokalnih in potujočih knjižnicah. Zavodske knjižnice so obogatile svoje zbirke s knjigami, ki so jim jih podarile lokalne knjižnice, izobraževalne ustanove in posamezniki. Za izposajo in vračanje knjig so skrbeli zaposleni in zaprte osebe.

Šahovski turnir v celjskem zaporu

Darilo mladoletnikov PD Radeče Trubarjevemu domu upokojencev

Delavnice prazničnih aranžmajev v mariborskem zaporu

(Mestna knjižnica Ljubljana); v času poletnih in jesenskih mesecih so organizirali t. i. knjižnico pod krošnjami (knjige so bile na voljo za branje v zavodskem parku). V PD Radeče imajo okrog 3.500 enot knjižnega gradiva. V Oddelku Novo mesto je bila zaprtim osebam zagotovljena izposoja knjig v zavodski knjižnici ter izposoja knjig in ostalega gradiva iz Knjižnice Mirana Jarca. V Oddelku Murska Sobota sodelujejo s Pokrajinsko in študijsko knjižnico v Murski Soboti. V oddelku Rogoza imajo knjižnico z nekaj več kot 1.000 enotami. V Oddelku Nova Gorica so knjižnico dopolnili z večjim številom knjig.

E/ Zavodski časopisi

Namen časopisov je predstaviti aktivnosti in življenje v posameznem zavodu, kot ga vidijo in doživljajo zaprti. Izdajanje zavodskih glasil je v zadnjih letih nekoliko zamrlo. Razlogi za to so v pomanjkanju interesa, idej, pa tudi pomanjkanju časa za organizacijo tovrstnih aktivnosti. Leta 2020 so v PD Radeče izdali dve številki zavodskega časopisa Grajske novice, v oddelku Rogoza pa eno številko časopisa V parku.

F/ Omejitve

V letu 2020 je največ težav povzročila epidemija COVID-19 in s tem povezane omejitve. Ob tem se v zavodih srečujejo še s težavami glede zagotavljanja materiala za tovrstne aktivnosti ter pomanjkanjem osnovnih pripomočkov, pa tudi s kadrovskimi težavami, s prostorsko stisko in dejstvom, da ni na voljo dovolj primernih prostorov.

G/ Uspehi

V letu 2020 so bili kljub epidemiji izvedeni nekateri dogodki, pri čemer je pohvalna motiviranost zaposlenih in ustvarjalnost zaprtih oseb. Če so se zaradi epidemije zmanjšale ali celo popolnoma ustavile določene delavnice, pa so se prav zaradi nje tudi razvile nove, razmeram prilagojene dejavnosti.

Težava zavodskih knjižnic je pomanjkanje novejših knjig in drugih knjižnih enot. V zavodu Dob so imeli ob koncu leta 9.881 tiskanih knjig, med letom so v obliki donacij prejeli 118 knjig in 62 revij. V zavodu Koper imajo na voljo okoli 5.800 knjig. Imajo tudi t. i. »premično zbirko« Osrednje knjižnice Srečka Vilharja (gre za knjige, ki jih je osrednja knjižnica odpisala), poleg tega je bila obsojencem omogočena izposoja preko Osrednje knjižnice Srečka Vilharja. V zavodu Ljubljana so zavodsko knjižnico preselili na novo lokacijo. V zavodu Maribor je na voljo preko 4.000 knjižnih enot, leta 2020 so dobili donacijo več knjig v ruskem jeziku. V zavodu Ig razpolagajo s približno 7.000 knjigami, v zavod je enkrat mesečno prihajala tudi potujoča knjižnica

Praznična okrasitev v ženskem zaporu

H/ Izzivi in predlogi za izboljšanje

V prihodnje se bo zasledovalo cilj čim več sodelovanja z zunanjimi ustanovami in v povezavi s tem vključevanja v projekte, razvijanja kulturne dejavnosti, slikarskih tečajev, srečanj s pesniki, pisatelji, popotniki, igralci itd., različnih športnih dogodkov, cilj ustanoviti glasbeno skupino, filmski krožek, organizirati koncerte in drugo. Potrebno bi bilo izobraževanje zaposlenih na področju prostočasnih aktivnosti in na področju specialnih oblik dela. S strani zaposlenih je bila izražena potreba, da se v vseh zavodih

Zimska dekoracija na notranjem grajskem dvorišču v ZPKZ Ig

zaposli ustrezno usposobljenega delavca, ki bi se ukvarjal izključno z organiziranjem in izvajanjem prostočasnih dejavnosti. Nekateri zavodi opozarjajo na ureditev zunanjih površin za športne dejavnosti. Poudarjajo, da je nujno potrebno povezovanje zavodov, izmenjava idej, metod dela in skupna strategija zavodov. Opozarjajo še, da bi bilo potrebno urediti možnost prodaje izdelkov, ki nastanejo v okviru prostočasnih dejavnosti.

3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST

V letu 2020 je izvajanje ukrepov za preprečevanje prenosa okužbe z novim koronavirusom zaznamovalo tudi področje psihološkega dela. Nove razmere so terjale fleksibilnost pri opravljanju delovnih nalog in odzivanje na različne stiske, ki so jih zaprte osebe doživljale zaradi epidemije. Situacija se je odrazila tudi v zmanjšanju števila zaprtih oseb in novih sprejemov.

Delo psihologov v zavodih je bilo vsebinsko raznoliko in prilagojeno obravnavani populaciji. Vsi zavodski psihologi so s sprejetimi zaprtimi osebami opravljali uvodne razgovore. Ponekod so jih opravili z vsemi, večinoma pa so se usmerjali na vedenjsko zahtevnejšo populacijo. Na uvodnih razgovorih so zaprte osebe seznanjali z zavodskim življenjem. Predstavili so jim psihološke storitve in druge oblike zavodskih dejavnosti ter jih usmerjali in spodbujali k funkcionalnemu vedenju. Zaznavali so morebitno osebnostno problematiko, kot so prilagoditvene težave, odvisnost, samomorilno ogroženost in psihične težave ter izpeljali potrebne ukrepe za obravnavo in rešitev problematike. Uvodna diagnostika je bila bolj poglobljena v zavodih z manjšim prilivom zaprtih oseb. Psihodiagnostične ugotovitve so bile v pomoč pri izdelavi okvirnih individualnih programov dela z obsojenci. V nadaljnjem svetovalno-terapevtskem delu z zaprtimi osebami so psihologi te ugotovitve dopolnjevali v smislu procesne diagnostike.

Vrste psiholoških obravnav po kategorijah zaprtih oseb in po spolu v letu 2020

34

Vrsta obravnave	priporniki			obsojenci			nadomestni zapor			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
uvodni razgovori	31	431	462	19	442	461	3	0	3	0	7	7	53	880	933
kontinuirane obravnave	0	138	138	33	989	1022	0	0	0	27	155	182	60	1282	1342
krizne intervence	0	39	39	2	85	87	0	0	0	13	26	39	15	150	165
razbrem. razgovori	92	270	362	221	436	657	1	0	1	5	14	19	319	720	1039
informativni razgovori	2	1463	1465	1	389	390	0	0	0	2	15	17	5	1867	1872
SKUPAJ	125	2341	2466	276	2341	2617	4	0	4	47	217	264	452	4899	5351

V letu 2020 so psihologi opravili 933 uvodnih razgovorov, od tega 462 (49,5 %) s priporniki, 461 (49,4 %) z obsojenci, 7 (0,8 %) z mladoletniki ter 3 (0,3 %) z osebo, ki ji je bila izrečena kazen nadomestnega zapora. Število vseh opravljenih uvodnih razgovorov je za 31,1 % manjše od lanskega.

Psihologi so skupaj opravili 5.351 seans, kar je 13,8 % manj kot v letu 2019. V 165 primerih je šlo za krizne intervencije, ki se izvajajo ob akutnih osebnih stiskah, kot so samomorilne težnje in samopoškodbe, depresivna stanja in akutne čustvene napetosti. V 1.039 primerih je bil opravljen razbremenilni razgovor.

301 zaprta oseba je bila kontinuirano obravnavana. Z njimi je bilo opravljenih 1.342 razgovorov, kar je za 9,2 % seans manj kot v letu poprej. Na število seans poleg posameznikove psihološke problematike vpliva tudi časovni dejavnik (koliko časa je zaprta oseba v določeni ustanovi). Najdaljše kontinuirane obravnave tako potekajo v zavodu Dob, kjer obsojenci prestajajo najdaljše kazni.

Poleg obravnav, povezanih s psihološko problematiko zaprtih oseb, so psihologi opravili tudi 1.872 informativnih razgovorov, kar je za 1,3 % manj kot v letu poprej.

Število psihološko obravnavanih oseb po kategorijah in po spolu v letu 2020

Število oseb	priporniki			obsojenci			nadomestni zapor			mladoletniki			skupaj		
	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi	ž	m	vsi
obrnave	0	41	41	11	231	242	0	0	0	3	15	18	14	287	301
intervence	0	35	35	2	76	78	0	0	0	2	8	10	4	119	123
razgovori	21	743	764	37	946	983	1	0	1	3	20	23	62	1709	1771
SKUPAJ	21	819	840	50	1253	1303	1	0	1	3	27	30	75	2099	2174

35

V različne oblike psihološke obravnave je bilo vključenih 2.174 zaprtih oseb. Od tega je imelo 840 oseb status pripornika (38,6 %), 1.303 je bilo obsojencev (59,9 %) in 30 mladoletnikov (1,3 %). Kontinuirano je bila obravnavana 301 oseba, med njimi 41 pripornikov, 242 obsojencev in 18 mladoletnikov. Obravnavana je bila tudi ena oseba, ki ji je bila izrečena kazen nadomestnega zapora. Praviloma so bile obravnave pripornikov krajše, vendar mnoge med njimi strokovno nič manj zahtevne, še zlasti ob kriznih posredovanjih. Tovrstne pomoči je bilo deležnih 123 oseb, med njimi 10 mladoletnih.

Število zaprtih oseb, s katerimi so psihologi opravili različne vrste seans se je zmanjšalo za 13,4 %, oziroma 336 oseb, pri čemer se je število vseh opravljenih seans zmanjšalo za 13,8 %, oziroma 859 seans. Število informativnih razgovorov se je zmanjšalo za 1,3 %, število razbremenilnih razgovorov za 20,1 %, število uvodnih razgovorov za 31,1 %, število razgovorov znotraj kontinuiranih obravnav pa za 9,2 %.

Poslikava keramičnih lončkov v okviru prostočasnih dejavnosti v koprskem zaporu

Število kriznih intervencij se je zmanjšalo za 9,3 %. Število oseb, ki so bile interventno obravnavane pa za 15,2 %. Število oseb, ki so bile kontinuirano obravnavane, se je zmanjšalo za 30,5 %. Povprečna obravnava je trajala 4,5 seanse in se je glede na preteklo leto podaljšala za 1,1 seanse.

Na delo psihologov se je izvajanje ukrepov za preprečevanje prenosa okužbe z virusom SARS-CoV-2 najbolj odrazilo pri številu opravljenih uvodnih razgovorov, kar je predvsem posledica zmanjšanja števila na novo sprejetih obsojencev in pripornikov. Najmanj se je epidemija odrazila pri številu opravljenih informativnih razgovorov.

Vrsto in vsebino obravnav so določale tako posameznikova problematika, motivacija in sposobnost za spremembo, kot tudi strokovna izhodišča posameznih psihologov. Ta so pokrivala različna področja – od učenja spretnosti komuniciranja in socialnih veščin do razvojno-analitičnega in kognitivno-vedenjskega pristopa.

Tudi v tem letu je v zavodu Dob pri Mirni kontinuirano delovala edukativna skupina za obsojence s kaznivimi dejanji zoper spolno nedotakljivost. Udeleženci skupine so se dobili na 15 seansah v trajanju ene ure, ki so potekale enkrat tedensko. Prva skupina je bila izvedena v celoti, druga skupina, ki je pričela z izvajanjem programa v mesecu oktobru 2020, je bila po dveh srečanjih zaradi razglasitve epidemije do nadaljnjega zaustavljena. Skupno je bilo v letu 2020 v skupinsko psihološko obravnavo vključenih 16 obsojencev. Psihologi so se v letu 2020 vključevali tudi v obravnavo odvisnosti in obravnavo nasilja zaprtih oseb ter v kadrovske selekcije.

Kadrovska zasedenost s psihologi tudi v letu 2020 ni bila zadostna. V aprilu je psiholog v zavodu Maribor podal odpoved. Do konca koledarskega leta nam ga ni uspelo nadomestiti. Poleg tega so nekateri psihologi opravljali tudi delo matičnega pedagoga. Kar nekaj odsotnosti pa je bilo posledica epidemije COVID-19 in z njo povezanih ukrepov.

3. 5. SOCIALNO DELO IN POMOČ PRI SOCIALNEM VKLJUČEVANJU PO ODPUSTU

3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov

V letu 2020 so socialni delavci nudili pomoč s socialnega področja pri 40,5 % na novo sprejetih pripornikov in pripornic v osmih zavodih, kjer se izvršuje pripor (zavod Ljubljana, Oddelek Novo mesto, Celje, Maribor, Oddelek Murska Sobota, Koper, Oddelek Nova Gorica in zavod Ig). Socialna pomoč pripornikom se je v primerjavi z letom poprej zmanjšala za 12,2 %, predvsem zaradi povečanega števila tujcev, katerim je bila nudena pomoč v omejeni obliki. Socialno strokovno delo v priporu je usmerjeno predvsem v razreševanje kriznih situacij - urejanje in vzdrževanje stikov s svojci, v sodelovanje s pristojnimi centri za socialno delo, delovnimi in stanovanjskimi organizacijami ter v razreševanje slabega materialnega stanja. V pomoč so zajeta tudi raznovrstna svetovanja za razreševanje osebnih stisk z informativnimi in razbremenilnimi razgovori ter motivacijskimi razgovori za pripornike, ki so bili v zavodu ocenjeni kot samomorilno ogroženi. V času epidemije COVID-19 so bili pripornikom omogočeni stiki preko računalniških tablic in programa Skype.

Med izvrševanjem pripora je bil v 73 primerih (22,4 %) vzpostavljen stik s pristojnimi centri za socialno delo oziroma z ostalimi nosilci socialne varnosti. Poleg centrov za socialno delo je bil zaradi reševanja težav vzpostavljen kontakt tudi z Zavodom za zdravstveno zavarovanje, z izobraževalnimi institucijami, upravnimi enotami, humanitarnimi organizacijami, bankami, Zavodom za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter drugimi organizacijami. Priporniki so se v zavodih vključevali v raznovrstna izobraževanja in delavnice, ki so jih organizirale zunanje izobraževalne ustanove in nevladne organizacije. Predvsem v času epidemije so za pripornike aktivnosti organizirali strokovni delavci zavodov.

V letu 2020 je bila pri socialni obravnavi pripornikov najbolj izpostavljena problematika urejanje oblačil, predvsem sezonskih, ter težava pri sporazumevanju s tujci, ki ne govorijo enega od svetovnih jezikov. Povečalo se je namreč število pripornikov tujcev, ki prihajajo iz držav daljnega vzhoda in Afrike. Oblačila in obutev so zavodi zagotavljali predvsem s pomočjo humanitarnih organizacij. Najpogostejša ovira pri reševanju socialnih težav pripornikov predstavlja odobritev obiska pristojnega centra za socialno delo s strani sodišča in s tem povezano čakanje za izdajo dovoljenja.

Ena pripornica je v času pripora rodila otroka, ki se je po odločbi direktorice nahajal pri pripornici v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig. Največjo težavo je predstavljalo urejanje in zagotavljanje zdravstvene oskrbe otroku pripornice, saj ga po predpisih, ki urejajo zdravstveno zavarovanje, ni možno zdravstveno zavarovati.

V Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig je bil v letu 2020 za pripornice uveden projekt skupinske in individualne oblike svetovanja in izvajanja delovne terapije »Stopinje v svobodo – Peron«, ki ga izvaja zunanji izvajalec.

3. 5. 2. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov

3. 5. 2. 1. Socialno delo ob sprejemu in v času prestajanja kazni

V letu 2020 so strokovni socialni delavci v sprejemnem obdobju v okviru ocene potreb in tveganj in priprave osebnega načrta izdelali načrt socialnega vključevanja po odpustu z opredeljenimi cilji in potrebami za 93,6 % obsojencev in mladoletnikov. Pri 18,5 % obsojencih in mladoletnikih so ugotovili kompleksno socialno problematiko in potrebe po intenzivnejši socialni pomoči. Nihče od novo sprejetih 1.156 obsojencev ni odklonil socialne obravnave v zavodu.

Za obsojence, obsojene na kazen zapora na način, da še naprej delajo ali se izobražujejo in prebivajo doma, razen v prostih dnevih, praviloma ob koncu tedna (4. odstavek 86. čl. KZ-1 - vikend kazen), ter za tujce z izgonom, je bil načrt socialnega vključevanja izdelan v omejenem obsegu.

Sestavni del opredeljevanja potreb in načrta socialnega vključevanja po odpustu so tudi podatki iz uradnih evidenc centrov za socialno delo. V sprejemnem obdobju je bilo v letu 2020 na pristojne centre za socialno delo posredovanih 524 zaprosil za podatke iz uradnih evidenc, prejeli smo jih za 454 ali 41,9 % na novo sprejetih obsojencev in mladoletnikov z izdelanim načrtom socialnega vključevanja po odpustu. Zavodi podatkov centrov niso naprošali za obsojence tujce in za tiste s kratkimi kaznimi. 172 ali 14,8 % obsojencev je zaradi nastopa kazni izgubilo zaposlitev, kar je podobno kot v predhodnem letu.

Vsebine dela so bile prilagojene posameznikovim potrebam in specifičnim življenjskim situacijam. Najpogostejše vsebine so bile razreševanje aktualne socialne problematike, razbremenilni razgovori, socialno svetovanje po načrtu in dogovoru, razreševanje socialne problematike v domačem okolju in delo z družino, pomoč pri zaposlovanju med prestajanjem kazni in ob odpustu, zagotavljanje materialne varnosti obsojenca med prestajanjem kazni in ob odpustu, reševanje nastanitvene problematike, ugotavljanje zmožnosti za delo in invalidnosti, sodelovanje pri obravnavi odvisnosti, načrtovanje pogojnega odpusta z varstvenim nadzorstvom, financiranje nekaterih oblik izobraževanja ter usmerjanje v različne zunanje obravnave z namenom reševanja njihovih težav.

396 ali 36,5 % na novo sprejetih obsojencev v letu 2020 je imelo skupno 512 mladoletnih otrok. Generalni urad v sodelovanju z Direktoratom za družino, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, vodi ponovne razgovore za izvedbe treninga starševskih veščin za obsojence z mladoletnimi otroki, katere smo v letu 2019 pilotno izvedli v zavodih za prestajanje kazni zapora. Generalni urad je v preteklih letih na tem področju izdelal informacijsko zloženko »10 vprašanj otrok staršev, ki so v zaporu«, ki je namenjena tako obsojencem kot tudi drugim skrbnikom mladoletnih otrok, katerih starši prestajajo kazen zapora, ter centrom za socialno delo, ki obravnavajo družino obsojenca in drugim vladnim in nevladnim organizacijam.

Cilj Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij je tudi v bodoče omogočiti možnost obsojencem, da krepijo starševske veščine tudi v času prestajanja kazni zapora ter vzdržujejo in izboljšajo odnose in stike s svojimi otroki.

Pomembno vlogo pri delu z zunanjimi institucijami in pri reševanju težav posameznika ima socialno delo na terenu. Delež terenskega dela se je v primerjavi z lanskim letom zmanjšal predvsem zaradi razglašene epidemije in s tem povezanimi omejitvami. V letu 2020 so socialni delavci opravili skupno 194 obiskov na terenu (61 obiskov na centrih za socialno delo, 11 obiskov na domu obsojencev oz. mladoletnikov, 4 na zavodih za zaposlovanje ter 118 različnih obiskov v drugih ustanovah – upravne enote, občine, zdravstvene in humanitarne organizacije, delovne organizacije, izobraževalne organizacije, stanovanjske skupnosti, društva, nevladne organizacije, sodišča, zavetišča za brezdomce, samski domovi, delodajalci, bolnišnice, porodnišnice, ipd. Največ terenskega dela so opravili v Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje (42), v zavodu Maribor (22) ter v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob (18).

426 ali 36,8 % na novo sprejetih obsojencev je potrebovalo pomoč pri urejanju stikov z družino in 660 ali 57 % pri reševanju materialne stiske. V primerjavi z lanskim letom sta se pomoč pri urejanju stikov z družino in pomoč pri reševanju materialne stiske zmanjšala za 9,7 %.

3. 5. 2. 2. Sodelovanje z zunanjimi izvajalci socialnega varstva in drugimi ustanovami

Izvajanje načrta socialnega vključevanja in reševanje večine socialnih težav posameznika nista mogoči brez povezovanja zavodske socialne službe z zunanjimi ustanovami. Pogosta večplastnost problemov zahteva tudi sodelovanje drugih ustanov.

Sodelovanje zavodov z zunanjimi ustanovami v letu 2020

36

Naziv/vrsta ustanove	število stikov
centri za socialno delo	1674
zavodi za zaposlovanje	222
delovne organizacije	187
Rdeči križ in Karitas	216
zdravstvene ustanove	181
izobraževalne ustanove	177
stanovanjske organizacije	170
ZPIZ	34
domovi za starejše občane	115
samski domovi	217
drugo	547
SKUPAJ	3740

Zahvala mentorici za izdelane tipanke za slepe in slabovidne otroke v ZPKZ Koper

Zavodi so v letu 2020 pri izvajanju načrtov socialnega vključevanja največ sodelovali s centri za socialno delo (44,7 %), ter z drugimi institucijami (16,6 %). Sodelovanje s centri za socialno delo je s strani zavodov ocenjeno kot dobro in ustrezno. Po številu vzpostavljenih stikov v letu 2020 sledijo uradi za delo, Rdeči križ in Karitas ter samski domovi (17,5 %). Delež vseh stikov z zunanjimi ustanovami se je v primerjavi s prejšnjim letom nekoliko zmanjšal, kar gre pripisati razglašeni epidemiji. Stiki so zato pretežno potekali v telefonski ali elektronski obliki in preko drugih spletnih aplikacij (Zoom, Skype, Teams).

Pristojni centri za socialno delo so zaradi uresničevanja načrta socialnega vključevanja obsojencev po odpustu obiskali tudi obsojence v zavodih. Beležimo 185 obiskov strokovnih socialnih delavcev centrov za socialno delo in 130 obiskov drugih oseb iz organizacij in društev, ki lahko vsak na svojem področju nudijo pomoč obsojencem (Zavod RS za zaposlovanje, upravne enote, Društvo Projekt človek, Društvo za nenasilno komunikacijo, Društvo

Zrno, Kralji ulice, Inštitut Vir, Inštitut Stopinje, Karitas, varne hiše, materinski domovi, Društvo katapult, Skupnost srečanje, DrogArt, Društvo Stigma, Društvo Ars Viate, delodajalci, zavetišča za brezdomce in drugi). Zaradi razglašene epidemije in prepovedi zbiranja se je število obiskov v zavodu v primerjavi z lanskim letom prepolovilo.

Za 67 obsojencev, ki so bili obsojeni zaradi kaznivega dejanja nasilja v družini, so na pobudo zavodov za prestajanje kazni zapora, pristojni centri za socialno delo organizirali multidisciplinarni tim za namen načrtovanja pomoči in zaščite žrtev nasilja v družini. Za sklic multidisciplinarnega tima so zavodi podali predlog v primerih načrtovanja zunaj zavodskih ugodnosti ali odpusta obsojenca.

Pohvaliti je potrebno prakso sodelovanja s centri za socialno delo. Predstavniki zavodov za prestajanje kazni zapora in centrov za socialno delo se enkrat ali dvakrat letno redno srečujejo na skupnih delovnih srečanjih, ki jih organizirata Generalni urad Uprave Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij in Skupnost centrov za socialno delo Slovenije. Na delovnih srečanjih, ki je tudi izobraževalne narave, se sproti rešujejo eventualne težave, ki se v praksi pojavljajo pri načrtovanju socialnega vključevanja obsojencev po odpustu s prestajanja kazni zapora. Na srečanju v letu 2020 je bilo dogovorjeno, da zavodi za prestajanje kazni zapora skladno z Zakonom o preprečevanju nasilja v družini, na zahtevo centrov za socialno delo posredujejo podatke o žrtvi, če centri z njimi ne razpolagajo. Tako lahko vsi deležniki uspešno izdelajo načrt pomoči žrtvi nasilja na multidisciplinarnemu timu.

3. 5. 2. 3. Priprava na odpust

V času pred odpustom je celotna obravnava osredotočena na konkretne priprave na odpust: zaposlitev, nastanitev, urejanje materialnih razmer in pripravo ožjega domačega okolja na vrnitev obsojenca ali mladoletnika. Pri procesu socialnega vključevanja obsojenca po odpustu, poleg zavoda sodelujejo centri za socialno delo, ki za vsakega obsojenca pripravljajo program potrebnih ukrepov za pomoč po odpustu. Pogosto želje ter pričakovanja obsojencev in mladoletnikov niso v skladu z možnostmi, postopke pa večkrat otežuje tudi njihov protisloven odnos do prostosti, posebno pri daljših kaznih. Od skupno 1.156 vseh odpuščenih je 470 obsojencev oziroma 37,5 % mesec dni pred odpustom zaprosilo za izredno socialno pomoč ob odpustu. Gre za obsojence brez materialnih sredstev, ki jim v času prestajanja kazni zapora nismo uspeli zagotoviti zaposlitve. Nekateri so bili na zdravstvenem pregledu ocenjeni kot nezmožni za delo zaradi zdravstvenih težav, drugim zaradi pomanjkanja dela v zavodu ni bilo mogoče zagotoviti ustreznega dela.

V zavodih so socialni delavci v letu 2020 pripravo na odpust izvajali v sklopu individualne in skupinske obravnave. V »Skupinah pred odpustom« so obsojenci prejeli zloženke z najpomembnejšimi informacijami, ki so jim v pomoč pri lažjem vključevanju v družbo po prestani kazni zapora. V letu 2020 so v zavodih opravili 192 strokovnih timov s pristojnimi centri za socialno delo zaradi priprave programa potrebnih ukrepov za pomoč obsojencu po prestani kazni zapora. Za pripravo pogodnjega odpusta z varstvenim nadzorstvom je bilo opravljenih 37 koordinacij s probacijskimi enotami, ki so nato v času pogodnjega odpusta izvajali varstveno nadzorstvo. Za 12 obsojencev je bilo predlagano varstveno nadzorstvo zaradi obravnave storilcev nasilja, za 9 obsojencev zaradi nadaljnje obravnave v psihološki svetovalnici po prestani kazni, za 6 obsojencev zaradi nadaljnje obravnave odvisnosti od psihoaktivnih snovi, za 2 obsojenca zaradi nadaljnjega izobraževanja, za enega obsojenca zaradi nadaljnjega dela oz. zaposlitve ter za 8 obsojencev brez navodil, kjer je svetovanje obsojencem izvajala regijska probacijska enota.

120 oziroma 9,5 % vseh odpuščenih obsojencev ali mladoletnikov se je skladno z 99. členom Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij šest mesecev pred odpustom prijavilo v evidenco brezposelnih oseb na Zavodu za zaposlovanje in se vključilo v programe

Podpis sporazuma o sodelovanju z Upravo za probacijo

aktivnega iskanja zaposlitve. Zaposliti se je uspelo 6 obsojencem, tako da so že pred odpustom sklenili pogodbo o zaposlitvi - 1 obsojenec iz zavoda Dob, 1 iz Polodprtega oddelka Slovenska vas, 1 iz Odprtega oddelka Puščava, 2 obsojenca iz zavoda Ljubljana, Odprti oddelek Ig ter 1 obsojenec iz zavoda Maribor, Oddelek Murska Sobota. Največ prijav na Zavod za zaposlovanje je bilo izvedenih v zavodu Celje (55), v zavodu Nova Gorica (22) ter v zavodu Novo mesto (14).

Zaposlitev

Nižja izobrazbena raven obsojencev ter predvsem želja delodajalcev po zanesljivejših in z delovnimi navadami opremljenih delavcih, otežujejo zagotavljanje zaposlitve obsojencem po prestani kazni. V letu 2020 je delež obsojencev in mladoletnikov, ki so imeli po odpustu urejeno zaposlitev, dosegal 22,3 %, kar je za 2,7 % manj kot leto poprej. Od 120 obsojencev ali mladoletnikov se je preko Zavoda za zaposlovanje uspelo zaposliti 6 obsojencev v obdobju 6 mesecev pred odpustom, kar je za 50 % manj kot v predhodnem letu. Več težav pri zagotavljanju zaposlitve je bilo pri tistih obsojencih, ki že pred nastopom kazni niso imeli urejene zaposlitve. Največ oseb z urejeno zaposlitvijo je bilo odpuščenih iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Maribor, Odprtega oddelka Rogoza (85 %) ter iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Dob, Polodprtega oddelka Slovenska vas (67,7 %).

Število obsojencev in mladoletnikov z urejeno zaposlitvijo ob odpustu v letu 2020

Zavod	urejena zaposlitev	delež (v %)
Dob	14	4,4
Slov. vas	21	67,7
OO Puščava	2	50
Ig	7	10,1
Celje	4	3,4
Koper	48	42,4
N. Gorica	5	9,6
Ljubljana	9	11,3
N. mesto	23	30,2
OO Ig	19	45,2
Maribor	67	28,6
M. Sobota	8	12,9
Rogoza	51	85
Radeče	5	50
SKUPNO	283	22,3

Razlogi za neurejeno zaposlitev ob odpustu v letu 2020

Razlogi	delež med nezaposlenimi v %
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, prijava na ZRSZ	39,8
zaposlitve ni bilo možno zagotoviti, brez prijave na ZRSZ	13,7
tujci	26
zdravstveni razlogi	2,1
vklučeni v postopek ugotavljanja delazmožnosti	0,6
zavrnitev pomoči pri iskanju zaposlitve	1,4
upokojenci	2,4
vklučeni v redno izobraževanje	0,4
drugo	13,6

Delež odpuščenih obsojencev (77,7 %), ki jim zaposlitve ob odpustu ni bilo mogoče zagotoviti, se je v primerjavi z letom poprej povečal za 2,7 %. Več težav pri iskanju zaposlitve je bilo pri tistih, ki so bili nezaposleni že pred nastopom kazni. Zaradi nastopa kazni je zaposlitev izgubilo 172 obsojencev.

Nastanitev

Med odpuščenimi je zaradi nastopa kazni zapora ali prestajanja vzgojnega ukrepa, nastanitev izgubilo 93 obsojencev ali 8 % novo sprejetih obsojencev, kar znaša isti delež kot leto poprej. Vsi obsojenci so po odpustu imeli urejeno nastanitev, 56 obsojencev je potrebovalo pomoč pri urejanju nastanitve, 13 obsojencev pa je pomoč odklonilo.

56,9 % obsojencev in mladoletnikov se je ob odpustu vrnilo domov, kar je za 8,4 % manj kot leto poprej. Zaradi povečanega števila tujcev na prestajanju kazni zapora, se je za skoraj 6 % povečala nastanitev v prehodnem domu za tujce.

Večina obsojencev se je po odpustu vrnila na naslov, kjer so živeli pred nastopom kazni zapora. Tisti obsojenci, ki nastanitve niso imeli urejene, so si nastanitev urejali na novo, in sicer ob pomoči socialne službe v zavodu. Tisti obsojenci, ki so imeli prihranke, so se posluževali najemniških stanovanj in sob. Osebam, ki so bile brez premoženja ob odpustu, smo urejali nastanitev v zavetiščih za brezdomce. Urejanje nastanitve za obsojence po prestani kazni zapora je izredno težko, saj centri za socialno delo ne razpolagajo s namestitvenimi kapacitetami, poleg tega je potrebno omeniti, da stanovanjska politika za zaprte osebe še vedno nima izdelane strategije ali vizije in zato obsojene osebe s svojim socialnim statusom nimajo večjih možnosti lastnega razreševanja nastanitvenega problema. Razpisi za neprofitna stanovanja so redki, stanovanj je malo, tudi za dodelitev bivalne enote so dolge čakalne vrste. Oteženo je predvsem urejanje nastanitve za obsojence brez stalnega prebivališča v RS.

Za obsojence, ki so potrebovali pomoč pri urejanju nastanitve, so si zavodi pomagali tudi z zavetišči za brezdomce, z najemniškimi sobami in s samskimi domovi. Ugotavljamo, da tudi v zavetiščih ni dovolj kapacitet. Urejanje nastanitve je dodatno otežila epidemija COVID-19, kjer so pred namestitvijo zahtevali predhodni negativni test. Od meseca oktobra 2020 pa je bila večina zavetišč, samskih domov in drugih manjših bivanjskih kapacitet, zaprta.

Nastanitev obsojencev ob odpustu v letu 2020

Nastanitev	delež v %
v lastnem domu	56,9
pri sorodnikih	11,6
v podnajemniški sobi	6,5
v samskem domu	2,2
v dodeljeni sobi ali stanovanju	1,2
v prehodnem domu za tujce	6,1
v domu za starejše občane	0
v zavetišču za brezdomce	1
neurejena nastanitev	0
drugo	14,5

39

Materialna pomoč

Obsojenci in mladoletniki so bili v večini zavodov deležni pomoči v obleki in obutvi (454 primerov), in sicer s strani zavoda, Karitasa ali Rdečega križa. Večina zaposlenih obsojencev si privarčuje določen znesek na blokiranem delu depozita, kjer se hrani kot določen delež od nagrade za delo za namen preživljanja po prestani

kazni zapora. Ker vsem obsojencem, glede na zmožnosti zavodov, ni mogoče zagotoviti ustreznih zaposlitev, se delež obsojencev brez privarčevanih sredstev, povečuje. Za izredno denarno socialno pomoč ob odpustu je v zadnjem mesecu pred odpustom zaprosilo 470 obsojencev ali (37,5 %).

V letu 2020 so se socialni delavci pri pripravah in urejanju odpusta srečevali predvsem z težavo izplačevanja izrednih denarnih socialnih pomoči ob odpustu. Ker obsojenci zaradi prestajanja kazni zapora niso imeli odprtega transakcijskega bančnega računa za nakazilo ali so ga imeli blokirane zaradi dolgov in izvršb, jim večina bank zaradi nakazila ni želela odpreti računa za nakazilo socialnega transferja. S sodelovanjem s Skupnostjo centrov za socialno delo in pristojnim Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, si po navodilu Banke Slovenije tovrstni obsojenci za potrebe nakazila denarnega transferja lahko na banki odprejo osnovni plačilni račun. Še vedno se srečujemo s težavo, da banke obsojencem ne želijo odpreti osnovnega plačilnega računa. Težave se pojavljajo tudi pri izdelovanju osebne dokumenta, predvsem za obsojence, ki so v času prestajanja kazni zapora brez sredstev – za izdelavo fotografije in izdelavo osebne dokumenta.

Izdelki izpod rok obsojencev Odprtega oddelka Puščava

3. 5. 2. 4. Prostovoljno delo z obsojenci

V letu 2020 sta imela 2 obsojenca prostovoljca. Prostovoljci s svojim delom, znanjem in izkušnjami prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja obsojencev v obliki svetovanja za lažjo socialno vključevanje v družbo po prestani kazni zapora. Prostovoljno svetovanje temelji na vrednostni komunikaciji z obsojeno zaprto osebo in na pristnem medčloveškem odnosu, preko katerega si obsojenci pridobivajo moč in motivacijo za uspešnejšo socialno vključevanje v lokalno okolje po prestani kazni.

3. 5. 2. 5. Število individualnih razgovorov socialnega delavca

Socialni delavci so v letu 2020 opravili 11.769 razgovorov, od tega 1.309 uvodnih razgovorov, 2.897 svetovalno-motivacijskih razgovorov, 5.787 informativnih razgovorov, 1.776 razbremenilnih razgovorov in 317 ostalih razgovorov, ki so se nanašali na prestajanje kazni zapora, reševanje socialne problematike in priprave na odpust ter vključevanje v družbo. Največ razgovorov so opravili z obsojenci (10.427). Pri tem je potrebno poudariti, da gre za število razgovorov socialnih delavcev. Vsak zavod ali njegov oddelek nima zaposlenega socialnega delavca, zato socialno vključevanje in priprave na odpust opravljajo strokovni delavci pedagogi.

40

Število razgovorov	priporniki	obsojenci	mladoletniki	skupaj
uvodni razgovori	235	1072	2	1309
svetovalno/ motivacijski razgovori	238	2647	12	2897
informativni razgovori	664	5115	8	5787
razbremenilni razgovori	181	1593	2	1776

3. 6. ZDRAVSTVENA OSKRBA

Zdravstveno oskrbo na primarni ravni zaprtim osebam zagotavljajo zdravstveni domovi v okviru javne zdravstvene mreže na območjih zavodov, pri čemer sodelovanje poteka v skladu z dogovorom, sklenjenim med zavodom in zdravstvenim domom. Na podlagi splošnih predpisov o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju imajo zaprte osebe pravico do zdravstvenih storitev po teh predpisih, razen pravic, ki so jim s specialnim predpisom omejene. Zdravstveni domovi v zavodih za prestajanje kazni zapora zagotavljajo ambulantno splošnega zdravnika, psihiatra, ambulantno centra za odvisnost, zobozdravnika, ginekološko ambulantno za zaprte ženske in kliničnega psihologa ter pedopsihiatra v prevzgojnem domu. Zdravstvena dejavnost se za zaprte osebe opravlja tudi v ustreznih zdravstvenih ustanovah zunaj zavoda, vendar o takšni napotitvi na pregled ali zdravljenje odloča zdravnik regionalnega zdravstvenega doma, ki v zavodu opravlja zdravstveno dejavnost. Večji regionalni zavodi imajo zaposlene medicinske sestre, ki zagotavljajo zaprtim osebam dodatno pomoč in nego ter nudijo svetovanje in izobraževanje za preprečevanja okužb. V času razglašene epidemije so bili regionalni zdravstveni domovi ključni akterji pri preprečevanju širjenja nalezljive bolezni COVID-19 v zavodih za prestajanje kazni zapora za zaprte osebe kot tudi cepljenja tako za zaprte osebe kot tudi zaposlene v zavodih.

3. 6. 1. Sodelovanje z Enoto za forenzično psihiatrijo UKC Maribor

Obnavljanje zaprtih oseb z duševnimi motnjami, ki potrebujejo bolnišnično oskrbo, od leta 2012 poteka v okviru Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, na Enoti za forenzično psihiatrijo. Zdravstveni del oskrbe, vključno z zdravniškim osebjem, zagotavlja enota, varovanje pa Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij.

Enota za forenzično psihiatrijo razpolaga z 48 posteljami, ki so locirane na treh oddelkih, kjer so nameščeni tako pacienti z izrečenim ukrepom obveznega psihiatričnega zdravljenja in varovanja kot tudi osebe, ki prestajajo kazen zapora ali imajo odrejen pripor ter je za njih potrebno bolnišnično zdravljenje.

V letu 2020 se je število nameščenih zaprtih oseb na enoti gibalo med 4 – 17 oseb, ki so prestajale kazen zapora ali so imele odrejen pripor. Sodelovanje med Enoto za forenzično psihiatrijo UKC Maribor in URSIKS, poteka zelo dobro.

3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda

Zaprte osebe so v letu 2020 pri zunanjih specialističnih ambulantah opravile 4.113 pregledov, kar je za 858 primerov manj kot v letu poprej. Od tega je bilo 1.289 pregledov pripornikov in 3.682 obsojencev. Ženske so opravile 334 specialističnih pregledov, mladoletniki pa 39 specialističnih pregledov.

Šahovski turnir v ZPKZ Ljubljana

Zaprte osebe na specialistične preglede po nalogu zdravnika naroča zdravstveno osebje zavodov za prestajanje kazni zapora. Zaprto osebo se naroči s klasičnim načinom pošiljanja napotnic po pošti ali na elektronski način, redko po telefonskem klicu. Specialistične ambulate datum pregleda sporočijo v zavodsko ambulantno. Največja težava, ki se nam pojavlja pri izvajanju specialističnih pregledov zunaj zavoda, so kadrovske omejitve oz. zagotavljanje spremstva s strani pravosodnih policistov. Termine pregleda je iz teh razlogov potrebno prestaviti, posledično pa prihaja do nezadovoljstva s strani zaprtih oseb.

3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja

V letu 2020 je bilo hospitaliziranih 216 oseb. 143 oseb je bilo v času hospitalizacije varovanih, 73 hospitalizacij je potekalo brez varovanja. Od 27 hospitaliziranih žensk jih je bilo 8 z varovanjem. Od 10 mladoletnikov ni bil nobeden hospitaliziran z varovanjem.

3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb

Po razpoložljivih podatkih o rezultatih testiranj, ki so bili pridobljeni v ambulantah, organiziranih v okviru pristojnih regionalnih zdravstvenih domov, v letu 2020 med testiranimi osebami ni bilo nobene okužene z virusom HIV in hepatitisom A. Hepatitis B je bil potrjen pri sedemnajstih zaprtih osebah ter hepatitis C pri sedemindvajsetih zaprtih osebah.

Rezultati prostovoljnih in zaupnih testiranj na hepatitis in HIV v letih 2012 – 2020

Leto	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Število testiranih na HIV in hepatitis	222	196	169	190	136	269	292	359	244
HIV	1	0	0	0	3	2	0	2	0
hepatitis A	1	1	0	0	0	0	0	1	0
hepatitis B	5	9	5	7	3	23	31	26	17
hepatitis C	20	25	22	18	61	27	40	37	27

Za testiranje na HIV in hepatitis se je v letu 2020 odločilo 244 oseb. Od vseh jih je bilo 188 testiranih v ZPKZ Maribor, kjer zdravstveni tim ZPKZ Maribor sistematično spodbuja zaprte osebe ob nastopu za prostovoljno testiranje.

Bolniki so iskali pomoč in svetovanje tudi pri specialistih infektologih, ambulantah za HIV in drugih prenosljivih spolnih boleznih. Zdravstveno osebje zavodov je dosledno izvajalo priporočila medicinske stroke glede pravočasnega odkrivanja bolnikov in zdravljenja ter nege po navodilih zdravnikov specialistov.

3. 6. 5. Substitucijska terapija

Substitucijsko terapijo izvajamo v ambulantah za odvisnosti od prepovedanih drog, ki so organizirane v zavodih, v okviru pristojnega regionalnega zdravstvenega doma. V sodelovanju s koordinacijo centrov za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog so bila izdelana Strokovna navodila za obravnavo zaprtih oseb, odvisnih od prepovedanih drog, ki vsebujejo enotno doktrino zdravljenja z nadomestnimi zdravili v zavodih.

Med 866 zaprtimi osebami, ki so bile odvisne od prepovedanih drog ali so imele težave zaradi uživanja drog, je prejelo substitucijsko terapijo 569 ali 66 % zaprtih oseb odvisnih od drog. Največ je bilo vzdrževalne terapije. Med 787 novo sprejetimi osebami s težavami s prepovedano drogo je bilo 348 ali 44 % oseb z že predpisano substitucijsko terapijo.

Število zaprtih oseb na substitucijski terapiji po kategorijah v letih 2014 - 2020

Kategorija	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
priporniki	149	175	142	186	196	216	193
obsojenci	440	467	441	367	409	462	376
SKUPAJ	589	642	583	553	605	678	569

3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov

Imunokemijsko urinsko testirane so bile predvsem zaprte osebe, ki so se vključile v program obravnave odvisnosti od prepovedanih drog in so s ciljem samopotrjevanja in nadzora abstinence pisno sklenile dogovor z izvajalci programov obravnave. Testi so bili najpogosteje uporabljeni za ugotavljanje prisotnosti opiatov, kanabisa in benzodiazepinov. Z urinskimi testi so bile preverjane tudi vse zaprte osebe na substitucijski terapiji in ostale osebe, za katere je obstajal sum, da so pod vplivom nedovoljenih psihoaktivnih snovi. V letu 2020 je bilo uporabljenih 1.800 urinskih testov.

3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah

V letu 2020 je bilo skupaj 5.777 ležalnih dni, kar je za 246 več kot leto poprej. Od tega je bilo 2.326 dni v zavodskih bolniških sobah in 3.451 dni v bolnišnicah. Za 416 dni se je v primerjavi z letom poprej povečalo število ležalnih dni v zavodu za prestajanje kazni zapora.

3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb

Skupno število poškodb v letu 2020 je znašalo 159. Od tega je bilo poškodb pri delu 18.

3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov

V letu 2020 beležimo šest (6) poskusov samomorov in devetinšestdeset (69) samopoškodb. Skupaj torej 75 dogodkov, kar je v primerjavi z letom 2019, ko smo takih dogodkov zaznali 64, povečanje za 7,04 %.

41-krat (54,7 %) so se samopoškodovali obsojenci, 25-krat (33,3 %) priporniki in 9-krat (12 %) mladoletniki v PD Radeče.

Vseh devet (9) samopoškodb mladoletnih oseb si je zadala ena mladoletnica. Osemkrat (8) se je samopoškodovala obsojenka. Sledi pripornik s štirimi (4) samopoškodbami. Po trikrat (3) sta se samopoškodovala dva obsojenca. Obsojenec in pripornik, sta se samopoškodovala po dvakrat (2). Štiriinštirideset (44) oseb se je samopoškodovalo enkrat.

Največ dogodkov so zabeležili v zavodu Dob (18). Sledita Ig in Ljubljana (13), Radeče (9), Celje (8), Koper, Maribor in Novo mesto (4) in Murska Sobota (2). Brez samopoškodbe so bile v letu 2020 lokacije: Nova Gorica, Odprti oddelek Ig, Rogoza, Slovenska vas in Puščava.

Daleč najpogostejša metoda samopoškodovalnega vedenja, šestinštirideset (46) primerov, je bila tudi v letu 2020 rezanje, od tega je bilo eno rezanje (vrat) opredeljeno kot poskus samomora. Sledijo udarci (7) in zaužitje tujka (5). Nadalje beležimo štiri (4) obešanja, ki so bila vsa opredeljena kot poskus samomora, eno (1) zastrupitev opredeljeno kot poskus samomora, dvojje (2) dušenj, oziroma davljenj, oboje opredeljeno kot samopoškodba in troje (3) opeklina.

Vse osebe so bile ustrezno oskrbljene s strani delavcev zavodov ali zunanjega medicinskega osebja. Beležimo dvaindvajset (22) hospitalizacij po dogodkih, od tega sedemnajst (17) na Enoti za forenzično psihiatrijo.

Po navedbah zaprtih oseb so razlogi avto-agresivnega vedenja zlasti občutki obupa, nemoči, osamljenosti in brezizhodnosti zaradi odvzema svobode, poslabšanje odnosov s svojci in medsebojni konflikti z ostalimi zaprtimi osebami. Vzrok za občutke nemoči in obupa zaprte osebe pogosto vidijo v odločitvah sodišč in zaporov.

V skladu s strategijo preprečevanja samomorov, ki smo jo vzpostavili v letu 2003, so v zavodih ocenili samomorilno ogroženost vsake na novo sprejete osebe.

Zaprtim osebam v stiski so nudili pomoč zavodski strokovni delavci (psihologi, pedagogi, socialni delavci in zdravstveno osebje), ki so poskušali v kritičnih trenutkih usmerjati posameznika k rešitvi problema. Strokovni delavci so se povezovali tudi z zunanjimi strokovnjaki (psihiatrji in kliničnimi psihologi), ki so zaprte osebe pregledali ali opazovali.

V okviru strategije preprečevanja samomorov v zaporih se je tudi v letu 2020 nadaljevalo sistematično izobraževanje delavcev za prepoznavanje samomorilne ogroženosti zaprtih oseb. Aktiv, ki ga sestavljajo predstavniki iz vseh lokacij se je zaradi epidemije lahko sestal le enkrat. Obravnava vseh pomembnejših izrednih dogodkov s tega področja je potekala individualno na daljavo. Supervizijska skupina se zaradi epidemije ni sestajala.

3. 6. 10. Smrti

V letu 2020 si je pripornik v zavodu Maribor vzel življenje z obešanjem. Naravne smrti so umrli štirje obsojenci v zavodu Dob in en pripornik iz zavoda Ljubljana, ki pa je bil hospitaliziran na Enoti za forenzično psihiatrijo. Skupaj je umrlo šest oseb, ki jim je bila odvzeta prostost.

3. 6. 11. Gladovne stavke

Z gladovnimi stavkami so tudi v letu 2020 zaprte osebe opozarjale na osebne stiske in nezadovoljstva. Beležimo 6 primerov gladovnih stavk, kar je ena manj kot v letu 2019. Priporniki (3) so z odklanjanjem hrane želeli doseči odpravo pripora ter pospešitev postopkov na sodiščih, obsojenci (3) pa so na ta način izražali predvsem nezadovoljstvo nad odločitvami zavodskih strokovnih služb. Vsi stavgajoči so bili obravnavani v skladu z mednarodnimi konvencijami o gladovnih stavkah. En pripornik je bil hospitaliziran. Odklanjanje hrane ni pustilo posledic na zdravju stavgajočih.

3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA

3. 7. 1. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola

Obrnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola v zavodih izvajajo zavodski strokovni delavci v sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki. Namen obravnave je pomoč zaprti osebi pri vzpostavitvi abstinence in spremembi življenjskega stila ter morebitni pripravi posameznika na zdravljenje v zdravstveni ustanovi. Obrnavo zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola pogosto spremljajo različne oblike agresivnega vedenja, družinsko in spolno nasilje. Doseganje namena obravnave so tudi v preteklem letu ovirali nizka stopnja motiviranosti za spremembo, minimaliziranje težav oziroma nekritičnost, obrambni mehanizmi, pa tudi kadrovske pomanjkanje zaposlenih, ki tovrstno obrnavo izvajajo.

Število in delež zaprtih oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola po kategorijah zaprtih oseb v letu 2020

43

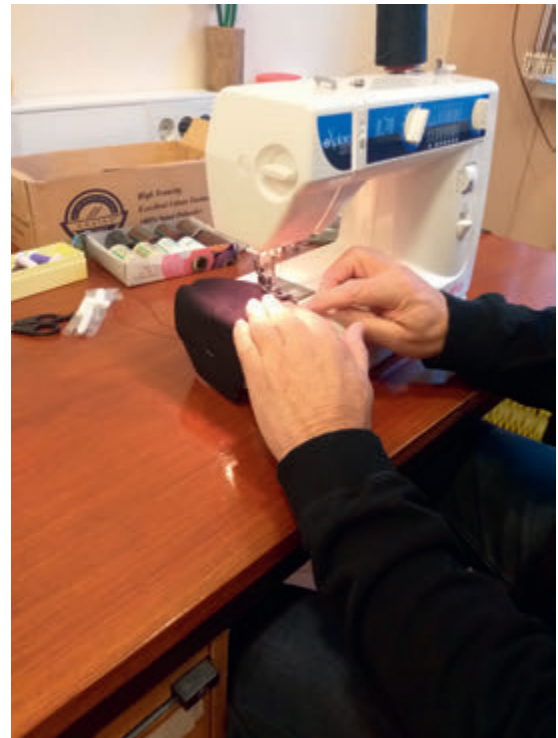
Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi alkohola	delež v %
obsojenci	2194	229	10,4
priporniki	1177	57	4,8
mladoletniki	30	13	43
SKUPAJ	3401	299	8,8

V letu 2020 je prepoznanih 8,8 % zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja alkohola. Delež oseb, ki so imele težave zaradi zlorabe alkohola, se je v primerjavi z letom poprej zvišal za 0,1 %.

Število zaprtih oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola po spolu in zavodih v letu 2020

44

Zavod	ugotovljeno, da imajo težave				
	P	m	ž	ml	skupaj
Dob		119			119
Slov. vas		9			9
Puščava		4			4
Ig			2		2
Celje	15	14			29
Koper	6	7			13
N. Gorica	2	7			9
Ljubljana	20	15			35
N. mesto	3	8			11
OO Ig		2			2
Maribor	7	23			30
M. Sobota	4	13			17
Rogoza		6			6
Radeče				13	13
SKUPAJ	57	227	2	13	299

Šivanje mask v Polodprtem oddelku Slovenska vas

Tudi v letu 2020 so zavodi izvajali ukrepe z vključevanjem zaprtih oseb s težavami z alkoholom v psihosocialne programe obravnave v zavodih, v sodelovanju z zdravstvenimi ustanovami in drugimi organizacijami, ki se ukvarjajo s tovrstnimi obravnavami.

V primerih abstinenčne krize posreduje zdravstvena služba, zdravnik in psihiater, z ustrežno medikamentozno terapijo. V kolikor se izkaže potreba, se nudi tudi psihosocialna intervencija strokovnih delavcev zavoda. Abstinenčno krizo zaradi alkohola je imelo 12 oseb.

Število oseb s težavami zaradi zlorabe alkohola glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2012–2020

Leto	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
število vseh zaprtih oseb	5040	4543	4550	3905	3555	3380	3501	3902	3401
osebe s težavami zaradi alkohola	514	471	412	408	333	328	379	340	299
delež v %	10,2	10,4	9,1	10,4	9,4	9,7	10,8	8,7	8,8

45

Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave v letu 2020

program motivacije	program edukacije	intenzivni program in vzdrževanje abstinence
126	97	57

46

V letu 2020 so se zaprte osebe s težavami zaradi zlorabe alkohola lahko vključevale v programe motivacije in izobraževanja v zavodih. Pomoč zaprtim osebam je bila usmerjena v vzpostavljanje občutka za osebno nego in telesno kondicijo, odgovornost za opravljanje dnevnih dejavnosti, pridobivanje delovnih navad, aktivno preživljanje prostega časa, vzpostavljanje in vzdrževanje stikov s svojci ter priprave na odpust. Vključitev v našete programe pomoči je bila prostovoljna. Velik poudarek je bil namenjen motiviranju zaprtih oseb, kjer

je bilo vključenih 126 oseb. Za vključitev v programe izobraževanja se je odločilo 97 zaprtih oseb, v intenzivni program obravnave pa 57 zaprtih oseb.

Osebam, ki so v zavodih uspešno abstimirale in izrazile željo po nadgradnji obravnave, smo med prestajanjem kazni omogočili tudi obravnavo v zunanjih zdravstvenih ustanovah in v programih nevladnih organizacij (območne ambulante za zdravljenje odvisnosti, klubi in društva zdravljenih alkoholikov, anonimni alkoholiki, Društva: Projekt Človek, Viharnik, Srečanje, Izberi pravo pot, Šent, Inštitut Vir, ipd.). Pri obravnavi zavodi sodelujejo tudi s pristojnimi centri za socialno delo predvsem v smislu dogovorov za vključitev v ustrezne programe zdravljenja in obravnave po odpustu s prestajanja kazni zapora. V obravnavo zunaj zavoda med prestajanjem kazni se je v letu 2020 vključilo 31 zaprtih oseb. Po prestani kazni je z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 10 oseb.

3. 7. 2. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog

Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog se v zavodih izvaja v skladu z izdelano strategijo zdravljenja in obravnave odvisnosti od drog, ki obsega medicinski del pomoči, motivacijski proces, programe edukacije ter nadgradnjo v visokopražne programe. V okviru obravnave se nudi zaprti osebi podpora in ustrezno strokovno pomoč, z namenom vzpostavitve in vzdrževanja abstinence ter motivacijo za izvedbo spremembe življenjskega sloga brez drog. Strokovni delavci v zavodu motivirajo osebe za zdravljenja odvisnosti tudi zunaj zavoda v času prestajanja kazni in jih spodbujajo za nadaljevanje zdravljenja po prestani kazni. Obravnavo spremljajo težave kot so nizka motiviranost zaprtih oseb za vključitev v visokopražne programe obravnave, za spreminjanje življenjskega stila, nekritičnost in minimaliziranje težav, zanikanje recidiva in odgovornost zanj, manipuliranje, pa tudi kadrovske pomanjkanje zaposlenih.

Število in delež zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po kategorijah zaprtih oseb v letu 2020

47

Zaprte osebe	skupno število oseb v letu	število oseb s težavami zaradi uživanja drog	delež v %
obsojenci	2194	622	28,3
priporniki	1177	221	18,8
mladoletniki	30	23	76,7
SKUPAJ	3401	866	25,5

Poseben adventi koledar, namenjen mladoletnikom v prevzgojnem domu

V letu 2020 je bilo prepoznanih 866 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog. V primerjavi z letom poprej se je njihovo število zvišalo za 0,8 %.

Število zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog po zavodih v letu 2020

48

Zavod	ugotovljeno, da imajo težave				
	P	m	ž	ml	skupaj
Dob		241			241
Slov. vas		3			3
Puščava					
Ig	5		23		28
Celje	44	64		2	110
Koper	42	54			96
N. Gorica	7	18			25
Ljubljana	59	44			103
N. mesto	9	17			26
OO Ig		2			2
Maribor	39	125			164
M. Sobota	16	21			37
Rogoza		9			9
Radeče			1	21	22
SKUPAJ	221	598	24	23	866

Novoletne voščilnice, ki so jih izdelali obsojenci Polodprtega oddelka Slovenska vas

V letu 2020 je bilo prepoznanih 866 zaprtih oseb, ki so imele težave zaradi uživanja prepovedanih drog. Abstinenčno krizo je imelo 113 oseb. Tako kot pri abstinenčni krizi zaradi alkohola tudi v teh primerih ukrepajo zdravstvena služba, zdravnik in psihiater, z ustrežno medikamentozno terapijo. Strokovni delavci zavoda (pedagoški, psihologi, socialni delavci) se po potrebi vključijo s psihosocialno intervencijo.

Število oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog glede na število vseh zaprtih oseb v letih 2012 - 2020

Leto	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
število zaprtih oseb	5040	4543	4550	3905	3555	3380	3501	3902	3401
osebe s težavami zaradi droge	1076	1078	997	841	917	929	977	964	866
delež (v %)	21,3	23,7	21,9	21,5	25,8	27,5	27,9	24,7	25,5

49

Število zaprtih oseb vključenih v programe obravnave v letu 2020

nizkoprazni program	višjeprazni program	visokoprazni program
379	137	79

50

Ključnega pomena za večje število vključenih oseb v programe je timski interdisciplinarni pristop, ki poleg strokovnih delavcev v zavodu vključuje tudi zdravstveni tim zavoda in druge zunanje strokovnjake. Hkrati je obravnava del širšega svetovalnega dela, ki motivira osebe tudi k vključevanju v vsakodnevne aktivnosti, ki potekajo v zavodu. To pomeni, da se jih spodbuja k vzpostavljanju dnevnega ritma z delom, izobraževanjem in aktivnim preživljanjem prostega časa. Za osebe, ki se v času prestajanja kazni vključujejo v različne programe obravnave, se v zavodih omogoča individualna in skupinska obravnava, ki jo vodijo strokovni delavci zavodov.

Zaprtim osebam je omogočena tudi obravnava v zunanjih zdravstvenih ustanovah ter v programih nevladnih organizacij (Center za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog v Ljubljani in drugi centri za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog, Društva: Projekt Človek, Reintegracijski center Vincenca Drakslerja, Zdrava pot, Izberi pravo pot, Šent, Stigma, Zavod, Pelikan, Inštitut Vir, ipd.). V obravnavi zavodi sodelujejo tudi s pristojnimi centri za socialno delo predvsem v smislu dogovorov za vključitev v ustrezne programe zdravljenja in obravnave po odpustu s prestajanja kazni zapora. V obravnave zunaj zavoda med prestajanjem kazni se je v letu 2020 vključilo 56 zaprtih oseb. Po prestani kazni se je v obravnavo v zunanjih ustanovah vključilo 12 zaprtih oseb.

3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov

Po vstopu v veljavo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij –ZIKS -1G (Uradni list RS, št. 11/18 z dne 23. 2. 2018), smo nameščali nevarne obsojence po alinejah 98. a člena ZIKS-1. skupaj je bilo tako nameščenih 88 obsojencev in sicer: v zavodu Dob (57), Celje (19) Ljubljana (5) in Ig (6). Poglavitni razlogi teh namestitev so bili: da s svojim vedenjem huje motijo druge obsojence ali delavce zavoda, so nevarni, ker ogrožajo življenje ali zdravje drugih; oziroma so izrazito begosumni.

3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev

V letu 2020 je bilo med zaprtimi osebami 1.319 tujcev, med katerimi je bilo 604 obsojencev in 710 pripornikov. 5 oseb je bilo obsojenih po zakonu o prekrških. Precej pogosto smo se pri delu srečevali z jezikovnimi težavami. Delavci zavodov so se z njimi večinoma sporazumevali v enem od svetovnih jezikov. Nekaj obsojencev predvsem iz vzhodnih držav je obvladalo le materni jezik. Če je bilo le možno smo organizirali pomembnejše razgovore z uradnimi prevajalci oz. tolmači. Tujci, ki slovenskega jezika niso razumeli, so bili obravnavani individualno, drugi pa so se udeleževali skupinskih oblik dela, kjer so jim pri sporazumevanju pomagali tudi drugi obsojenci. Glede na potrebe smo sklenili tudi pogodbo za konsektivno tolmačenje na daljavo za kurdski, farski, dari, urdu, pandžabi, in hindi jezik. Tujejezična literatura, vključujoč zakonske in podzakonske akte, so dostopni v tujih jezikih v zavodskih knjižnicah. Tujci so se z želeno literaturo večinoma oskrbovali sami ali pa preko diplomatskih predstavnikov. Obsojeni tujci so izrabili pravico do obiskov konzularnih predstavnikov, obiski svojcev pa so bili odvisni predvsem od njihove oddaljenosti, materialnega stanja, pa tudi od kakovosti njihovih stikov pred nastopom kazni. Večina jih je za ohranitev stikov s svojci uporabljala dopisovanje, telefonskih razgovorov ter pogovorov so se zaradi visokih stroškov posluževali nekoliko redkeje; zavodi so jim preko pilotnega projekta omogočili tudi komunikacijo s svojci preko programa Skype. Tujcem je bila glede na njihova verska načela in druga prepričanja zagotovljena ustrezna prehrana. Obravnava tujcev v zavodih je bila enaka obravnavi slovenskih državljanov. Tujci z izrečenim izgonom iz države zunaj zavodskih ugodnosti niso bili deležni. Tisti tujci, ki jim stranska kazen izгона iz države ni bila izrečena, so bili za pridobitev zunaj zavodskih ugodnosti izenačeni z obsojenci slovenskimi državljanji. Praviloma so bivali v zaprtih oddelkih zavodov.

3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb

V letu 2020 je bilo zaprtih 140 oseb v starosti nad 59 let, med njimi jih je bilo 25 starejših od 69 let. Predvidene dejavnosti in njihovo namestitev so v zavodih prilagodili njihovim letom in zdravstvenemu stanju. Najstarejša obsojenka je bila stara 79 let, najstarejši obsojenec je bil star 91 let in je kazen prestajal v ZPKZ Dob. Na prestajanju kazni je bilo nekaj gibalno oviranih oseb.

3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost

V letu 2020 je bilo na novo sprejetih 22 obsojencev, storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je 14 manj kot v letu poprej. Njihov skupni delež je znašal 2,17 % na novo sprejete populacije obsojencev, kar je za 0,35 % manj kot v letu poprej. V zavodih so v letu 2020 obravnavali skupaj 90 tovrstnih obsojencev – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kar je 15 oseb manj kot v letu poprej. Kazen so prestajali skoraj na vseh lokacijah. Predstavljali so 4,33 % delež obsojeniške populacije, kar je 0,05 % manj kot leto poprej.

Adventni venček iz Prevzgojnega doma Radeče

Obravnavate kategorije obsojencev se načeloma ni bistveno razlikovala od ostalih, pri podeljevanju zunaj zavodskih ugodnosti pa je zahtevala posebno previdnost. Obsojenci so se vključevali tako v individualne kot v skupinske oblike obravnave ter v ostale oblike zavodskega življenja. V nekaj primerih je bilo posameznike potrebno zaščititi pred nasilnimi soobsojenci. V teh primerih smo jih praviloma obravnavali le individualno.

Storilci spolnih kaznivih dejanj, ki so izrazili interes, so bili vključeni v psihološko obravnavo, ki je bila usmerjena predvsem v vzpostavljanje uvida v storjeno dejanje in motiviranje za spremembo. Vsi psihologi, ki

obravnavajo storilce kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, so se udeleževali ustrezne supervizijske skupine, ki se je redno mesečno sestajala. V letu 2020 so v zavodu Dob izvajali edukacijsko skupinsko obravnavo te kategorije obsojencev. Izvajajo jo zavodski psihologi. Program zajema 15 srečanj, na vnaprej pripravljene teme. Vseh skupin se je udeležilo skupaj 16 obsojencev, kar je 4 manj kot v letu 2019. V individualno psihološko obravnavo je bilo na vseh lokacijah skupaj vključenih 68 oseb, kar je 18 oseb ali 20,9 % manj kot v letu poprej. Poglavitni razlog za zmanjšanje števila vključenih v psihološko obravnavo je epidemija, zaradi katere ni bilo možno izvajati skupinskih obravnav, oteženo pa je bilo tudi izvajanje individualnih obravnav. Po drugi strani se je zmanjšalo tudi število teh obsojencev.

Zavodi so se po pomoč in znanje glede obravnave te kategorije obsojencev obračali tudi na posamezne zunanje strokovnjake, predvsem psihiatre. Nekateri bolj motivirani obsojenci so bili deležni obravnave zunaj zavoda.

Ob pripravi obsojencev na zunanje ugodnosti in odpust so se v zavodih posvetovali z različnimi službami (npr. s centri za socialno delo, šolami, z zdravstvenimi službami, s policijo itd.) in okolje pripravljali na njihovo postopno vračanje v družbo. Ugodnosti izven zavoda so bili deležni tisti obsojenci, ki so v obravnavi dokazali zahtevani napredek in izpolnjevali vsa potrebna merila.

3. 7. 7. Obravnavate žensk

Prestajanje zaporne kazni žensk je tesno povezano s kulturnimi in družbenimi pričakovanji glede njihove vloge v družini, še posebno vloge matere. Ženske so prestajanje kazni in oddaljenost od doma velikokrat doživljale kot hudo stisko s stopnjevanimi občutki tesnobe, nemira, krivde in samoobtoževanja. Težave so bile še večje ob hkratni odsotnosti drugega roditelja (npr. zaradi sočasnega prestajanja kazni itd.), kar je zahtevalo ukrepe za reševanje stiske otrok. Posebne težave, povezane z obravnavo žensk, so se nanašale na obsojenke, pri katerih stiki z družino in otroki niso bili možni (velika oddaljenost od doma, tujke, ipd.). Dodaten izziv za družine obsojenk je bila zaustavitev podeljevanja zunaj zavodskih ugodnosti zaradi ukrepov za preprečevanje širjenja okužbe nalezljive bolezni COVID-19, ko je bila zaradi tega komunikacija med njimi otežena in spremenjena, saj v času razglašene epidemije osebni stiki niso bili dovoljeni. Izjemno dobro je bil sprejet uveden pilotni projekt komunikacije preko programa Skype.

V zavodu Ig smo imeli v letu 2020 eno obsojenko in eno pripornico z otrokom. V zavodu Celje so v letu 2020 imeli le tri pripornice, ki so bile v prvi polovici januarja premeščene v ZPKZ Ig. Od tedaj dalje ženskih pripornic v zavodu Celje niso obravnavali. V zavodu Radeče so v letu 2020 obravnavali tri mladoletnice.

3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov

V zavodu Celje so v letu 2020 prestajali kazen trije mladoletni obsojenci. Vsi trije so bili med letom odpuščeni. V prevzgojnem domu so obravnavali 37 mladoletnih oseb, od tega tri mladoletnice.

Pri delu z mladoletniki je največji poudarek namenjen izobraževanju in pridobivanju delovnih navad ter obravnavi odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola.

3. 7. 9. Obravnava povzročiteljev nasilja

V zavodih za prestajanje kazni zapora in prevzgojnem domu poteka delo s povzročitelji nasilja z vključevanjem v individualno in/ali skupinsko obravnavo (v nadaljevanju se besedilo nanaša na obsojence in mladoletnike v Prevzgojnem domu Radeče). Programi so prilagojeni organizaciji posameznega zavoda, kadrovske zasedbi, dolžini kazni in posebnosti obsojencev. V programe treningov socialnih veščin se vključujejo obsojenci, ki so povzročitelji kaznivih dejanj z elementi nasilja, obsojenci z zgodovino nasilniškega vedenja in tisti, pri katerih je razvidno, da so bili v času prestajanja kazni psihično, fizično, spolno in/ali ekonomsko nasilni do drugih. Namen programa je učenje socialnih veščin s ciljem ustavljanja nasilja, preprečevanja nadaljnjega nasilja in priprave na življenje brez uporabe nasilja. Uspešno sodelovanje v programu je eden od pomembnih kriterijev pri zmanjševanju tveganih oblik vedenja.

V obravnavo v zavodu, ki jo vodijo strokovni delavci zavoda, se vključujejo obsojenci, ki si ugodnosti zunaj zavoda še niso pridobili in se ne morejo vključiti v programe zunaj zavoda. V letu 2020 se je v skupinsko obravnavo v zavodu vključilo 115 obsojencev in 48 obsojencev v individualno obravnavo. Od teh jih je 86 zaključilo program. Razlogi za nezaključeni program so bili najpogosteje prestana kazen (kratke kazni), premeščanje v druge zavode in izključitev iz obravnave zaradi nespoštovanja dogovora, ki ga vsak podpiše pred vključitvijo v program. V primeru izključitve iz programa se lahko oseba ponovno vključi v individualno pripravo na skupinsko obravnavo ali nadaljuje z individualno obravnavo.

Kljub začetnim odporom za vključitev v obravnavo, posamezni obsojenci tekom srečanj izražajo zadovoljstvo, da so z učenjem veščin nenasilne komunikacije pričeli prepoznavati vzorce nasilnega vedenja, razumeti posledice nasilnega vedenja in se učiti konstruktivnega izražanja čustev. Težave se pojavljajo pri vključevanju v obravnavo manj motiviranih obsojencev, obsojencev s težavami v duševnem zdravju in s hujšimi vedenjskimi težavami. Veliko povzročiteljev nasilja ima pridružene težave zaradi uživanja alkohola in drog zato se jih usmerja tudi v programe pomoči zaradi škodljivega uživanja psihoaktivnih snovi.

Obsojenci se vključujejo tudi v druge oblike dela s povzročitelji nasilja, ki potekajo izven zavoda in jih vodijo strokovnjaki organizacij: Društvo za nenasilno komunikacijo in Združenje za razvoj nenasilnih odnosov. V te programe se vključujejo obsojenci po zaključenem treningu socialnih veščin v zavodu in tisti, ki imajo možnost koriščenja ugodnosti zunaj zavoda ter lahko samostojno obiskujejo programe. V te oblike dela je bilo v letu 2020 vključenih 31 obsojencev.

Sodelovanje med zavodi in zunanjimi izvajalci programov poteka v vseh fazah načrtovanja obravnave, od vključitve v obravnavo, spremljanja poteka obravnave, načrtovanja pogojnih odpustov z varstvenim nadzorstvom in načrtovanje nadaljevanja obravnave po prestani kazni. Dobro in usklajeno sodelovanje ima tudi pozitivni učinek na delo z obsojenci in zagotavlja dobre pogoje za uspešen potek obravnave.

Kontinuirana oblika dela s povzročitelji nasilja, ki se začne v zavodu in nadaljuje izven zavoda v času prestajanja kazni zapora se je pri delu s povzročitelji nasilja izkazala kot dobra praksa, saj posamezniki sodelujejo v teh programih tudi po prestani kazni. Žal pa se tudi ugotavlja, da je sodelovanje obsojencev z zunanjimi izvajalci programov velikokrat vezano samo na obdobje prestajanja kazni zapora in se pogosto zaključi po prestani kazni.

V zavodih imajo zaprte osebe in obiskovalci dostop do zloženek, s katerimi so obveščeni o možnosti iskanja pomoči v primeru povzročanja nasilja in v primerih, če se prepoznajo kot žrtve nasilja.

3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI

3. 8. 1. Podeljene ugodnosti

Postopek za podeljevanje ugodnosti obsojencem in mladoletnikom je v zavodih bolj ali manj enoten, saj predloge za podelitev ugodnosti pripravijo nosilci primera – pedagogi ter ga timsko konzultirajo na oddelčnih strokovnih skupinah. Odločitev nato sprejme direktor zavoda oziroma vodja dislociranega oddelka. Načeloma veljavni predpisi s področja izvrševanja kazni zapora omogočajo in dopuščajo dovolj sistematičen in primerljiv pristop pri odločitvah o podeljevanju posameznih ugodnosti konkretnim obsojencem in mladoletnikom. Kljub temu pa je v praksi čutiti pomanjkljivost v tem, da osebni načrt še zdaleč ne vsebuje vseh kriterijev, ki so pomembni za odločitev o podelitvi ugodnosti obsojencu, zato zavodi pri odločanju o tem upoštevajo še številne druge kriterije, ki jih je izoblikovala praksa. Zavodi upoštevajo zlasti osebnostne in vedenjske lastnosti obsojencev, oceno zanesljivosti, spoštovanje sprejetih dogovorov, odnos do kaznivega dejanja, delavcev in soobsojencev. Obsojencem, ki brez opravičenih razlogov niso pripravljeni redno delati, zavodi zunaj zavodskih ugodnosti praviloma niso podeljevali. Podobno zavodi tudi niso podeljevali teh ugodnosti obsojencem – odvisnikom, ki se niso bili pripravljeni vključiti v program obravnave ali če so prekršili dogovor o tovrstni obravnavi.

Podatki kažejo, da zavodi pri podeljevanju ugodnosti veliko pozornosti posvečajo določenim kategorijam obsojencev glede na vrsto storjenega kaznivega dejanja in njihovim osebnim lastnostim. V primerih ko gre za obsojene zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, kaznivih dejanj proizvodnje in prometa z mamili ali kaznivih dejanj z elementi hujšega nasilja in obsojence, odvisne od prepovedanih drog ali alkohola, je priprava na podelitev zunaj zavodskih ugodnosti še bolj temeljita in poglobljena. Pri obsojencih, pri katerih je zaznati problematiko odvisnosti od prepovedanih drog ali alkohola, še posebej pa pri obsojencih, obsojenih zaradi kaznivega dejanja spolnega nasilja, se režim podeljevanja ugodnosti doreče v skladu z obsojenčevo pripravljenostjo reševanja omenjene problematike ter vključitve v psihološko obravnavo, po uspešnem dokazovanju abstinence oziroma napredku pri psihološki obravnavi za določeno obdobje.

Število podeljenih ugodnosti po vrstah v letu 2020

Vrste ugodnosti		Število ugodnosti
zunaj zavodske ugodnosti	popolna izraba letnega počitka na prostosti	1183
	delna izraba letnega počitka na prostosti	418
	dodatni letni počitek	164
	prost izhod iz zavoda	4227
	nenadzorovani obisk zunaj zavoda	1718
	prost izhod iz zavoda, razen v kraj storitve k.d.	51
	izhod iz zavoda v spremstvu pravosodnega policista	26
	skupaj	7787
ugodnosti v okviru zavoda	podaljšan in nenadzorovan obisk	6863
	prost obisk v garsonjeri	304
	skupaj	7167
SKUPAJ		14954

V letu 2020 je bilo obsojencem in mladoletnikom podeljenih 14.954 zavodskih in zunaj zavodskih ugodnosti, kar je za 49 % manj kot v letu 2019.

Na obsojenca oziroma mladoletnika je bilo v povprečju podeljenih 6,7 ugodnosti, kar je za 7,5 ugodnosti manj kot lani, ko je ta koeficient znašal 14,2. Poglavitni razlog za velik upad je epidemija COVID-19, zaradi katere se ugodnosti daljše časovno obdobje niso mogle podeljevati.

Zunaj zavodske ugodnosti

V letu 2020 je bilo podeljeno 7.787 zunaj zavodskih ugodnosti, kar je 49 % manj kot leto poprej. Skoraj pol manjšemu številu podeljenih zunaj zavodskih ugodnosti je botrovala epidemija COVID-19, oziroma ukrepi omejevanja gibanja, s katerimi se je skušala zaježiti.

Zavodske ugodnosti

V letu 2020 je bilo podeljeno 7.167 zavodskih ugodnosti, od tega 304 prosti obiski v garsonjeri. V primerjavi z letom 2019 se je število zavodskih ugodnosti zmanjšalo za 65 %. Število prostih obiskov v garsonjeri se je zmanjšalo za 82 %. V letu 2020 je epidemija povzročila velik upad podeljenih zavodskih ugodnosti. Osebnostne stike zaprtih oseb s svojci smo skušali nadomeščati s sodobnimi načini komuniciranja na daljavo.

3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti

V letu 2020 so obsojenci in mladoletniki zlorabili zunaj zavodske ugodnosti v 18 primerih, kar predstavlja 0,23 % vseh podeljenih zunaj zavodskih ugodnosti. Število zlorab ugodnosti v letu 2020 je za 11 manjše kot leto poprej. Največji zlorab ugodnosti je bilo v Prevezgojnem domu Radeče, in sicer 9, kar predstavlja 50 % vseh zlorab ugodnosti.

Obsojenci in mladoletniki so zunaj zavodske ugodnosti zlorabili tako, da se jih je 7 vrnilo v zavod z zamudo, 8 jih je bilo privedenih, 1 oseba je ostalo na begu. 5 jih je bilo utemeljeno osumljenih, da so med ugodnostjo storili novo kaznivo dejanje. Po številu je bilo največ zlorab v Prevezgojnem domu Radeče (9) ter zavodih Dob in Maribor (3). Po eno zlorabo beležimo v Oddelku Murska Sobota, v Polodprtem oddelku Slovenska vas in na Odprtem oddelku Rogoza. V zavodih Ig, Celje, Koper, Ljubljana, Oddelkih Nova Gorica in Novo mesto, ter Odprtih oddelkih Puščava in Ig zlorab ugodnosti ni bilo.

3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti

V okviru problematike obravnave in podeljevanja ugodnosti obsojencem in mladoletnikom ni mogoče prezreti dejstva, da so ugodnosti za obsojence najpomembnejši cilj v času prestajanja kazni zapora in hkrati pomemben motivacijski dejavnik. S tega razloga se je pri podeljevanju ugodnosti potrebno zavedati, da te niso samo nagrada za prizadevnost pri izvajanju osebnega načrta in dobrega obnašanja, temveč so ugodnosti pomembne tudi za ohranjanje stikov z družino in okoljem ter imajo pomembno vlogo v procesu uspešne priprave za vključitev v življenje na prostosti po prestani kazni. Po drugi strani pa je v praksi prisotna problematika, da se obsojenci vključitvi v obravnavo spolnega nasilja nad mladoletnikom ali odvisnosti od prepovedanih drog in alkohola največkrat upirajo, nemalokrat pa tudi pritožujejo, češ da jih zavodi prisiljujejo, da se morajo vključiti v tovrstno obravnavo, ker sicer ne bodo deležni zunaj zavodskih ugodnosti. Pri obsojencih je v praksi pri podeljevanju ugodnosti občutljivost zelo velika, hkrati pa tudi nekritičnost v primerjanju, saj obsojenci največkrat menijo, da so upravičeni do ugodnosti, če so prestali določen delež kazni, ki jim to omogoča, pozabljajo pa na vse ostale elemente, na osnovi katerih direktor zavoda lahko podeli ugodnosti. Dodatne težave zavodom povzročajo odprti in nedokončani kazenski postopki, saj gre v nekaterih primerih za težja kazniva dejanja, ki lahko znatno zvišajo kazen. Pri odločanju o podeljevanju, zlasti zunaj zavodskih ugodnosti, so zavodi pozorni tudi na grožnje iz okolja in na grožnje oškodovancem. Najbolj pa je na podeljevanje ugodnosti v tem letu vplivala epidemija COVID-19.

3. 8. 4. Namenski izhodi

Namenski izhodi v letu 2020

Namenski izhodi	brez spremstva	v spremstvu PP	s strok. delavcem	skupaj	število zlorab
državni organi (brez odredbe)	307	121	3	431	0
zdravstvene ustanove	1019	99	12	1130	3
obravnavo v drugih ustanovah	279	68	20	367	3
izobraževanje	179	6	10	195	0
poroka	0	1	0	1	0
rojstvo otroka	0	0	0	0	0
nenaprtni (smrt, ipd.)	79	56	30	165	0
SKUPAJ	1863	351	75	2289	6

52

Število namenskih izhodov se je v letu 2020 v primerjavi z letom 2019 zmanjšalo za 50,6 %. Najbolj se je zmanjšalo število namenskih izhodov, namenjenih izobraževanju (za 75 %). Najmanj se je zmanjšal delež v naprej nenačrtovanih namenskih izhodov (smrt v družini, ipd) za 40 % in namenskih izhodov v državne organe brez odredbe 41,4 %. V letu 2020 je število namenskih izhodov brez spremstva glede na lani upadlo za 2.136 primerov oziroma 53,4 %. Število izhodov v spremstvu pravosodnih policistov se je zmanjšalo za 106 primerov ali za 23,2 %. Število izhodov s strokovnimi delavci se je zmanjšalo za 103 primere ali 57,9 %. Podatki odražajo zaostrene epidemiološke razmere in ukrepe, ki so prepolovili izvajanje in načrtovanje namenskih izhodov.

Izdelava ravnotežnostnih kock Dobra roka v celjskem zaporu

3. 9. DISCIPLINSKO KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV

3. 9. 1. Disciplinsko kaznovanje obsojencev in mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora

Struktura izrečenih disciplinskih kazni obsojencem in mladoletnikom na prestajanju kazni zapora oziroma mladoletniškega zapora

53	Vrsta disciplinske kazni	število	izvršitev pogojno odložena
	pisni opomin	2	
	razporeditev na drugo delo		
	omejitev sprejemanja pošilk	2	
	oddaja v samico s pravico do dela	1	1
	oddaja v samico brez pravice do dela	9	5
	SKUPAJ	14	6

V letu 2020 je bilo obsojencem v disciplinskih postopkih izrečenih skupaj 14 disciplinskih kazni, kar je za bistveno manj kot v letu prej (38). Največ disciplinskih kazni je bilo izrečenih v Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor, in sicer 9, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob so bile izrečene 3, v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig pa so disciplinsko kazen izrekli v 2 primerih. V vseh ostalih zavodih in oddelkih ni bil disciplinsko obravnavan noben obsojenec.

Ker Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij dopušča možnost, da se, kadar je glede na okoliščine mogoče, namesto podaje predloga za uvedbo disciplinskega postopka uporabijo druge strokovne metode dela, ki vsebujejo tehnike nekonfliktnega in pomirjujočega postopanja, se zavodi in oddelki namesto disciplinske obravnave pogosto poslužujejo tovrstnega ukrepanja, ki se je v praksi izkazalo za učinkovito.

3. 9. 2. Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom

Struktura izrečenih disciplinskih kazni mladoletnikom na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom

54	Vrsta disciplinske kazni	število	izvršitev pogojno odložena
	javni opomin	2	
	prepoved izhoda	1	
	namestitev v posebni prostor v prostem času		
	namestitev v posebni prostor brez pravice do dela		
	SKUPAJ	3	

V Prevzgojnem domu Radeče so bile mladoletnikom izrečene 3 disciplinske kazni, kar je več kot v letu prej, ko je bila izrečena zgolj 1 disciplinska kazen.

3. 10. POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST TER POMILOSTITVE OBSOJENCEV

3. 10. 1. Pogojni odpust

Pogojno je bilo odpuščenih 186 obsojencev, kar je za 3,63 % manj kot v letu prej.

3. 10. 2. Predčasni odpust

V letu 2020 je bilo zaradi epidemije virusa SARS-CoV-2 z interventno zakonodajo poseženo tudi na področje predčasnih odpustov s prestajanja kazni zapora na način, da je lahko direktor zavoda za prestajanje kazni zapora, ob siceršnjem izpolnjevanju pogojev, predčasno odpustil obsojenca zaradi preprečitve širjenja virusa SARS-CoV-2 največ šest mesecev pred iztekom kazni, medtem ko Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij omogoča predčasni odpust največ tri mesece pred iztekom kazni.

Kljub temu pa ni bil zabeležen velik porast predčasno odpuščenih obsojencev, saj je bilo skupaj predčasno odpuščenih 508 obsojencev, kar je samo 6,5 % več kot v letu prej.

3. 10. 3. Pomilostitve obsojencev

Predsednik Republike Slovenije je v letu 2020 pomilostil enega obsojenca na prestajanju zaporne kazni in enega obsojenca na prestajanju kazni ob koncu tedna (vikend zapor).

3. 11. PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB

3. 11. 1. Pritožbe obsojencev zaradi kršitve pravic oziroma drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo ter pritožbe pripornikov zaradi neustreznega ravnanja oziroma postopanja

Zakon o izvrševanju kazenskih sankcij v 85. členu med drugim določa, da ima obsojenec v primeru kršitve pravic ali drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo, pravico pritožiti se generalnemu direktorju uprave. Če obsojenec ne dobi odgovora na svojo pritožbo v 30 dneh od njene vložitve ali če ni zadovoljen z odločitvijo generalnega direktorja, ima pravico vložiti vlogo na ministrstvo, pristojno za pravosodje. Na podlagi 70. člena Pravilnika o izvrševanju pripora ima pripornik, če meni, da delavci zavoda z njim neustrezno ravnanje oziroma postopajo ali da so bivalne razmere neustrezne, pravico pritožiti se predsedniku pristojnega okrožnega sodišča oziroma generalnemu direktorju uprave.

Na zgoraj navedenih pravnih podlagah je bila v letu 2020 prejeta skupaj 101 pritožba, od tega 80 pritožb obsojencev, 15 pritožb pripornikov ter 6 pritožb, ki jih je vložila skupina pripornikov iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Koper, skupina pripornikov iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana, skupina obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Maribor, skupina obsojencev iz Zavoda za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje, skupina obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Maribor ter skupina obsojencev iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni.

Število prejetih pritožb se je v primerjavi s preteklim letom povečalo za 3,06 %.

Zaprte osebe so v pritožbah izpostavljale kršitve različnih pravic in nepravilnosti, med pogostimi pritožbenimi razlogi so bile tako kot v preteklih letih neprimerne nastanitvene razmere v zavodu, neustrezna hrana, neustrezna zdravstvena oskrba, neprimerno postopanje in ravnanje pravosodnih policistov in strokovnih delavcev zavoda, zoper postopek urinskega testiranja, neustrezno plačilo za delo, ter neustrezno obravnavanje dogodkov. Zaprte

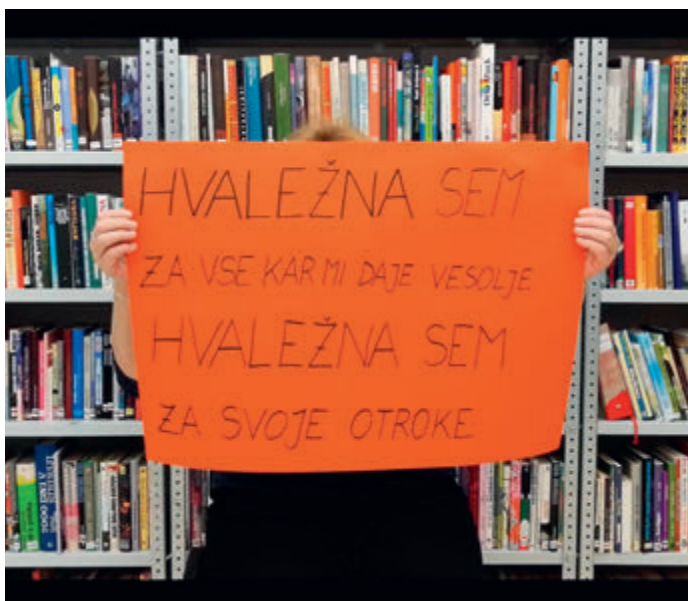
osebe so se pritoževale zoper strokovne odločitve zavoda, kot je določitev režima nadzorovanih obiskov za stekleno pregrado, vklepanje med spremstvi zunaj zavoda, zaseg računalnika in drugih tehničnih predmetov, neodobritev prošnje za vnos ter posedovanje tehničnega predmeta, nepodelitev zunaj zavodskih ugodnosti ali njihov odvzem, možnosti komuniciranja z mediji in neizvedbe spremstev v zunanje ustanove.

V preteklem letu so se zaprte osebe pritoževale tudi zaradi različnih začasnih ukrepov, ki so bili sprejeti v zavodih za namen zajezitev epidemije COVID-19, kot npr. onemogočanje obiskov, omejitev podeljevanja zunajzavodskih ugodnosti, omejitve v zvezi z napotitvijo zaprtih oseb na delo in podobno, ter zoper odločitve, povezane z uporabo institutov predčasnega odpusta in prekinitve prestajanja kazni zapora, ki jih je omogočal interventni zakon, sprejet zaradi omilitev posledic epidemije COVID-19.

Skupina pripornikov Zavoda za prestajanje kazni zapora Koper je v pritožbi zatrjevala, da imajo neustrezen prostor za sprehode, da se jim je čas sprehoda skrajšal, da bi količina hrane morala biti večja, ter da so zaprti v sobah 22 ur na dan. Skupina pripornikov Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana je v pritožbi izpostavila neustrezna ravnanja drugih pripornikov, kot tudi neustrezna ravnanja zaposlenih v zavodu, prostorske razmere, hrano in zdravstveno oskrbo. Skupina obsojencev Zavoda za prestajanje kazni zapora Maribor je v pritožbi izpostavila problematiko izvajanja institutov prekinitve prestajanja kazni zapora ter predčasnega odpusta po interventnem zakonu, prav tako pa je izpostavila neustrezno vedenje pravosodnih policistov, v kasnejši pritožbi so obsojenci izpostavili onemogočanje obiskov ter dejstvo, da se obiski tudi po preklicani epidemiji še naprej izvršujejo za stekleno pregrado in z zaščitno masko. Skupina obsojencev iz Zavoda za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje je v pritožbi zatrjevala, da naj bi bili prikrajšani glede omogočanja obiskov, obsojenci iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni pa so se pritožili zaradi skrajšanega termina za uporabo prostora za fitnes.

V letu 2020 so se kot utemeljene izkazale pritožbene navedbe obsojenca o obravnavi njegovih prošenj za vnos oz. posedovanje prenosnega računalnika ter o tem, da v dodatku k osebni načrtu ni bila ustrezno obrazložena odločitev o tem, zakaj se njegovi prošnji za vnos in posedovanje prenosnega računalnika ne ugodi; pritožbeni očitke obsojenca, podan v dveh njegovih vlogah, glede neustreznega ravnanja zaposlenega v zavodu; pritožbena navedba obsojenke glede zamude pri plačilu za delo, ter pritožbeni očitke obsojenca glede trajanja začasnega ukrepa odvzema tehničnega predmeta.

V vseh ostalih primerih so se pritožbene navedbe zaprtih oseb izkazale za neutemeljene.

Video z naslovom »Zakaj sem hvaležen?«, posnet v času epidemije

Izdelki zaprtih oseb, podarjeni Pediatrični kliniki v Ljubljani

V preteklem letu je uprava pripravila odzivna poročila o ugotovitvah Varuha človekovih pravic ob nadzoru v Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor in v njegovem dislociranem Oddelku Murska Sobota, Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje, Zavodu za prestajanje kazni zapora Koper – Oddelek Nova Gorica in v Zavodu za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni – Polodprti oddelek Slovenska vas.

Varuhu človekovih pravic so bila posredovana tudi poročila oziroma pojasnila vezana na posamične pobude zaprtih oseb za začetek postopka za varstvo človekovih pravic.

3. 11. 2. Pritožbe obsojencev zoper odločbe, ki jih na prvi stopnji izda direktor zavoda (pritožbeni postopki na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek)

V upravnem postopku na drugi stopnji je bilo v letu 2020 obravnavanih 116 pritožb zaprtih oseb, med katerimi jih je bilo 85 zavrženih kot neutemeljenih, 19 pritožbam je bilo ugodeno in zadeva vrnjena organu prve stopnje (zavodu) v ponovni postopek, v 4 primerih je organ druge stopnje v pritožbenem postopku odločbo organa prve stopnje odpravil, 8 pritožb pa je bilo zavrženih.

Zaprte osebe so se najpogosteje pritožile zoper odločbe o prekinitvi prestajanja zaporne kazni, odločbe o namestitvi ali podaljšanju namestitve v posebnem strožjem režimu prestajanja kazni zapora (98.a člen ZIKS-1), zoper odločbe o premestitvi iz svobodnejšega v strožji režim prestajanja kazni, odločbe o namestitvi v poseben prostor (236. člen ZIKS-1) ter odločbe o plačilu stroškov privedbe na prestajanja zaporne kazni

Število upravnih zadev na drugi stopnji se je v primerjavi z lanskim letom povečalo za 27,2 %.

S prsti do znanja – razstava tipank, izdelanih v ZPKZ Koper

3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB

3. 12. 1. Splošne varnostne razmere

Splošne varnostne razmere v zavodih v tem letu odražajo naslednja dejstva:

- Klasičnih pobegov s prestajanja kazni zapora iz zaprtih delov zavodov ali s spremstev v zunanje ustanove ni bilo.
- Beležimo en pobeg iz enega izmed dislociranih odprtih oddelkov.
- V tem letu je zabeležen le en poskus pobega, odkritih pa je bilo nekoliko več priprav nanje v primerjavi s preteklim letom.
- Beležimo upad nevrnitev z različnih zunaj zavodskih ugodnosti, hkrati pa povečanje števila nevrnitev s prekinitvev kazni – razlog je občutno povečanje števila prekinitvev zaradi razlogov epidemije
- Število groženj in napadov na zaposlene v zavodih se je zmanjšalo, število poskusov napadov pa se je povečalo.
- Zmanjšanje števila ugotovljenih konfliktov med zaprtimi osebami.
- Povečanje števila uporabe prisilnih sredstev, vendar manj poškodb pri uporabi prisilnih sredstev.
- Zvišalo se je število uporabe ukrepa odstranitve v posebni prostor.
- Beležimo občutno zmanjšanje števila odpovedi spremstev, in sicer za več kot 55 odstotkov v primerjavi s preteklim letom.
- Zaznavamo veliko povišanje števila ur varovanja v bolnišnicah.
- Število prejetih paketov zaprtih oseb se je zmanjšalo.

3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb

V letu 2020 nismo beležili pobega iz zaprtega dela zavoda in pobega med spremstvom. Beležimo en pobeg iz dislociranega odprtega oddelka.

Uspešno je bil preprečen poskus pobega pripornika iz Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana, ki ga je načrtoval med izvedbo spremstva na sodišče v Ljubljani. Število poskusov pobegov je bilo v primerjavi s prejšnjim letom zanemarljivo, kar velja prepisati kvalitetnemu delu zaposlenih v oddelku za varnost pri zaznavah sumljivih okoliščin teh posledično preventivnih pregledih prostorov, pri katerih so bili najdeni razni predmeti, ki bi lahko služili za pomoč pri begu.

Najdba GSM aparata, skritega v čokoladnem namazu

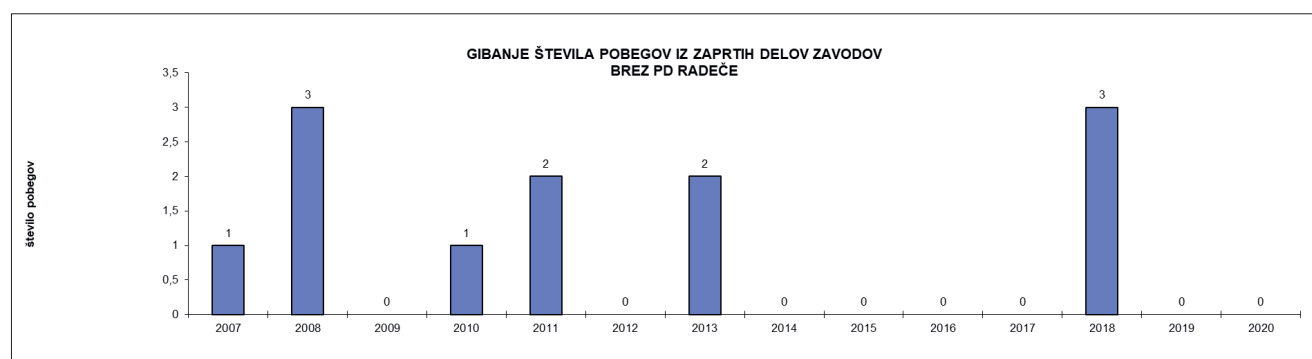
Najdba tablet v jabolku

Struktura pobegov po vrsti pobega in zavodih

Zavod	Iz zaprtega dela zavoda	Iz disciplinarnega polodprtega ali odprtega oddelka	Med spremstvom	Iz hospitalizacije brez varovanja	Iz hospitalizacije z varovanjem	Ostalo	Pobegi skupaj	Število nevrnitev	Skupaj pobegi in nevrnitve	Število prijetih	Vrnili sami	Ostalo na begu
DOB	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DOB – SLOV. VAS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DOB – PUŠČAVA	0	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0
IG	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1
CELJE	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	0
KOPER	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
KP – NOVA GORICA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LJUBLJANA	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	1	1
LJ – ODP. ODD. IG	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LJ – NOVO MESTO	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0
MARIBOR	0	0	0	0	0	0	0	3	3	2	1	0
MB – MURSKA S.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MB – ROGOZA	0	0	0	0	0	1	1	1	2	1	0	1
PD RADEČE	0	0	0	0	0	2	2	6	8	7	1	0
SKUPAJ	0	1	0	0	0	3	4	15	19	12	4	3

55

Gibanje števila pobeglih oseb iz zaprtih delov zavodov brez Prezgojnega doma Radeče

3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev

Uporaba prisilnih sredstev je občutljiv poseg v osebno svobodo in dostojanstvo posameznika, zato morajo pravosodni policisti pri uporabi upoštevati vsa strokovna pravila, zakonske podlage, načela in tehnična navodila proizvajalca ter se za uporabo nenehno usposablјati ter izpopolnjevati. Postopki uporabe prisile sodijo med najbolj občutljive ukrepe za obvladovanje oseb, saj je med izvajanjem pooblastil in njihovo prekoračitvijo lahko le korak. Pravosodni policist sme uporabiti prisilna sredstva takrat, ko nastopijo zakoniti pogoji za uporabo. Pri tem je dolžan uporabiti najmilejše prisilno sredstvo oziroma sredstvo, ki v ključnem trenutku predstavlja najmanjšo škodljivo posledico za osebo.

Zavodi so redno poročali o vsaki uporabi prisilnih sredstev, vsak primer so analizirali in ocenili njeno ustreznost oziroma upravičenost uporabe.

Podatki za letošnje leto kažejo, da se je uporaba prisilnih sredstev v primerjavi s preteklim letom povečala za 10 primerov.

V primerjavi z lanskim letom je zaznati povečano število uporab prisilnih sredstev v Oddelku Nova Gorica. Medtem ko je bila v lanskem letu zabeležena le ena uporaba prisilnih sredstev, so bile v tem letu štiri. Glede na zbrane podatke je šlo v večini primerov za preprečitev konfliktov med zaprtimi osebami, v enem primeru pa za preprečitev napada na pravosodnega policista.

Vsi primeri uporabe prisilnih sredstev so bili vsestransko proučeni in v nobenem primeru ni bila ugotovljena neupravičena ali nepotrebna uporaba prisilnih sredstev.

Pregled uporabe prisilnih sredstev

56

Zavod	Vsa uporabljena prisilna sredstva	Neupravičena	Nepotrebna	Poškodovane zaprte osebe	Poškodovani delavci
DOB	29	0	0	0	0
DOB - Polodprti odd. Slov. vas	0	0	0	0	0
DOB - Odprti odd. Puščava	0	0	0	0	0
IG	4	0	0	0	0
CELJE	14	0	0	0	1
KOPER	2	0	0	0	1
KP - Oddelek Nova Gorica	4	0	0	0	1
LJUBLJANA	17	0	0	0	2
LJ - Odprti oddelek Ig	0	0	0	0	0
LJ - Oddelek Novo mesto	3	0	0	0	0
MARIBOR	9	0	0	0	0
MB - Oddelek Murska Sobota	0	0	0	0	0
MB - Odprti oddelek Rogoza	0	0	0	0	0
Prezgojni dom RADEČE	4	0	0	0	0
SKUPAJ	86	0	0	0	5

USB ključek skrit v tubi namaza

Medtem ko pri zaprtih osebah pri uporabi prisilnih sredstev letos ni zabeleženih poškodb, je bilo pri zaposlenih pet primerov poškodb, je bilo pri zaposlenih pet primerov poškodb. Oba podatka predstavlja manjši delež poškodb tako zaposlenih kot zaprtih v primerjavi s preteklim letom, kljub dejstvu, da je bila v letošnjem letu uporaba prisilnih sredstev višja od lanske. V treh primerih je šlo za lažje poškodbe pravosodnih policistov, v dveh primerih za sledi poškodb.

Stremimo k temu, da pravosodni policisti sporne situacije uspešno obvladujejo predvsem z milejšimi ukrepi in postopki brez uporabe sile. V določenih okoliščinah prihaja do uporabe prisilnih sredstev, če z drugimi pooblastili ni mogoče preprečiti bega, napada, samopoškodbe ali večje materialne škode, z namenom zagotovitve varnosti, reda in discipline v zavodu.

Razlogi za uporabo prisilnih sredstev

Zavod	napad na pravosodne policiste ali druge zaposlene	odklonitev ukaza	poskus napada na pravosodne policiste ali druge zaposlene	preprečitev konflikta	preprečitev pobega	preprečitev samopoškodbe	uničevanje inventarja
DOB	0	13	1	7	0	3	5
DOB - Polodprti odd. Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0
DOB - Odprti odd. Puščava	0	0	0	0	0	0	0
IG	0	1	0	2	0	1	0
CELJE	3	4	3	0	0	3	1
KOPER	0	0	1	0	0	1	0
KP - Oddelek Nova Gorica	1	2	0	1	0	0	0
LJUBLJANA	3	5	3	3	1	2	0
LJ - Odprti oddelek Ig	0	0	0	0	0	0	0
LJ - Oddelek Novo mesto	0	2	1	0	0	0	0
MARIBOR	1	2	1	3	0	0	2
MB - Oddelek Murska Sobota	0	0	0	0	0	0	0
MB - Odprti oddelek Rogoza	0	0	0	0	0	0	0
Prevzgojni dom RADEČE	1	1	1	1	0	0	0
SKUPAJ	9	30	11	17	1	10	8

57

Razloge za uporabo prisilnih sredstev razvrščamo v več skupin:

- *Odklonitev ukaza* (30 primerov). Z ukazom smejo pravosodni policisti zaprtim osebam dati navodila in zahtevati od njih ravnanja ali opustitev ravnanj, da bi izvršili svoje uradne naloge. Ob odklonitvi oziroma neizvršitvi ukaza smejo pravosodni policisti uporabiti prisilna sredstva. Ob izreku ukaza, v kolikor okoliščine dopuščajo, pravosodni policisti zaprti osebi navedejo tudi razlog, zaradi katerega je potrebna določena storitev ali opustitev ravnanja ter kakšni ukrepi bodo izvedeni ob neupoštevanju ukaza. Pri tem je potrebno poudariti, da gre v teh primerih v večini zgolj za uporabo milejše sile telesa, brez uporabe strokovnih prijemov (potiskanje, prenašanje, itd.).
- *Preprečitev konflikta* (17 primerov). V teh primerih morajo pravosodni policisti preprečiti ali ustaviti konflikt med zaprtimi osebami. Konflikte, ki nastajajo med zaprtimi osebami delimo v grobem na verbalne in fizične konflikte. Najpogostejši razlogi za nastanek konfliktov med zaprtimi so: izžvljanje močnejših nad šibkejšimi, zadolževanje, nesprejemanje drugačnih, zaščitništvo kot oblika zaščita žrtve oziroma maščevanje storilcu za storjeno dejanje nad šibkejšo žrtvijo, boj za vodenje zaporskega podzemlja, pogost vzrok so tudi prostorske in bivanjske razmere v zaporu.
- *Preprečevanje napadov in poskusov napadov* (20 primerov). V teh primerih pravosodni policisti uporabijo prisilna sredstva za odvrnitev napada ali poskusa napada s strani zaprte osebe ali pa tudi za preprečitev napada na varovano zaprto osebo.
- *Uničevanje inventarja* (8 primerov). V večini primerov so zaprte osebe uničevale inventar v bivalnih prostorih. Da lahko preprečijo nastanek večje materialne škode, morajo v takšnih primerih pravosodni policisti ukrepati takoj.
- *Preprečitev samopoškodbe* (10 primerov). Gre za ukrep, kjer morajo pravosodni policisti s silo preprečiti, da se zaprte osebe ne poškodujejo, bodisi z odvzemanjem nevarnega predmeta ali s prisilno začasno imobilizacijo z vklepanjem.
- *Preprečitev pobega* (1 primer). V teh primerih morajo pravosodni policisti za preprečitev pobega uporabiti prisilno sredstvo.

Vrste uporabljenih prisilnih sredstev

58

Zavod	plinski razpršilec	telesna sila - met	telesna sila - potiskanje ali prenašanje	telesna sila - pritisk	telesna sila - strokovni prijem	telesna sila - udarec	tonfa - udarec	vklepanje
DOB	1	1	15	0	21	1	1	11
DOB - Polodprti oddelek Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0
DOB - Odprti oddelek Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0
IG	0	0	2	0	3	0	0	1
CELJE	0	0	5	2	10	1	0	10
KOPER	1	0	2	0	2	0	0	2
KP - Oddelek Nova Gorica	0	0	4	2	3	0	0	3
LJUBLJANA	1	0	9	3	5	0	0	8
LJ - Odprti oddelek Ig	0	0	0	0	0	0	0	0
LJ - Oddelek Novo mesto	0	0	3	0	1	0	0	1
MARIBOR	0	1	6	0	3	0	0	3
MB - Oddelek Murska Sobota	0	0	0	0	0	0	0	0
MB - Odprti oddelek Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0
Prevzgojni dom RADEČE	0	1	1	0	2	0	0	3
SKUPAJ	3	3	47	7	50	2	1	42

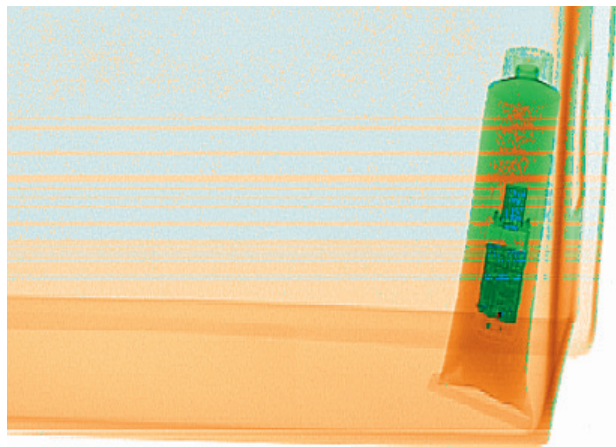
V letošnjem letu prevladovala uporaba telesne sile - strokovni prijem, sledi telesna sila - potiskanje ali prenašanje in nato vklepanje. Navedena prisilna sredstva pravosodni policisti uporabljajo v 90 % vseh uporabljenih prisilnih sredstev.

Za preprečitev agresivnega vedenja so pravosodni policisti letos v treh primerih uporabili strokovni met, kar predstavlja manj kot 2 % vseh uporabljenih prisilnih sredstev. V primerjavi z lanskim letom je bil strokovni met uporabljen le v enem primeru.

Letos beležimo tudi tri uporabe plinskega razpršilca (prejšnje leto dve), kar prav tako predstavlja okrog 2 % vseh uporabljenih prisilnih sredstev.

Enako kot v lanskem letu je zabeležena ena uporaba palice z ročajem - tonfe uporabljena z namenom preprečitve poskusa napada na pravosodnega policista.

Zbrani podatki kažejo, da so pravosodni policisti zaprte osebe v večini primerov obvladovali z milejšimi prisilnimi sredstvi, kar pomeni, da so pri uporabi pooblastil upoštevali načelo sorazmernosti in postopnosti, ki sta med temeljnimi načeli pri uporabi prisilnih sredstev.

USB ključek odkrit na rentgenskem pregledu v kremi

Nož v loparju

Napadi na delavce po zavodih

Zavod	Število napadov	Število poskusov napada	Število groženj	Težje poškodbe	Lažje poškodbe	Sledi poškodb	Bolečine	Psihične posledice	Brez posledic
DOB	1	1	1	0	0	0	0	0	3
DOB – Polodprti oddelek Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DOB – Odprti oddelek Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IG	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CELJE	3	2	1	0	1	0	2	1	2
KOPER	1	2	5	0	1	0	0	0	7
KP – Oddelek Nova Gorica	2	0	0	0	0	1	0	0	1
LJUBLJANA	3	2	9	0	0	0	1	4	9
LJ – Odprti oddelek Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LJ – Oddelek Novo mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MARIBOR	2	2	1	0	0	0	0	2	3
MB – Oddelek Murska Sobota	0	0	1	0	0	0	0	0	1
MB – Odprti oddelek Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prevzgojni dom RADEČE	1	1	0	0	0	0	0	0	2
SKUPAJ	13	10	18	0	2	1	3	7	28

59

Število napadov na delavce po zavodih se je v primerjavi z lanskim letom zmanjšalo za dva primera. Število poskusov napadov na delavce se je povišalo, in sicer z lanskih 3 primerov na letošnjih 10. Zmanjšanje primerov beležimo letos pri številu groženj na zaposlene, lani je bilo teh 24, letos 18 primerov.

Težjih poškodb pri napadih letos ne beležimo. V 2 primerih je šlo za lažje poškodbe, v enem primeru za sled telesne poškodbe, v treh za bolečine. V 7 primerih beležimo pri delavcih psihične posledice, ki so posledica stresnih situacij ob teh dogodkih.

Žal vseh dogodkov ni moč preprečiti, saj so izbruhi nezadovoljstva zaprtih oseb večkrat hipni in nepredvidljivi. Število napadov in groženj kaže na to, da bo potrebno tudi v bodoče skrbeti za večjo varnostno kulturo, zavestno odgovornost za varnost in ustrezne odnose z zaprtimi osebami, predvsem pa izvajati sistematične preprečevalne ukrepe.

3. 12. 4. Sprememba zunaj zavoda

Skupno število izvedenih spremstev zunaj zavoda, se je glede na prejšnje leto zmanjšalo za 1.101 spremstev. Letos, prvič po letu 2014, beležimo zmanjšanje števila odpovedi spremstev. Glavni razlog so omejitve pri delovanju sodišč v času epidemije novega koronavirusa.

Število odpovedi spremstev se je iz lanskih 707 zmanjšalo na 389. Glavna razloga za odpovedi spremstev sta še vedno kadrovska podhranjenost zaposlenih v Oddelku za varnost ter porast števila priprtih oseb. Pred odpovedjo spremstev se v zavodih vedno uporabijo vsi notranji viri v naši pristojnosti. Število odpovedanih spremstev bi bilo tako kot v lanskem letu še višje, če se ne bi v spremstva vključevali tudi vodstveni delavci pravosodne varnostne policije. Pred odpovedjo spremstev so zavodi predlagali sodiščem, da v kolikor je le mogoče, obravnave ali druga procesna dejanja izvedejo s pomočjo videokonferenčnih sistemov. V letošnjem letu je bil na tem področju narejen velik premik, saj smo uspeli z videokonferenčnimi sistemi opremiti vse lokacije (razen odprtih oddelkov, za katere smo ocenili, da teh sistemov ne potrebujejo). Povečanje števila videokonferenčnih sistemov se je takoj pokazalo kot zelo dobra naložba, saj smo na ta način število obravnav, ki so potekale na tak način povečali z lanskih 9 primerov na letošnjih 71.

Število spremstev zaprtih oseb po zavodih

60

Zavod	Na sodišča	V zdravstvene ustanove	Ostalo	SKUPAJ
DOB	410	1248	128	1786
DOB - Polodprti oddelek Slov. vas	0	20	0	20
DOB - Odprti oddelek Puščava	0	34	0	34
IG	145	257	35	437
CELJE	500	394	172	1066
KOPER	351	309	180	840
KP - Oddelek Nova Gorica	121	122	82	325
LJUBLJANA	1314	729	267	2310
LJ - Odprti oddelek Ig	6	29	5	40
LJ - Oddelek Novo mesto	200	196	128	524
MARIBOR	810	536	181	1527
MB - Oddelek Murska Sobota	119	257	167	543
MB - Odprti oddelek Rogoza	7	27	2	36
Prevezgojni dom RADEČE	37	140	11	188
SKUPAJ	4020	4298	1358	9676

Poleg izvedenih spremstev tudi varovanje zaprtih oseb v bolnicah prispeva k dodatni obremenjenosti in številu nadurnega dela pravosodnih policistov, saj gre v veliki večini za nenačrtovane aktivnosti in je potrebno delo opraviti poleg rednega dela v zavodih.

V tem letu beležimo 6.645 ur varovanja v bolnišnicah, kar predstavlja velik porast glede na lanskih 3.203 ur tovrstnih varovanj. Ugotavljamo, da je šlo v letošnjem letu za več klasičnih zdravstvenih varovanj pri osebah, ki so glede na stopnjo begosumnosti potrebovale varovanje s strani pravosodnih policistov.

3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami

Pomemben kazalec splošnih varnostnih razmer v zavodih je število konfliktov med zaprtimi osebami. Konflikte skušamo reševati že v začetnih fazah s pogovori, soočenji, usmerjanjem v strpnost, ipd.

Konflikti so posledica nerešenih odnosov pred nastopom kazni in med prestajanjem kazni, velikokrat pa tudi nastanitve in prezasedenost v skupinskih sobah. Najnevarnejši so konflikti, ki so posledica izsiljevanj in različnih pritiskov. Te je težko odkriti in pravočasno zaznati, največkrat se jih odkrije šele ob ugotavljanju posledic ob posameznih poškodbah, ko oškodovane osebe vztrajajo, da so se poškodovale »pri padcu s postelje«. Z usposabljanjem osebja dajemo temu področju večji poudarek v okviru odkrivanja nasilja, ki je očem osebja skrito. V zavodih preprečujemo konflikte na različne načine, tudi s primerno nastanitvijo, ločevanjem sprtih oseb in omejitvijo gibanja določenim osebam. V odkritih in dokazljivih primerih so v zavodih izrekli tudi disciplinske ukrepe, oziroma predlagali premestitve v drug zavod.

Kamera v verskem simbolu

Število evidentiranih konfliktov se je glede na lansko leto zmanjšalo. Od 607 udeleženih oseb je bilo 31 poškodovanih. Pravosodni policisti so vsem poškodovanim nudili prvo pomoč, glede na poškodbe zaprtih oseb so poskrbeli tudi za zagotovitev strokovne medicinske oskrbe s strani medicinskega osebja.

V vseh primerih, ko je bil podan sum storitve kaznivega dejanja, ali pa so to zahtevali tisti, ki so bili v konfliktih oškodovani, smo obvestili policijo. Takih primerov je bilo v tem letu 7.

Ocenjujemo, da so konflikti posledica trenutne strukture in števila zaprtih oseb, kjer prenapolnjeni bivalni prostori vplivajo na slabo razpoloženje, kar hitreje vodi do nesporazumov. Eden od razlogov za povečanje konfliktov med zaporniki je tudi v porastu uživanja sintetičnih drog. Zabeležili smo primere nasilja, ki so bili povezani z izsiljevanjem, največkrat zaradi trgovine z drogo ali zaradi dolžniško-upniških razmerij. Eden od najpomembnejših načinov reševanja konfliktov bi bila nastanitev v pretežno enoposteljnih sobah, kot je to pričakovan standard v državah EU.

Število in posledice konfliktov

Zavod	Število konfliktov	Število udeleženih oseb	Število poškodovanih	Obveščena policija
DOB	74	203	17	1
DOB - Polodprti oddelek Slov. vas	0	0	0	0
DOB - Odprti oddelek Puščava	0	0	0	0
IG	11	37	1	1
CELJE	17	66	0	1
KOPER	12	46	1	0
KP - Oddelek Nova Gorica	6	13	2	0
LJUBLJANA	31	72	3	1
LJ - Odprti oddelek Ig	0	0	0	0
LJ - Oddelek Novo mesto	8	30	0	0
MARIBOR	33	87	6	3
MB - Oddelek Murska Sobota	5	21	0	0
MB - Odprti oddelek Rogoza	0	0	0	0
Prevgojni dom RADEČE	10	32	1	0
SKUPAJ	207	607	31	7

61

3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošilk

Število nepisemskih pošilk (v nadaljevanju besedila: paketi), ki so jih prejele zaprte osebe, se je v primerjavi s prejšnjim letom zmanjšalo. V lanskem letu je bilo prejetih 26.316 paketov, v letošnjem je bilo teh 15.357. Droga je bila v tem letu v paketih najdena v 27 primerih, v lanskem letu v 21 primerih. Povečanje števila najdb prepovedanih snovi v paketih je med drugim rezultat tega, da smo v zadnjih letih nabavili rentgenske naprave za vse zavode razen zavoda Ig, in sicer zaradi pomanjkanja prostora v vstopnem delu zavoda.

Eden od načinov preprečevanja vnosa prepovedanih snovi je tudi pregled pisemskih pošilk. V tem letu je bilo z odredbo odprtih 5.843 pisemskih pošilk. V treh primerih je bila najdena prepovedana substanca. Zabeležili smo tudi dogodek, ko se je pri popisu prispele pošte, naslovljene na zaprto osebo, iz pošiljke vsul bel prah. Zavod je ukrepal v skladu s predvidenim protokolom za domnevno nevarne snovi (antraks). Hitri test je pokazal, da ni šlo za nevarno snov, kar je kasneje potrdila tudi podrobna laboratorijska analiza.

3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori

Obiski zaprtih oseb v vseh zavodih so potekali v skladu s predpisi in z individualnimi varnostnimi zahtevami. Zaradi omejitev obiskov in koriščenja zunajzavodskih ugodnosti v letošnjem letu, povezanih z epidemijo novega koronavirusa, je bila zaprtim osebam za ohranjanje stikov z zunanjim svetom poleg dopisovanja in

telefonskih pogovorov omogočena tudi nova oblika stikov. V skladu z možnostmi in po vnaprej določenih postopkih, je bila v okviru pilotnega projekta zaprtim osebam dana v uporabo nova možnost stika - video telefonski klic, s katerimi smo jim olajšali kontakte s svojci in na ta način prispevali h krepitvi socialnih vezi ter boljšim varnostnim razmeram v zavodih.

Zakon omogoča obsojencem prosto telefoniranje, prav tako pa daje direktorju možnost, da v primerih, ko bi lahko telefonski klici ogrozili varnost v zavodu ali varnost oseb in premoženja, z odločbo prepove telefoniranje zaprti osebi za čas enega meseca. V letošnjem letu smo imeli en tak primer.

3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog

Zaprte osebe drogo v zavod vnašajo na različne načine.

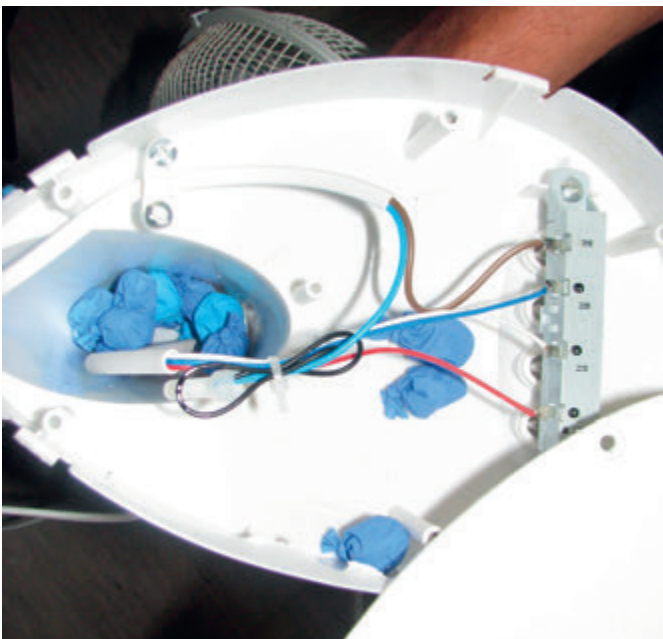
Pogost način skrivanja je na telesu ali v oblačilih (všito v robove, itd.), metanje preko ograje, vnos s paketi in predvsem v tovarniško pakiranih živilih. Domnevamo, da drogo zaprte osebe največkrat skrivajo v telesu, kar povzroča dodatne težave pri odkrivanju, saj poseg v človeško telo ni dovoljen.

V primerih tovrstnih sumov so bile odrejene namestitve v sobo s posebno opremo, kar nam omogoča 1. odstavek 98. člena ZIKS-1. V letošnjem letu je bilo izvedenih 7 tovrstnih ukrepov.

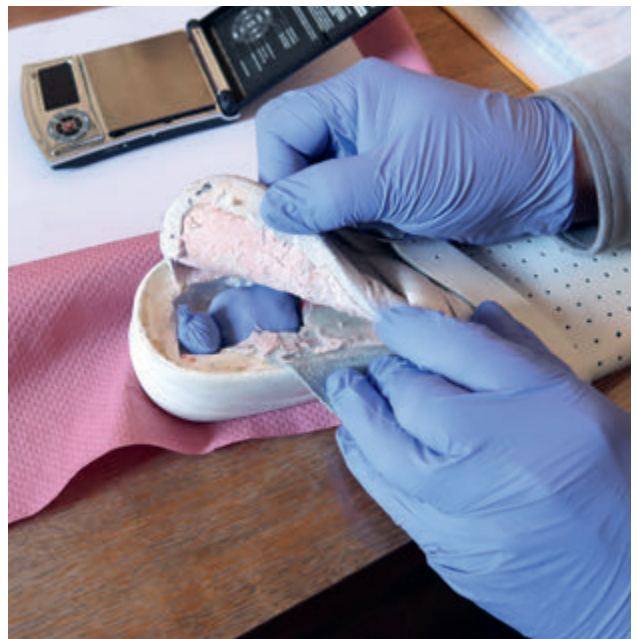
Temeljitejši nadzor ob vstopu v zavod, redni pregledi prostorov in oseb ter odkrivanje drog s šolanimi psi silijo zaprte osebe v vse večjo iznajdljivost pri iskanju načinov vnašanja droge v zavod, zato smo pozorni tudi na to, da ne bi zaprte osebe poskušale zlorabiti osebja. V kolikor se pojavi indic oziroma sum, v preiskavi tovrstnih dogodkov sodelujemo s policijo.

Že pred leti smo sprejeli odločitev, da preiskave s psom za odkrivanje droge pričenemo izvajati popolnoma samostojno. V ta namen smo usposobili dodatnega psa in vodnika. Opazili smo tudi, da so se zaprte osebe že prilagodile rednim pregledom s psom in predpostavljamo, da drogo skrivajo na način, ki ga pes težje zazna. Od druge polovice leta 2012 se v preglede prostorov vključuje tudi psička, ki je šolana za iskanje mobilnih telefonov in rezultati so zelo spodbudni.

Od leta 2018 se je število najdb drog in drugih nedovoljenih predmetov ter snovi zmanjševalo, v letošnjem letu pa je zopet zaznati porast, in sicer smo v tem letu imeli 414 najdb (v lanskem letu je bilo 325 najdb). Primeri večjih najdb prepovedanih snovi: večja najdba tablet v zavodu Dob (2.525 kosov in v drugi najdbi 1.507 kosov), steroidi v zavodu Dob (328 kos), kanabis v zavodu Ljubljana (70,32 g), afgana v zavodu Maribor (37,40 g) in druge sintetične droge v zavodu Dob (50,63 g).

Skrivališče droge v ventilatorju

Prepovedane snovi v podplatu obutve

Število najdb drog in drugih psihoaktivnih snovi

Zavod	afgana	alkoholna pijača	druge sintetične droge	extazy	heroin	kanabis	kokain	LSD	metadon	predelan predmet za skrivanje	pribor za uživanje	steroidi	suboxon	tablete	drugo	SKUPAJ
DOB	4	3	25	0	1	13	0	0	0	1	4	1	4	109	34	199
DOB – Polodprti oddelek Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DOB – Odprti oddelek Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IG	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	1	0	0	5	4	13
CELJE	0	6	1	0	0	6	1	0	0	0	2	0	1	37	3	57
KOPER	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	4	1	8
KP – Oddelek Nova Gorica	0	1	1	1	1	3	0	1	0	0	3	0	0	6	1	18
LJUBLJANA	0	1	1	0	0	29	0	0	0	0	2	1	0	9	6	49
LJ – Odprti oddelek Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LJ – Oddelek Novo mesto	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	6	0	9
MARIBOR	9	0	1	0	1	3	0	0	1	0	2	0	0	27	5	49
MB – Oddelek Murska Sobota	0	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	0	5
MB – Odprti oddelek Rogoza	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
Prevzgojni dom RADEČE	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3
SKUPAJ	14	12	29	1	5	63	2	1	1	1	15	2	5	207	54	412

62

Količina najdenih drog in drugih psihoaktivnih snovi *

Zavod	g								kos				l	ml	
	afgana (plastelin)	druge sintet. droge	drugo	extazy	heroin	kanabis	kokain	LSD	predelan predmet za skrivanje	pribor za uživanje	steroidi	suboxon	tablete	alkoholna pijača	metadon
DOB	28,98	157,20	137,32	0,00	0,68	24,86	0,00	0,00	1	107	328	17	20820	10,00	0,00
DOB – Polodprti oddelek Slov. vas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	0	0,00	0,00
DOB – Odprti oddelek Puščava	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	0	0,00	0,00
IG	0,00	0,00	16,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	1	0	0	77	0,00	0,00
CELJE	0,00	0,50	9,80	0,00	0,00	60,30	1,00	0,00	0	5	0	3	231	28,50	0,00
KOPER	0,00	0,00	1,10	0,00	3,50	4,70	0,00	0,00	0	0	0	0	39	0,00	0,00
KP – Oddelek Nova Gorica	0,00	0,50	0,80	1,00	0,50	8,50	0,00	0,50	0	5	0	0	210	10,00	0,00
LJUBLJANA	0,00	0,97	24,27	0,00	0,00	511,12	0,00	0,00	0	9	2	0	496	0,00	0,00
LJ – Odprti oddelek Ig	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	0	0,00	0,00
LJ – Oddelek Novo mesto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	13,00	0,00	0,00	0	1	0	0	89	0,00	0,00
MARIBOR	45,60	0,80	118,30	0,00	0,30	26,30	0,00	0,00	0	3	0	0	315	0,00	1,00
MB – Oddelek Murska Sobota	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	35,01	0,00	0,00	0	0	0	0	4	5,00	0,00
MB – Odprti oddelek Rogoza	1,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0	0	4	0,00	0,00
Prevzgojni dom RADEČE	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,76	0,00	0,00	0	0	0	0	0	0,00	0,00
SKUPAJ	75,58	159,97	307,84	1,00	4,98	685,55	1,00	0,50	1	131	330	20	22284	53,50	1,00

63

*Opomba: Najdena droga se tehta v bruto količini, kar pomeni skupaj z zavitek, ki se v celoti izroči policiji.

3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov

Med rednim nadziranjem bivalnih prostorov pravosodni policisti izvajajo obhode, varnostne in osebne preglede, pa tudi preiskave prostorov in prtljage. Namen preiskav je odkriti in odvzeti prepovedane predmete in snovi, ki so jih zaprte osebe pretihotapile v zavod ali jih v zavodu izdelale.

Skupaj je bilo v tem letu najdenih 73 mobilnih telefonov (v lanskem obdobju 71) in 114 USB ključkov za komunikacijo preko interneta (v lanskem letu 106). Odkrili smo večje število orodja za napad in obrambo. V letošnjem letu jih je bilo tako skupno 69, v enakem obdobju lani pa 63.

V letošnjem letu beležimo tudi najdbo petih pripomočkov, ki bi lahko služili za pobeg.

Opravljenе preiskave in najdbe prepovedanih predmetov

64

Zavod	komunik. sredstva								orodja za napad in obrambo				pripomočki za beg					SKUPAJ
	drugi predmeti za komunikacijo	mobilni telefon	polnilec	privejeni kabli za polnjenje	sim kartica	snemalnik zvoka ali slike	usb ključek za komunikacijo	Skupaj	nož, bodalo	predelani predmeti za napad	razna orodja in predmeti	Skupaj	ključi za lisice	privejeni ključi in orodja za odklepanje	vrv	žaga	Skupaj	
DOB	7	23	6	2	75	4	62	179	15	1	7	23	1	0	0	0	1	203
DOB – Polodprti oddelek Slov. vas	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DOB – Odprti oddelek Puščava	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IG	0	0	0	0	3	0	1	4	1	0	1	2	0	0	0	0	0	6
CELJE	1	1	0	0	3	0	7	12	1	4	4	9	0	0	1	1	2	23
KOPER	0	1	1	0	2	0	0	4	7	2	0	9	0	0	0	0	0	13
KP – Oddelek Nova Gorica	2	12	5	4	6	0	2	31	1	0	1	2	0	0	0	0	0	33
LJUBLJANA	7	25	13	1	44	2	38	130	3	1	1	5	0	0	0	1	1	136
LJ – Odprti oddelek Ig	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
LJ – Oddelek Novo mesto	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	1
MARIBOR	3	10	8	0	13	0	1	35	6	5	7	18	0	1	0	0	1	54
MB – Oddelek Murska Sobota	0	1	1	1	5	0	3	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11
MB – Odprti oddelek Rogoza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prevzgojni dom RADEČE	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SKUPAJ	20	73	34	8	151	6	114	406	35	13	21	69	1	1	1	2	5	480

3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti

Preizkus alkoholiziranosti je klasična oblika nadzora, ki jo izvajamo na podlagi zakona. Preizkus alkoholiziranosti je lahko napovedan ali nenapovedan. Preizkus se izvede:

- na podlagi dogovora iz strokovne obravnave zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja alkohola ali
- na podlagi indicev, da zaprta oseba kaže vidne znake alkoholiziranosti.

Zaprte osebe s težavami z alkoholom so najprej vključene v proces motivacije za obravnavo odvisnosti. Osebe, ki izrazijo pripravljenost za vključitev v obravnavo odvisnosti, so vključene v skupinsko ali individualno edukacijsko obravnavo odvisnosti.

Tiste osebe, kjer je izražena večja stopnja težav z alkoholom in ki imajo daljšo kazen zapora, se vključi tudi v intenzivno obliko obravnave odvisnosti, ki je usmerjena v vzdrževanje abstinence in v pripravo na življenje po prestani kazni. Abstinenca oseb, ki so sklenile dogovor o vključitvi v obravnavo odvisnosti, se preverja z nenapovedanimi alkotesti.

V tem letu je bilo opravljenih 319 preizkusov, od tega je bilo 16 pozitivnih, medtem ko je bilo lani od 124 preizkusov 40 pozitivnih.

V skupnem številu opravljenih preizkusov so upoštevani tudi preizkusi obsojencev na podlagi terapevtskega dogovora.

3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona

Odstranitve v posebni prostor so namenjene izločitvi osebe iz bivalnega prostora za krajši čas, kadar je potrebno zagotoviti red in mir, preprečiti pobeg ali ustaviti oziroma vsaj omiliti destruktivno ali celo samoagresivno vedenje osebe. Bivanje v posebnem prostoru je omejeno na največ dvanajst ur. Če se pred iztekom tega časa ugotovi, da je še vedno podan kateri od zakonskih razlogov za namestitev v posebni prostor, se lahko namestitev podaljša za čas, dokler za to obstajajo razlogi, vendar za posamezno odločbo ne več kot 12 ur. Namestitev v posebnem prostoru ne sme trajati skupno več kot 72 ur neprekinjeno.

V tem letu je bil ukrep odstranitve v posebni prostor uporabljen v 96 primerih (22 primerov več kot prejšnje leto). Povprečen čas izločitve je bil okoli 7 ur, kar pomeni, da so bile namestitve krajše kot v lanskem letu (11 ur). V večini primerov je bil razlog odstranitve, da je oseba ogrožala sebe, da je huje ogrožala druge pri delu, počitku ali razvedrilu ter da je oseba ogrožala druge. Velikokrat se je zgodilo, da je bilo za odstranitev podanih več razlogov hkrati, saj je na primer oseba, ki je bila destruktivna v vedenju, hkrati motila ostale osebe pri počitku. Porast števila primerov odstranitve v posebni prostor lahko pripišemo med drugim tudi vse večjemu zadolževanju med obsojenci in uporabi prepovedanih snovi. Obsojenci si z odstranitvijo v posebni prostor v večini primerov utirajo pot za namestitev v posebej varovani oddelek (primer zavod Dob), saj si tako najlažje in brez posledic pridobijo možnost namestitve v samsko oziroma v manjšo sobo.

Med bivanjem v posebnem prostoru so bile osebe v večini primerov nadzorovane z video napravami, kar omogoča hiter odziv in zagotovitev varnosti izločeni osebi.

Uničen zavodski inventar

3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov

Ena od nalog pravosodnih policistov je tudi nudenje zdravstvene prve pomoči v primeru poškodb ali bolezni zaprtih oseb, za kar se tudi posebej usposobijo, za kar se tudi posebej usposobijo v začetnem in obnavljajo znanja v nadaljevalnem usposabljanju. Posebnost dajanja prve pomoči pravosodnih policistov je, da morajo poleg zdravstvenih aspektov upoštevati tudi varnostne, ki včasih omejijo ali otežijo možnosti dajanja prve pomoči. To je predvsem v primerih nasilnega vedenja, ko morajo zaradi izogibanja nevarnosti okužbe z nalezljivimi boleznimi ravnati še posebej previdno.

V tem letu so pravosodni policisti nudili prvo pomoč v 199 primerih, kar je za 28 primerov manj kot lansko leto (227).

3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov

Pripravljen in sprejet je bil Načrt usposabljanja in izpopolnjevanja v URSIKS za leto 2020, katerega sestavni del je tudi Program usposabljanja in izpopolnjevanja pravosodnih policistov in strokovnih delavcev v letu 2020. V skladu s sprejetimi akti smo v letu 2020 izvajali usposabljanja in izobraževanja za javne uslužbence uprave. Zaradi epidemije COVID-19 tekom leta se zaradi ukrepov vlade in priporočil Nacionalnega inštituta za javno zdravje vsa načrtovana usposabljanja in izobraževanja niso mogla izvesti. Tako smo zastavljene cilje v letu 2020 le delno uresničili.

Kljub temu smo izvedli centralno usposabljanje za dve generaciji novo sprejetih pravosodnih policistov-kandidatov. Centralnega usposabljanja se je udeležilo 36 pravosodnih policistov-kandidatov. Organizirali in izvedli smo zaključne izpite in prisego za 27 pravosodnih policistov. Organizirali smo 2 tečaja šole varne vožnje (14 udeležencev), usposabljanje iz uporabe teleskopske palice (18 udeležencev). Zaradi vseh ukrepov nismo izvedli predvidenih usposabljanj: vpad v prostor in praktično izvajanje spremstev, usposabljanje za delo z RTG napravami in usposabljanje iz uporabe teleskopske palice.

Glede na procesni razvoj strategij obravnave zaprtih oseb so bile delno izvedene vse glavne predvidene izobraževalne vsebine, in sicer:

- izobraževanje psihologov - uporaba psihodiagnostičnih sredstev PIE - enodnevna,
- obravnava skupinska supervizija za pedagoge (6 izvedb),
- supervizija za zdravstvene delavce (5 izvedb),
- supervizija za socialne delavce (4 izvedbe),
- izkustvena delavnica »Čustvena agilnost pri obvladovanju konfliktov« (1 izvedba),
- supervizija za strokovne delavce za obravnavo odvisnosti (3 izvedbe),
- supervizija in edukacijska skupina strokovnih delavcev za delo s storilci nasilja (5 izvedb),
- izobraževanje o principih in metodah dela z uporabniki kemičnih in nekemičnih odvisnosti (delno realizirano),
- psihološke igre z odvisniki (delno realizirano), supervizija za vodje oddelkov za vzgojo (5 izvedb).

Usposabljanje pravosodnih policistov

Sodelovali smo na organiziranih dogodkih:

- izobraževanje Nove psihoaktivne snovi,
- predstavitev skupin, delovanja in zastrupitev,
- Evropski dan za zaščito otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo,
- dvodnevno mednarodno strokovno srečanje,
- mednarodni simpozij »Učinkovitost kratkotrajnih kazni odvzema prostosti«,
- okrogla miza Sovražnost v besedi vodi k nasilju v dejanju,
- predavanje Zgodnji odnosi in njihov vpliv na razvoj osebnosti skozi prizmo teorije navezovanja.

Skupaj se je zgoraj navedenih usposabljanj udeležilo 69 pravosodnih policistov in 182 strokovnih delavcev (psihologi, pedagogi, socialni delavci, zdravstveni delavci, vodje vzgoje, itd).

Za potrebe izvajanja usposabljanja in izobraževanja so bila izvedena javna naročila, in sicer: namestitvev in prehrana za udeležence centralnega usposabljanja, najem telovadnice in strelišča za potrebe centralnega usposabljanja, nabava opreme in pripomočkov za usposabljanje, izvedba usposabljanj s strani zunanjih izvajalcev iz prve pomoči, tehničnega varovanja, požarne varnosti, komunikacije, penologije, kriminologije za potrebe centralnega usposabljanja ter izvedba supervizij, izobraževanj in seminarjev s strani zunanjih izvajalcev.

3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja

Pomemben vidik varovanja predstavljajo arhitekturne in tehnične omejitve zavodov. Zavodi se večinoma nahajajo v starih in nefunkcionalnih zgradbah. Te so bile prvotno zgrajene za druge namene, zato sodobnih zahtev varovanja ne izpolnjujejo. V zavodih se morajo zato posluževati dodatnih varovalnih ukrepov, ki za pravosodne policiste predstavljajo dodatno obremenitev.

Pomanjkljivost starih zgradb je predvsem v tem, da ne omogočajo nastanitvev v manjših in enoposteljnih sobah, zato tudi ni možen nadzor z manjšim številom pravosodnih policistov. Dodatna slabost so zidovi, ponekod tudi slabe rešetke. Ker so zidovi iz materialov slabše kakovosti, omogočajo kopanje lukenj. Težavo predstavljajo tudi nizke varovalne ograje, katerih višina močno odstopa od evropske prakse in standardov (6 do 7 metrov visoka betonska ograja z dodano 5 do 6 metrov visoko notranjo žično ograjo).

Slovesna prisega pravosodnih policistov v ZPKZ Dob

Uprava je tako lani kot v letošnjem letu prejela bistveno več finančnih sredstev za nakup opreme tehničnega varovanja, saj se je v preteklih letih permanentno srečevala s pomanjkanjem sredstev, zato ni bilo mogoče vzpostaviti stanja za tehnično varovanje po dejanskih potrebah.

Za namen izvajanja varovanja objektov in oseb je bila v letu 2020 zagotovljena naslednja tehnična oprema:

- Vgrajeni so bili novi videonadzorni sistemi na štirih lokacijah.
- Za zavod Dob je bila nabavljena nova rentgenska naprava. Zaradi potreb zavodov je bilo nabavljenih še dodatnih 10 kosov ročnih detektorjev kovin.
- V Oddelku Murska Sobota je prihajalo do težav pri odpiranju in zapiranju vrat bivalnih prostorov, zato se je zamenjal zapiralni sistem.
- V Oddelku Novo mesto je bila popravljena senzorika.
- Na področju izboljšanja komunikacij je bilo nabavljenih dodatnih 33 novih tetra postaj.
- Za izboljšanje osebne varnosti je bilo nabavljenih 11 intervencijskih oblačil s štiti in 16 neprebojnih/protivbodnih jopičev.
- Za boljše izvajanje delovnih nalog je bilo nabavljene nekaj posebne opreme (inšpekcijska ogledala, zaščitne rokavice, omarice za orožje, posode in kartice za rentgen, oprema za inštruktorje).
- Naročena in pridobljena je bila tudi projektna dokumentacija za menjavo dotrajanih rešetk in varnostnih vrat po zavodih.

V letu 2020 je bilo za vse navedeno namenjenih 314.735,66 EUR sredstev.

3. 12. 15. Požarna varnost

V letu 2020 sta se zgodila dva požarna dogodka. V ZPKZ Ljubljana je pripornik namerno zažgal predmete v bivalnem prostoru, pri čemer je nastala materialna škoda. V ZPKZ Maribor, Oddelek Murska Sobota je zaradi kratkega stika prišlo do samovžiga na razdelilnem sistemu, kar je povzročilo manjši požar. V obeh primerih so požar zaznali in pogasili pravosodni policisti, ki so za to tudi usposobljeni. Ukrepanje ob požarih je namreč tudi ena od vsebin osnovnega usposabljanja pravosodnih policistov, ki pa svoje veščine dopolnjujejo še z rednim usposabljanjem po zavodih in tudi občasnih požarnih vajah.

V zavodih so potekali obdobjni in redni kontrolni pregledi naprav, napeljav in opreme. Skladno z zakonodajo so potekala usposabljanja vseh zaposlenih iz požarnega varstva.

Prisega večje skupine pravosodnih policistov na Generalnem uradu

3. 13. ZAGOTAVLJANJE IN OMOGOČANJE DELA ZAPRTIM OSEBAM

Zaprtim osebam smo zagotavljali pravico do dela v javnem gospodarskem zavodu (JGZ), pri hišnih delih, v podjetju, ki deluje v območju zavoda Dob, nekaterim pa tudi zunaj zavoda. Zaprte osebe so bile razporejene na delo v skladu s sistemizacijo delovnih mest. Vsem zaprtim osebam, ki so želeli delati, dela ni bilo mogoče zagotoviti. V primerjavi s prejšnjim letom je bilo zaposlenih 234 oseb manj. V letu 2020 je na zaposlovanje in delo vplivala epidemija COVID-19. Zaradi možnosti okužb je bilo potrebno delovne procese prilagoditi zaščitnim ukrepom, ponekod so se pojavile okužbe med zaposlenimi, nekaterim zaposlenim obsojencem pa so bile zaradi zmanjševanja prezasedenosti zavodov zaporne kazni po interventni zakonodaji prekinjene. Delež zaposlenih zaprtih oseb je bil 33,04 %, kar je v okvirih prejšnjega leta (34,82 %).

3. 13. 1. Razporeditev zaprtih oseb na delo

Razporeditev zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu na dan 1. 1.

Razporeditev na delo na dan 1.1.	OBDOBJE		VIKEND ZAPOR		PRIPORNIKI		MLADOLET.		SKUPAJ		SKUPAJ VSI
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
V JGZ	122	11	0	0	11	0	14	1	147	12	159
Podjetje v zavodu	147	0	0	0	0	0	0	0	147	0	147
pri hišnih delih	189	15	0	0	19	0	3	2	211	17	228
zunaj zavoda	5	2	1	0	0	0	0	0	6	2	8
redno izobraževanje	34	1	0	0	0	0	2	0	36	1	37
12. člen - izobraževanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. člen - delo	21	0	25	2	0	0	0	0	46	2	48
v terapevtskih delavnicah	58	0	0	0	0	0	0	0	58	0	58
SKUPAJ	576	29	26	2	30	0	19	3	651	34	685
dela ni bilo moč zagotoviti	355	15	0	0	320	13	1	0	676	28	704
delo odklonili	6	0	0	0	3	0	0	0	9	0	9
za delo nezmožni	8	4	0	0	13	0	0	0	21	4	25
upokojenci	21	2	0	0	0	0	0	0	21	2	23
SKUPAJ	390	21	0	0	336	13	1	0	727	34	761

Zaprte osebe pred nastopom dela napotimo na zdravniški pregled na dispanzer za medicino dela, prav tako opravijo test iz poznavanja Zakona o varnosti in zdravja pri delu, ki ga opravlja zunanje podjetje. Postopek in izvajanje potekata kontinuirano. Za pripornike velja podoben postopek pri razporejanju na delo, po predhodno pridobljenem dovoljenju za delo s strani sodišča.

Prevladujoči razlogi, zaradi katerih nekaterim obsojencem ni bilo mogoče zagotoviti dela, so bili: pomanjkanje del; pomanjkanje delovnih izkušenj ter navad pri zaprtih osebah; obsojenci so želeli biti razporejeni na delovno mesto, za katero po strokovni oceni niso bili primerni, drugje pa niso želeli delati; veliko je bilo primerov z različnimi zdravstvenimi omejitvami in posledično težjo zaposljivostjo ter obsojencev s kratkimi kaznimi, ki se jih težje vključuje v kompleksnejše oblike dela.

Razporeditev novo sprejetih zaprtih oseb na delo po kategorijah in spolu

66

Razporeditev na delo Novosprejeti	OBS.		VIKEND ZAPOR		PRIP.		PRIDRŽANI		NADOMESTNI		MLADOLET.		SKUPAJ		SKUPAJ VSI
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
V JGZ	174	9	0	0	25	2	0	0	0	0	0	0	199	11	210
podjetje v okviru zavoda	2	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	0	3
pri hišnih delih	166	10	0	0	37	1	0	0	0	0	1	0	204	11	215
zunaj zavoda	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
redno izobraževanje	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	20	0	20
12. člen - izobraževanje	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
12. člen - delo	2	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20	0	20
v terapevtskih delavnicah	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	26	0	26
SKUPAJ	390	19	18	0	62	3	0	0	1	0	2	0	473	22	495
dela ni bilo moč zagotoviti	623	42	0	0	692	48	91	6	36	4	7	0	1449	100	1549
delo odklonili	16	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	18	0	18
za delo nezmožni	26	4	0	0	25	0	0	0	0	0	0	0	51	4	55
upokojenci	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	8
SKUPAJ	673	46	0	0	719	48	91	6	36	4	7	0	1526	104	1630

Opomba: V število novo sprejetih so vključeni tudi tisti, ki so že bili na prestajanju kazni in jim je bila izrečena nova enotna kazen, zaradi česar se več oseb v statističnem prikazu ponovi dvakrat ali večkrat.

3. 13. 2. Plačilo za delo

Mesečno plačilo za delo zaprtih oseb v rednem delovnem času po posameznih zavodih

67

Zavod	JGZ		hišna dela		delo zunaj zavoda	
	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje	najnižje	najvišje
Dob	78,4	215,13	102,08	179,85	104,85	217,86
Maribor	64,38	100,92	57,42	107,88	/	/
Ljubljana	57,42	93,96	64,38	100,92	/	/
Celje	53,26	120,7	53,26	159,86	/	/
Koper	65,04	101,2	60,8	112,24	/	/
Ig	57,42	78,3	74,82	111,36	107,88	120,06
N. Gorica	100,69	137,86	100,61	105,09	/	/
OO Ig	/	/	80,04	88,74	85,26	128,76
N. mesto	/	/	64,38	88,74	/	/
M. Sobota	/	/	60,9	107,88	/	/
Rogoza	69,6	100,92	60,9	107,88	85,26	111,36
PD Radeče	31,57	150,28	40,84	129,28	/	/

Višina plačila za delo zaprtih oseb je določena po Pravilniku o plačilu za delo obsojencev. Plačilo je sestavljeno iz osnove, ocene delovne uspešnosti in dodatkov ter je v veliki meri odvisno tudi od rezultatov dela. Zakon določa tudi izplačilo posebne denarne nagrade za prizadevanje obsojencev, zaposlenih pri fizičnih ali pravnih osebah, ki v zneskih, prikazanih v zgornji tabeli, ni upoštevana.

Delo obsojencev v podaljšanem delovnem času

Zavod	število obsojencev	število nadur
Dob	221	15346
Maribor	68	1804
Ljubljana	20	480
Celje	22	653
Koper	21	9015
Ig	10	558
N. Gorica	1	226
OO Ig	2	64
N. mesto	0	0
M. Sobota	3	53
Rogoza	23	906
SKUPAJ	391	29105

(68)

Obseg dela v podaljšanem delovnem času se je glede na prejšnje leto rahlo povečal (za 8,2 %), pri čemer se je delež zaprtih oseb, ki so opravljali nadure, znižal za 10 %. Delež zaprtih, ki so opravljali nadure je bil 10,95 % in je ostal približno na nivoju lanskega leta (10,69 %).

3. 13. 3. Invalidsko zavarovanje*Število invalidsko zavarovanih oseb*

Zavod	število invalidsko zavarovanih				
	skupaj	O	UZ	ml. v PD	P
Dob	866	866	/	/	/
Slovenska vas	148	148	/	/	/
Puščava	47	47	/	/	/
Ljubljana	195	195	/	/	/
Novo mesto	87	87	/	/	/
Celje	/	/	/	/	/
Koper	199	199	/	/	/
Nova Gorica	52	50	2	/	/
Maribor	195	183	/	/	12
Rogoza	52	52	/	/	/
Murska Sobota	28	27	/	/	1
Ig	119	115	4	/	/
PD Radeče	25	/	/	25	/

(69)

Na področju invalidskega zavarovanja zaprtih oseb zavodi ni bilo zaznane problematike.

3. 13. 4. Varstvo in zdravje pri delu

Ustrezno varstvo in zdravje pri delu so zavodi zagotavljali s spremljanjem in nadzorom izvajanja predpisov, ki pogojujejo varno delo, z uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost ter z usposabljanjem zaprtih oseb in delavcev zavoda za varno in zdravo delo. Pred razporeditvijo na delo so zaprte osebe opravile zdravniški pregled in preizkus znanja s področja varstva pri delu.

Posebno pozornost so zavodi namenjali tudi tehničnemu varstvu pri delu, varnemu delovnemu okolju in sredstvom za delo. Tehnično varstvo so izvajali z vizualnimi pregledi in preizkusi delovne opreme, odpravljali pomanjkljivosti, izločali iz uporabe dotrajano opremo ter redno nadzirali uporabo predpisanih sredstev in opreme za osebno varnost. Ocenjujemo, da je bilo v tem letu izvajanje varstva in zdravja pri delu na ustrezni ravni, kljub občasnemu neupoštevanju predpisov o uporabi zaščitnih sredstev.

3. 13. 5. Nesreče pri delu zaprtih oseb

V tem letu se je zgodilo 18 nesreč in poškodb pri delu, kjer so bile udeležene zaprte osebe. Zaradi nesreč ni bilo vloženih odškodninskih zahtevkov. Zavodi kontinuirano posvečajo veliko pozornosti preventivnim ukrepom, to je izobraževanju za varno delo in nadzoru pri izvajanju dela.

3. 13. 6. Hišna dela

Na izvajanje hišnih del je bilo v letu 2020 razporejenih 443 zaprtih oseb. Zavodi so na delo razporejali večinoma obsojence, v manjšem številu tudi pripornike in mladoletnike. Med hišna dela, ki so določena v sistemizaciji delovnih mest obsojencev, sodijo dela v kuhinji, pekarni, razdeljevalnici hrane, pomivalnici, zavodski pralnici in likalnici. Nekateri zavodi so v okviru hišnih del zaprte osebe razporejali tudi na delo hišnika, na vzdrževalna dela v zavodu, na čiščenje okolice zavoda, na vrtna in druga podobna dela.

Zavodi se še vedno srečujejo s problemom strokovne usposobljenosti zaprtih oseb za hišna dela. To še zlasti velja za dela, povezana s pripravo hrane, za katera je potrebna ustrezna strokovna izobrazba in sanitarno-higienska ustreznost. Po drugi strani so hišna dela povezana tudi z redom in disciplino ter varnostjo v zavodu.

3. 13. 7. Javni gospodarski zavod

V letu 2020 je bilo v javnem gospodarskem zavodu zaposlenih 369 zaprtih oseb. Na posameznih lokacijah so se občasno srečevali s pomanjkanjem zaprtih oseb na delu. Z vodstvi zavodov so bili opravljeni pogovori z namenom izboljšanja zaposlovanja zaprtih oseb. Ustvarjeni so bili prihodki v višini približno 1.860.000,00 EUR, presežek prihodkov nad odhodki pa je bil okvirno 3.000 EUR.

3. 14. PRAVICA DO VEROIZPOVEDI

Področje koordinacije duhovne oskrbe je v sistemu izvrševanja kazenskih sankcij umeščeno z namenom zagotavljanja osnovne človekove pravic svobode veroizpovedi¹. S tem razlogom je bil koordinator za duhovno oskrbo, glede na možnosti, v letu 2020 navzoč na posameznih lokacijah zavodov in usklajeval izkazan interes za duhovno oskrbo zaprtih oseb. Glede na zaznane in prejete potrebe je bila vzpostavljena povezanost z verskimi skupnostmi, ki so izvajale duhovno oskrbo. V času razglašene epidemije v Sloveniji so bili izvedeni individualni obiski verskih predstavnikov, glede na izraženo željo posameznih zaprtih oseb.

Katoliško Cerkev je pri izvajanju duhovne oskrbe zastopal Zaporniški vikariat. Usklajeno je teklo sodelovanje na različnih ravneh, preko programov, ki se izvajajo znotraj Zaporniškega vikariata Katoliške Cerkve:

- Kolikor so dopuščale omejitve glede širjenja virusa SARS-CoV-2 so bile mesečno izpeljana bogoslužja na vseh dogovorjenih lokacijah.
- Glede na potrebe posameznih zavodov po oskrbi z oblačili in obutvijo za zaprte osebe je bila vzpostavljena povezava s Slovensko Karitas ter drugimi škofijskimi oz. župnijskimi Karitas in na ta način tudi opravljena oskrba posameznih lokacij.
- V okviru programa KPDVZ (Krščanska prostovoljna dejavnost v zaporu) so prostovoljke in prostovoljci v obliki spremljanja posameznih zaprtih oseb obiskovali zavod Ig in Celje. Pred protivirusnimi omejitvami se je izvajal tudi program Otroški kotiček v zavodu Dob pri Mirni, kjer sta bila v času sobotnih obiskov mesečno prisotna dva prostovoljca, ki sta bila z gradivom na voljo staršem in otrokom za igro ali pogovor oz. sta gradivo izposojala staršem.
- V Katoliški Cerkvi je bil v Sloveniji izpeljan mednarodni Teden zaporov, ki je potekal od 15. do 21. novembra 2020 pod naslovom »Združeni v zaporih«. Župnijska katoliška občestva, skupnosti in zavode za prestajanje kazni zavora je k povezanosti, dejavnostim in molitvi vabil poseben plakat, ki so ga prejeli v več izvodih. Teden zaporov je bil tudi medijsko podprt.
- Slovenski katoliški skavtinje in skavti so v nekatere zavode v predbožičnem času prinesli »Betlehemsko luč miru«.

Z islamsko skupnostjo so bile na lokalni ravni izvedene priprave v mesecu ramazanu in praznovanju bajrama. Vsi zavodi so dobili časovni raspored molitve in ga posredovali osebam, ki so izrazile interes. Posameznikom so v tem času na njihovo željo omogočili tudi prehrano v skladu z njihovimi verskimi zahtevami. Redna oblika duhovne oskrbe je s strani Islamske skupnosti v Republiki Sloveniji potekala v ZPKZ Dob pri Mirni, in sicer enkrat na mesec, obiske beležijo tudi v ZPKZ Koper.

V okviru Srbske pravoslavne Cerkve je vzpostavljena redna navzočnost paroha v ZPKZ Ljubljana, ZPKZ Dob pri Mirni, ZPKZ Koper in ZPKZ Ig.

ZPKZ Ljubljana je obiskoval, glede na izraženo željo zaprte osebe, tudi predstavnik Evangelijske krščanske cerkve.

Verska skupnost Jehovovih prič je v nekatere zavode redno dostavljala svoja časopisa. Do izražene želje s strani zaprtih oseb in obiska predstavnikov verske skupnosti je prišlo v ZPKZ Maribor.

Zaprtim osebam so bili na voljo izvodi Svetega pisma (tudi v tujih jezikih), Korana in druge verske literature ter periodike.

¹ 18. člen, Splošna deklaracija o človekovih pravicah, Generalna skupščina Združenih narodov, 10. decembra 1948 z resolucijo št. 217 A (III): »Vsakdo ima pravico do svobode misli, vesti in veroizpovedi; ta pravica vključuje svobodo spreminjati prepričanje ali vero, kakor tudi njuno svobodno, javno ali zasebno izražanje, bodisi posamezno ali v skupnosti z drugimi, s poučevanjem, z izpolnjevanjem verskih dolžnosti, z bogoslužjem in opravljanjem obredov.«

Vsem osebam v zaporu se je ob njihovi izraženi želji in v okviru možnosti posameznega zavoda organizirala ter pripravila hrana v skladu z njihovimi verskimi zahtevami.

Koordinator za duhovno oskrbo ni zaznaval kršitev glede pravice do duhovne oskrbe.

www.center-ecce.si

 @centerecce

 @centerglejteclovek

v ZDRUŽENI V ZAPORI

**ZATO SKUPAJ MOLIMO
ZATO SKUPAJ DELUJMO
ZATO SKUPAJ POVEJMO:**

**TI NISI
SAM/A!**

**TEDEN MOLITVE
15. – 21. NOVEMBER 2020**

**||| || TEDEN
ZAPOROV**

4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU

4. 1. ODNOSI Z JAVNOSTMI

Na področju odnosov z javnostmi so v letu 2020 v sodelovanju z zavodi za prestajanje kazni zapora in prevzgojnim domom kljub epidemiji in zahtevnim razmeram potekale številne aktivnosti, s pomočjo katerih je bilo javnosti predstavljeno dogajanje in delo v slovenskem zaporskem sistemu.

Generalni urad je v tem letu medijem skladno z Zakonom o medijih posredoval informacije - preko odgovorov na novinarska vprašanja, sporočil za javnost in izjav za medije.

Odzivali smo se tudi na druge prošnje nacionalnih in lokalnih medijev. Medijem so bila v letu 2020 v skladu z epidemiološkimi razmerami ter ob upoštevanju priporočil Nacionalnega inštituta za javno zdravje izdana dovoljenja za obiske v zavodih za prestajanje kazni zapora in v prevzgojnem domu, pogovore, fotografiranje in snemanje. Prošnje medijev so se nanašale tudi na intervjuje z zaposlenimi v zavodih in na Generalnem uradu, na snemanje in fotografiranje prostorov v zavodih ter na spremljanje dogodkov, ki so jih organizirali posamezni zavodi.

Spremljali smo poročanje o delovanju Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij v medijih in uveljavljali pravico do odgovora oziroma popravka.

O vseh pomembnejših dogodkih smo redno obveščali javnost preko spletne strani. Pri organizaciji dogodkov smo poleg obveščanja javnosti zasledovali predvsem cilj iz Strategije Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij 2017-2020, da se v javnosti pogosteje predstavlja pozitivne projekte in dogodke v slovenskih zaporih in prevzgojnem domu, s čimer poskušamo spreminjati stereotipne predstave o zaporih v javnosti.

Obisk ministrice mag. Lilijane Kozlovič z ekipo v ZPKZ Dob

Tekom leta se je zvrstilo več dogodkov, o katerih smo obveščali tudi širšo javnost:

Ministrica mag. Lilijana Kozlovič je skupaj z državnima sekretarjema Maticem Zupanom in Zlatkom Ratejem 29. aprila 2020 obiskala Zavod za prestajanje kazni zapora Dob pri Mirni, kjer je z direktorico zavoda Lidijo Pezdir Ristič ter ostalimi predstavniki zavoda in generalnim direktorjem mag. Bojanom Majcnom spregovorila o varnostnih razmerah v zavodu. Pohvalila je sodelavce za njihovo izjemno delo v času epidemije COVID-19. Ministrica je ob obisku s sodelavci neposredno izmenjala stališča in mnenja o konkretnih učinkih ukrepov interventnega zakona na njihovo delo in predloge o nadaljnjih ukrepih sproščanja.

Na Ministrstvu za pravosodje je 21. maja 2020 potekal sprejem dveh pravosodnih policistov in občana, ki so uspešno posredovali v izrednem dogodku – poskusu pobega zaprte osebe. Ministrica za pravosodje je vsem udeleženiim v dogodku, ki se je zgodil 5. maja 2020 v Ljubljani, podelila pohvale.

17. junija 2020 smo javnosti predstavili letno poročilo uprave za leto 2019, in sicer ob obisku ministrice v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig. Obisk je bil namenjen pogovoru o dosedanjem delu in prioritetah zavoda v prihodnje ter predstavitvi letnega poročila uprave in ogledu prostorov zapora Ig. Ob koncu obiska so ministrica, generalni direktor in direktorica zavoda Tadeja Glavica podali izjavo za javnost, na kateri so bili predstavljeni glavni poudarki iz letnega poročila uprave in obiska ministrice v zavodu.

Ministrica je 17. julija 2020 v sklopu delovnega obiska Kopra obiskala tudi Zavod za prestajanje kazni zapora Koper, kjer sta se skupaj z državnim sekretarjem Zlatkom Ratejem srečala z generalnim direktorjem in

Sprejem pravosodnih policistov in občana, ki so uspešno preprečili pobeg pripornika

Izjava za javnost po obisku v ZPKZ Ig in predstavitev poročila uprave za leto 2019

Obisk ministrice v zavodu Koper

Ogled arheoloških izkopanin na območju ZPKZ Ig

vodstvom kopskega zavoda. Direktorica Danijela Devčić je ministrico podrobneje seznanila z razmerami v zavodu in kadrovsko sliko.

Ministrica je Zavod za prestajanje kazni zapora Ig z namenom predstavitve arheoloških izkopanin znova obiskala tudi 11. septembra 2020, po zaključku ene od faz arheoloških izkopavanj na Igu na vzpetini Pungart. Ogled je potekal po najdišču na vzpetini in sta se ga udeležila tudi državna sekretarja Zlatko Ratej in Matic Zupan. Ob ogledu je bila javnosti posredovana informacija, da projekt »Reševanje prostorske problematike ZPKZ Ig« poteka po načrtih, uvrščen je na seznam pomembnih investicij za zagon gospodarstva po epidemiji COVID-19, ki ga je Vlada RS sprejela 18. 6. 2020 in se vodijo v skladu z interventnim zakonom.

Ministrica mag. Lilijana Kozlovič je skupaj z generalnim direktorjem mag. Bojanom Majcnom 16. septembra 2020 na Brdu pri Kranju podelila priznanja sodelavcem na področju izvrševanja kazenskih sankcij. Dan uprave vsako leto obeležujemo 9. aprila, letos pa je bila slovesnost zaradi epidemije izvedena kasneje kot običajno. Kljub zahtevnim epidemioloških razmeram smo dogodek izpeljali v skladu z vsemi zahtevami in priporočili pristojnih institucij. Letos je priznanja prejelo največ nagrajencev doslej - 59, in sicer je bila 11 sodelavcem podeljena pohvala za uspešno in dolgoletno delo, 46 sodelavcem pohvala za vidnejše dosežke, 2 sodelavca sta prejela znak uprave za izjemne dosežke na posameznih področjih izvrševanja kazenskih sankcij. Po koncu slovesnosti je bila podana izjava za Radio Slovenija. Zaradi epidemioloških razmer in izjemnega števila nagrajencev je bilo priznanje v okviru skupinskih priznanj nekaterim sodelavcem na slovesen način podeljeno v zavodu.

V Zavodu za prestajanje kazni zapora Maribor so bili z obiskom ministrice 2. oktobra 2020 na simboličen način predani v uporabo prenovljeni prostori za obiske. Obisk ministrice je bil namenjen odprtju novih prostorov za obiske zaprtih oseb, ki predstavljajo pomembno pridobitev za zavod in izboljšujejo tako pogoje bivanja zaprtih oseb kot tudi dela zaposlenih. Direktor zavoda Robert Šilc je goste seznanil z razmerami v zavodu, skupaj so si ogledali nove prostore ter bivalne prostore zaprtega in polodprtega oddelka zavoda in druge spremljajoče prostore. Gradbene aktivnosti za prenovo celotnega območja so bile razdeljene na dve operativni fazi, z namenom zagotovitve nemotenega izvajanja obiskov zaprtih oseb tekom gradbenih del, in sicer od leta 2017 dalje, celotna investicija pa je znašala 1.325.469,26 EUR. Po koncu uradnega obiska je bila podana izjava za javnost, predstavniki lokalnih in nacionalnih medijev pa so si lahko v zaporu ogledali nove prostore.

Ob obravnavi interventnih zakonov za obvladovanje širjenja virusa SARS-CoV-2 (COVID-19) je bilo veliko pozornosti – tako medijske kot širše javnosti – namenjeno tudi delovanju zaporskega sistema. Na upravi smo poskrbeli za odgovore na številna novinarska in ostala vprašanja zainteresiranih javnosti. Omejitve, povezane z ukrepi za zajezitev epidemije, so vplivale tudi na življenje zaprtih oseb v zaporih in v prevzgojnem domu. V upravi smo se ves čas trudili, da bi bivanje zaprtih oseb v zavodu zapolnili z različnimi koristnimi vsebinami in aktivnostmi, o čemer smo redno obveščali javnost.

Skupinska fotografija nagrajencev ob dnevu uprave

Ob koncu leta smo v prazničnem duhu s simbolično gesto razveselili male bolnike v Univerzitetnem kliničnem centru Ljubljana in Univerzitetnem rehabilitacijskem inštitutu Soča. Na pobudo uprave smo otrokom, ki se zdravijo v Pediatrični kliniki in na Oddelku za (re)habilitacijo otrok v URI Soča v predprazničnem decembrskem času podarili komplete ravnotežnostnih kock Dobra roka, izdelane v zaporih. Ministrica Kozlovič in generalni direktor Majcen sta igrače predala Janezu Poklukarju, generalnemu direktorju UKC Ljubljana in dr. Marku Pokornu, strokovnemu direktorju Pediatrične klinike ter mag. Robertu Cuglju, generalnemu direktorju URI Soča. Ob simbolični predaji sta sodelovali tudi ga. Tanja Bečan, vodja bolnišnične šole v UKC in Helena Ulčar Šumčič, poslovna direktorica Pediatrične klinike. Skupno smo podarili 30 kompletov ročno izdelanih lesenih ravnotežnostnih kock s sloganom »Dobra roka - Igri dajemo smisel«, ki so jih izdelale zaprte osebe v zaporih Celje, Ljubljana in Ig. V zavodu Celju je nastal tudi prikupen leseni snežak, ki bo krasil prostore obeh zdravstvenih ustanov. Kot je dejal strokovni direktor Pediatrične klinike, sta si z darilom dve skupini ljudi, ki sta se znašli na preizkušnji v življenju - otroci v bolnišnici in zaporniki - simbolično podali roki. Javnosti smo želeli ob donaciji sporočiti, da slovenski zapori ne predstavljamo samo rešetk, žvenketanja ključev in rožljanja lisic, temveč smo tudi prostor ponovne priložnosti, zato ta igrača simbolično in vizualno sporoča pomembnost učenja iz napak. Zapornikom daje možnost ustvarjanja, razvijanja delovnih navad in veščin za boljše ter hitrejšo vključitev v družbo. Vsakemu posamezniku, ki pripomoček uporabi, pa daje priložnost za vztrajanje, trud in razvijanje osebnega talenta v življenju. Z donacijo kock smo želeli prenesti tudi sporočilo, da je vsaka roka lahko dobra roka – tista, ki spodbuja in opolnomoči dobro v človeku. Po začetnem iskanju primerne materiala in lokacije, kjer bi izdelki nastajali, je projekt ugledal luč sveta na treh lokacijah naših zaporov. V sklopu prostočasnih dejavnosti so unikatne, lesene kocke v letu 2020 izdelovale zaprte osebe v Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje ter v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana. Obsojenke v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ig pa so sešile vrečke iz naravnega materiala, potiskane s sloganom. Na vseh lokacijah so se zaprti izjemno potrudili in ustvarili lične, unikatne izdelke. S projektom bomo v upravi nadaljevali tudi prihodnje leto. Dobra zgodba je bila predstavljena v več medijih.

V letu 2020 je na Generalnem uradu potekalo več svečanih priseg in podelitev uradnih izkaznic novosprejetim pravosodnim policistom, ki so uspešno zaključili usposabljanje in opravili zaključni preizkus znanja. O vsakem dogodku smo obveščali javnost. Generalni direktor je v svojih nagovorih pravosodne policiste pogosto opogumil, naj pri svojem delu črpajo iz usposabljanja in tudi iz prisege, s katero prejemajo polna pooblastila za svoje delo in z njenim uresničevanjem učinkovito prispevajo k izpolnjevanju poslanstva uprave ter k odgovornemu, humanemu in zakonitemu izpolnjevanju nalog in zagotavljanju spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Pravosodne policistke in policisti so ob tej priložnosti spregovorili o svojem doživljanju usposabljanja in dela v zaporskem okolju, povedali so tudi kako se počutijo kot zaposleni v zaporskem sistemu ter kaj bi želeli spremeniti in nadgraditi.

Tudi letos smo nadaljevali s promocijskimi aktivnostmi poklica pravosodni policist. Predstavitve poklica smo izvajali v sodelovanju z Zavodom Republike Slovenije za zaposlovanje in v različnih izobraževalnih

Slovesnost ob dnevu uprave na Brdu pri Kranju

Odprtje novih prostorov za obiske v ZPKZ Maribor

institucijah. Udeležili smo se Informativne – sejma izobraževanja in poklicev, ki je potekal 24. in 25. januarja 2020. Na dogodku smo se predstavljali mlajši ciljni skupini ter želeli nagovoriti kandidate za zaposlitev v zaporskem sistemu. V času dogodka so sodelavci – pravosodni policisti in policistke iz zavodov za prestajanje kazni zapora Ig, Dob, Ljubljana in z Generalnega urada poskrbeli za predstavitve na razstavnem prostoru. Obiskovalcem smo pokazali video predstavitev z utrinki z usposabljanja novosprejetih pravosodnih policistov, njihovo opremo, vodnika psov iz ZPKZ Dob sta predstavila delo s službenimi psi. Obiskovalci so se lahko na stojnici preizkusili tudi v praktični vaji streljanja na tarčo z vodnim razpršilcem.

Zaradi epidemioloških razmer so bile v nadaljevanju leta možnosti fizičnih predstavitev omejene, zato smo se posluževali spletnih predstavitev. Udeležili smo se dveh spletnih kariernih sejmov v organizaciji MojeDelo.com – osrednjeslovenskega in primorskega, ki sta potekala v partnerstvu z Zavodom RS za zaposlovanje in Evropskim socialnim skladom. Obiskovalcem smo bili na spletni stojnici na voljo za vsa pojasnila, vezana na zaposlitev in vsebino dela pravosodnega policista. V času sejma so bile aktivne tudi objave za večje število prostih delovnih mest. V mesecu decembru 2020 sta generalni direktor in direktor ZPKZ Dob pri Mirni poklic pravosodni policist predstavljala tudi študentom Fakultete za varnostne vede na videokonferenčnem dogodku.

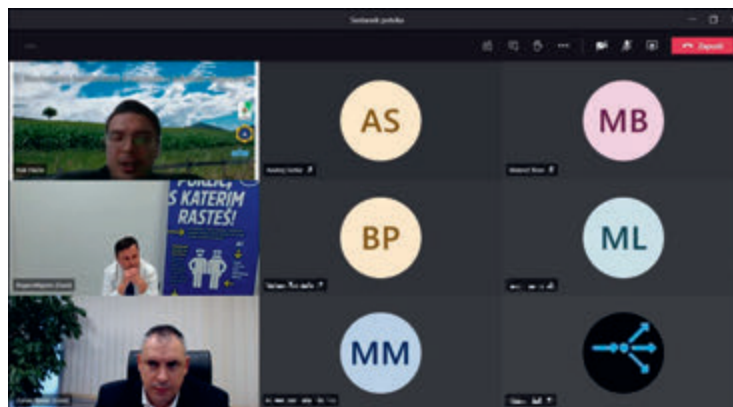
V dogovoru z Ministrstvom za pravosodje smo se v sklopu predstavljanja pozitivnih projektov in dogodkov v slovenskih zaporih in prevzgojnem domu posluževali družbenih omrežij ministrstva.

Na spletnem mestu uprave objavljamo vsebino »Zaporska statistika«, ki se tedensko posodablja z aktualnimi podatki, s čimer se zagotavlja javna dostopnost vseh pomembnejših ažurnih statističnih podatkov slovenskega zaporskega sistema.

Na spletni strani redno objavljamo tudi sporočila za javnost po dogodkih v organizaciji zavodov za prestajanje kazni zapora in prevzgojnega doma.

Na področju internega komuniciranja smo za zaposlene pripravili interno glasilo »Novičnik URSIKS«, v katerem zaposlene obveščamo in seznanjamo z aktualnimi informacijami in dogodki v zaporskem sistemu.

Uprava RS za izvrševanje kazenskih sankcij je v letu 2020 izvajala sporazume o sodelovanju s fakultetami. V zavodih smo v tem letu omogočili izvedbo raziskav, odgovarjali študentom na vprašanja za potrebe zaključnih del ter v skladu z epidemiološkimi pogoji omogočali študijske obiske v zavodih.

Spletna predstavitev poklica pravosodni policist študentom Fakultete za varnostne vede

Predaja ravnotežnostnih kock Dobra roka vodstvu UKC Ljubljana in Pediatrične klinike

Obisk ministrice v ženskem zaporu

4. 2. SODELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU

V letu 2020 se je uprava aktivno, kljub omejitvam širjenja virusa SARS-CoV-2, vključevala v različna mednarodna področja izvrševanja kazenskih sankcij. Sodelovali smo v več mednarodnih projektih, raziskavah in študijah, z mednarodnimi organizacijami in z zaporskimi upravami iz tujine. Izdelali smo SPACE (*Council of Europe Annual Penal Statistics*) statistiko za leto 2020 in se s podatki vključevali v druge mednarodne statistike, ki obsegajo podatke o zaprtih osebah. Z Ministrstvom za pravosodje in drugimi institucijami smo sodelovali pri pripravi strokovnih gradiv za potrebe mednarodnega sodelovanja s področja zaporskega delovanja. Za potrebe razvoja zaporskega sistema smo izdelali nekaj mednarodno primerjalnih analiz politike in prakse izvrševanja kazenskih sankcij v drugih državah v Evropi. Izpostaviti je treba tudi medsebojno podporo in informiranost med državami glede širjenja ter sprejetih ukrepov za zaježitev virusa SARS-CoV-2.

4. 2. 1. Svet Evrope

V okviru Sveta Evrope je ena od pomembnih nalog primerjava sprejetih standardov z obstoječo prakso in zakonodajo ter priprava predlogov sprememb. Sodelovanje na mednarodnih konferencah nam omogoča neposreden stik z aktualno problematiko, primerjavo in načrtovanje sprememb ter izboljšav.

Predstavniki Generalnega urada se je v imenu generalnega direktorja udeležil 25. konference direktorjev zaporskih in probacijskih uprav, ki je potekala preko video povezave od 9. do 10. novembra 2020. Na konferenci je bilo izpostavljenih več tem, predvsem nagovarjanje izzivov vezanih na korona obdobje.

Robert Friškovec, sodelavec Generalnega urada, se je kot član delovne skupine Sveta za penološko sodelovanje pri Svetu Evrope redno udeleževal srečanj delovne skupine, prav tako se je udeležil tudi plenarnega sestanka PC-CP (Sveta za penološko sodelovanje) v Strasbourg (Francija). Večina srečanj je potekala preko video povezave.

4. 2. 2. Druge mednarodne organizacije

EuroPris - mednarodna asociacija za zapore je v letu 2020 odigrala pomembno vlogo pri izmenjavi dobrih praks in ostalih informacij pri soočanju s širjenjem virusa SARS-CoV-2 ter sprejetimi ukrepi po posameznih državah.

Predstavniki Generalnega urada se je v imenu generalnega direktorja prav tako udeležil letne skupščine, ki je potekala preko video povezave 9. novembra 2020.

Z izmenjavo informacij smo kot država vključeni v projekt *Knowledge Management System - KMS*, v okviru katerega nastaja baza mednarodnih primerjav na posameznih področjih dela.

ICPA – mednarodno zaporsko združenje, ki pomembno vpliva na razvoj in oblikovanje zaporskih sistemov: Predstavnica ZPKZ Maribor je bila aktivno vključena v članstvo organizacije in je poleg splošnih smernic posebej sledila tematiki zdravstvene oskrbe v zaporu.

4. 2. 3. Projekti

V okviru mednarodnih projektov financiranih s strani EU smo sodelovali z raziskovalnimi poročili, posredovanjem odgovorov in informacij.

Sodelovali smo na zaključni konferenci projekta *SkillHUBS* z naslovom: Inovativni pristop pri ugotavljanju in razvoju kompetenc zapornikov, kjer je pri projektu sodeloval CIK Trebnje. Predstavnica ZPKZ Dob pri Mirni je bila vključena v projekt in je na zaključni konferenci predstavila svojo izkušnjo. Na zaključni konferenci, ki je potekala 30. septembra 2020, je bil predstavljen tudi zaporski sistem in izzivi, s katerimi se srečujemo.

Predstavniki Generalnega urada se je udeležil več srečanj vezanih na pojav radikalizacije, ki so potekala na različnih nivojih.

4. 2. 4. Obiski in konference

Obiski in konference v tujini

Člani aktiva za varnost so si od 13. do 16. januarja 2020 ogledali sejem Perimeter Protection 2020 v Nürnbergu, kjer so bile predstavljene novosti na področju različne varnostne opreme.

Predstavniki ZPMZKZ Celje si je od 14. do 15. februarja 2020 ogledal sejem *DMG MORI Open House* v kraju Pfronten (Nemčija).

Predstavniki Generalnega urada se je od 23. do 24. novembra 2020 v imenu Ministrstva za pravosodje udeležil video srečanja na temo obnavljalne pravičnosti in mreže pravnih okvirov. Srečanje je organiziral Evropski forum za obnavljalno pravičnost (*European Forum for Restorative Justice*) v Leuvnu (Belgija).

Obiski iz tujine

V letu 2020 je bilo napovedanih nekaj delegacij drugih držav in ostalih skupin, ki so izrazile interes glede študijskega obiska v našem zaporskem sistemu. Epidemija virusa SARS-CoV-2 je žal te načrte prekrizala.

4. 3. SODELOVANJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI

Nevladne organizacije, ki izvajajo programe na raznolikih področjih, ponujajo svoje storitve in aktivnosti tudi zaprtim osebam, kar je zelo dragoceno. Zunanji sodelavci prispevajo k dopolnjevanju sicer dostopne zavodske obravnave zaprtih, pa tudi k premagovanju vsakdanjih stisk ter pri urejanju življenja po prestani kazni.

Zaradi razglašene epidemije nalezljive bolezni COVID-19 na območju Republike Slovenije v letu 2020 je bilo sodelovanje z nevladnimi organizacijami oteženo, kljub temu pa so zavodi v čim večji možni meri nadaljevali z uspešnim sodelovanjem.

V zavodu Dob so na področju odvisnosti sodelovali z Anonimnimi alkoholiki, Društvom zdravljenih alkoholikov ter reintegracijskim centrom Vincenta Drakslerja. Na ostalih področjih so sodelovali še z Društvom za nenasilno komunikacijo, Združenjem za razvijanje nenasilnih odnosov ZRNO Maribor, Družinskim inštitutom Zaupanje Sevnica, Karitasom in Rdečim križem.

V letošnjem letu v zavodu Celje Inštitut VIR Celje ni izvajal obravnave. Obsojenci, ki imajo težave zaradi zlorabe nedovoljenih substanc ali alkohola in koristijo zunaj zavodske ugodnosti, so občasno hodili na obravnavo zunaj zavoda na sedežu organizacije Inštituta VIR Celje. Preko celega leta so sodelovali z Društvom Projekt človek ter nadaljevali s sodelovanjem z Društvom za nenasilno komunikacijo (razen v času razglašene epidemije). Pri zagotavljanju materialne pomoči (oblačila in obutev) za zaprte osebe so sodelovali z organizacijama Karitas in Rdeči križ.

V zavodu Koper so sodelovali z Društvom Projekt človek in Zavodom Pelikan. V Oddelku Nova Gorica so nadaljevali s sodelovanjem z Društvom Projekt človek, Društvom Izberi pravo pot, Društvom Šent (obrnava odvisnosti od prepovedanih drog) ter Društvom za nenasilno komunikacijo.

V zavodu Ljubljana so sodelovali z Društvom Žarek upanja, z Društvom Stigma in s Kralji ulice. V Oddelku Novo mesto so sodelovali z Društvom Projekt človek, Društvom za nenasilno komunikacijo in Anonimnimi alkoholiki. Na Odprtem oddelku Ig so sodelovali z Društvom za nenasilno komunikacijo in Društvom Up.

V zavodu Maribor so sodelovali z Društvom Projekt človek, Društvom Zdrava pot, Društvom za nenasilno komunikacijo, Društvom ZRNO, Mladinskim kulturnim centrom Maribor in Andragoškim zavodom Maribor. V Oddelku Murska Sobota so sodelovali z Društvom Projekt človek, Društvom Zdrava Pot in Društvom za nenasilno komunikacijo.

V Zavodu Ig so sodelovali z Društvom Stigma, Društvom Projekt človek, Društvom za nenasilno komunikacijo in Inštitutom Stopinje – izvajanje logoterapije.

V Prezvgojnem domu Radeče so sodelovali z Društvom za nenasilno komunikacijo.

5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE

5. 1. KADROVSKE RAZMERE

5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo

Tabela: Pregled številčnega stanja javnih uslužbencev v upravi na dan 31. 12. 2020

70

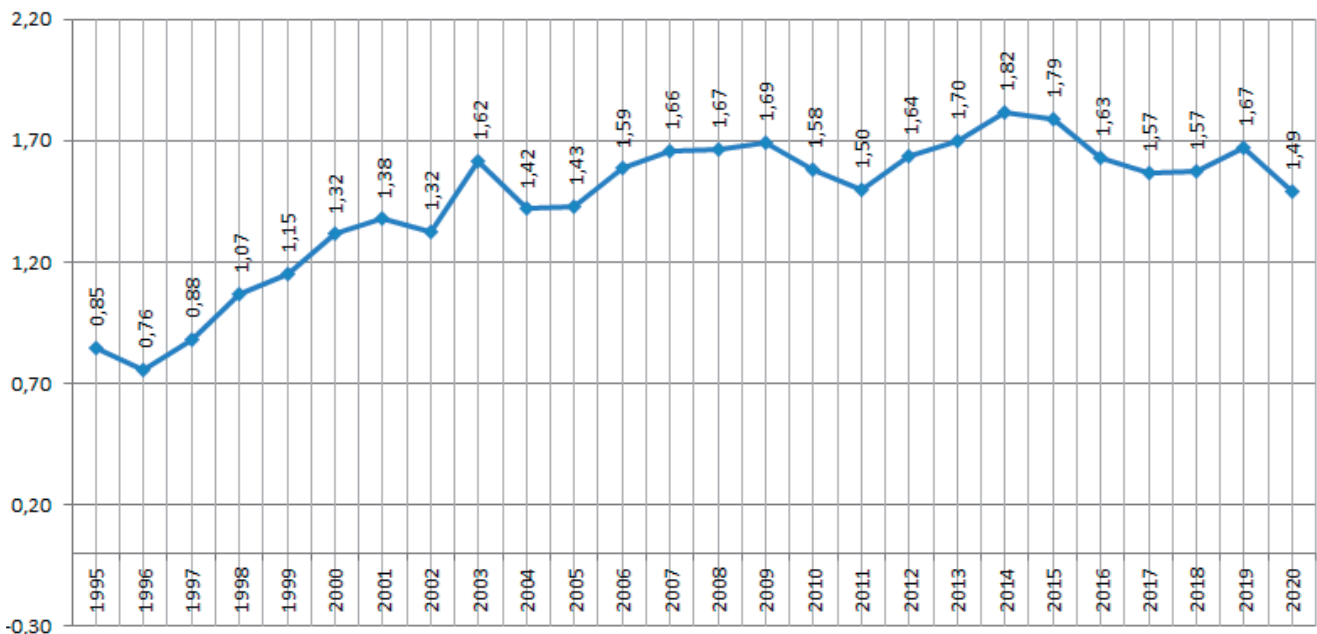
	tarifna skupina					spol		
	VII.	VI.	V.	IV., III., II.	skupaj	m	ž	skupaj
Položajna delovna mesta								
generalni direktor	1				1	1		1
namestnik generalnega direktorja								
direktor zavoda	7				7	4	3	7
vodja sektorja	8				8	7	1	8
vodja oddelka	34				34	15	19	34
vodja referata	13				13	13		13
skupaj	63				63	40	23	63
Specializirani kadri								
pedagogi	51				51	18	33	51
psihologi	9				9	3	6	9
socialni delavci	14				14	2	12	14
drugi strokovni delavci v vzg. službi	5				5	1	4	5
medicinsko osebje	13				13	1	12	13
inštruktorji		10	72	1	83	72	11	83
delovni inštruktorji			7		7	6	1	7
ekonomski delavci	6	2	9		17		17	17
osebje pravosodne policije	21	53	487	1	562	500	62	562
administrativni in drugi delavci	44	7	25	5	81	19	62	81
skupaj	163	72	600	7	842	622	220	842
skupno število zaposlenih	226	72	600	7	905	662	243	905

Tabela: Število pooblaščenih uradnih oseb – pravosodnih policistov (za nedoločen čas, vključno z vodji)

PUO	m	ž	Skupaj
pravosodni policist	406	47	453
višji pravosodni policist	47	6	53
inšpektor v UIKS	13	2	15
višji inšpektor v UIKS	23	1	24
svetnik v UIKS			0
SKUPAJ	489	56	545

71

Graf: Razmerje med številom zaprtih preračunano na enega uslužbenca

5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja

V tem letu je v upravi delo za nedoločen čas nastopilo 36 javnih uslužbencev.

Delovno razmerje je prenehalo 30 javnim uslužbencem, ki so bili zaposleni za nedoločen čas. Petim javnim uslužbencem je prenehalo delovno razmerje s pisnim sporazumom o razveljavitvi pogodbe o zaposlitvi, dva sta bila premeščena v drug organ javne uprave (ne upoštevajo se premestitve v URSIKS), trem je prenehalo delovno razmerje zaradi odpovedi pogodbe o zaposlitvi s strani delodajalca, osem javnih uslužbencev je odpovedalo delovno razmerje, deset se jih je upokojilo, dvema je delovno razmerje mirovalo.

Na dan 31. 12. 2020 je bilo v upravi za nedoločen čas zaposlenih 871 javnih uslužbencev.

V tem letu je 80 javnih uslužbencev napredovalo v višji plačni razred, 51 javnih uslužbencev pa je napredovalo v višji naziv. Zaradi omejitev prejemkov in plač javnih uslužbencev, bodo javni uslužbenci, ki so napredovali v višji plačni razred ali višji naziv, pridobili pravico do višje osnovne plače v skladu s četrtem odstavkom 16. člena Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZD0dv, 67/17 in 84/18).

Udeležba na sejmu izobraževanja in poklicev Informativa

Prisega novosprejetih pravosodnih policistov

5. 1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev

Javni uslužbenci so se udeležili različnih oblik izobraževanja, ki jih je organizirala uprava oz. zunanje institucije. Udeležili so se večjega števila slovenskih, pa tudi mednarodnih posvetov in konferenc ter različnih delavnic in seminarjev.

Priprav na strokovni izpit iz upravnega postopka se je udeležilo 37 javnih uslužbencev. Strokovni izpit iz upravnega postopka je opravilo 37 javnih uslužbencev. Obveznega usposabljanja za imenovanje v naziv se je udeležilo 28 javnih uslužbencev.

Večje število usposabljanj je bilo predvsem za pravosodne policiste in javne uslužbence, ki opravljajo strokovno delo z zaprtimi osebami. Skupno se je različnih oblik usposabljanja udeležilo 226 pravosodnih policistov, 86 strokovnih delavcev, 30 inštruktorjev in 3 kuharji.

V tem letu ni bilo sklenjenih novih pogodb o izobraževanju.

5. 1. 4. Pripravištvo in študijska praksa

V tem letu je v upravi opravljal pripravništvo 1 pripravnik, štipendistov Vlade Republike Slovenije za potrebe uprave in volonterskih pripravnikov ni bilo.

Opravljanje obvezne študijske prakse smo omogočili 4 študentom naslednjih fakultet: Pedagoške fakultete Univerze na Primorskem, Fakultete za varnostne vede Univerze v Mariboru in Fakultete za uporabne družbene študije Nova Gorica. Prakso smo omogočili tudi 4 dijakom programa tehnik varovanja.

5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno

Javni uslužbenci so bili zaradi bolezni, posledic nesreč pri delu ter nege družinskih članov odsotni z dela 117.178 ur. Največ odsotnosti z dela je bilo zaradi bolezni (83 %). Odsotnosti zaradi nege družinskih članov beležijo 7 % delež, odsotnosti zaradi posledic nesreč pri delu oz. na poti na delo in z dela je bilo 11 %.

Odsotnost z dela je v primerjavi s prejšnjim letom nižja za 3,5 %.

Tabela: Številčni podatki o odsotnosti delavcev z dela (v urah)

Lokacija	bolezen javnega uslužbenca	nesreča pri delu	nega družinskih članov	skupaj
Generalni urad	5.204	0	820	6.024
Dob	25.849	940	2.585	29.374
Ig	10.457	120	1.161	11.738
Celje	5.227	1.339	726	7.292
Koper	15.626	272	960	16.858
Ljubljana	20.681	5.539	902	27.122
Maribor	9.408	4.089	604	14.101
Radeče	4.327	264	78	4.669
SKUPAJ	96.779	12.563	7.836	117.178

72

Na dan 31. 12. 2020 je bilo v upravi zaposlenih 23 invalidov, od tega 3 invalidi II. kategorije in 20 invalidov III. kategorije. Zaradi posebnosti dela v zavodih je invalidom težko zagotoviti ustrezno delo glede na omejitve, ki izhajajo iz odločb Zavoda za invalidsko in pokojninsko zavarovanje.

Preventivni zdravstveni pregledi javnih uslužbencev

Opravljenih je bilo 284 preventivnih zdravstvenih pregledov (predhodnih, obdobjnih, obdobjnih za zaposlene, ki delajo z viri ionizirajočih sevanj in kontrolnih pregledov) po programih, ki so bili pripravljene v skladu z izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Splošno zdravstveno stanje javnih uslužbencev je zadovoljivo. Javni uslužbenci, ki delajo z obsojenci, so izpostavljeni večjim psihofizičnim obremenitvam, zato je potrebno njihovo zdravstveno stanje še posebej spremljati.

Spletna stojnica uprave na osrednjeloslovenskem kariernem sejmu

5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev

Zaradi domnevnih kršitev delovnih obveznosti je bilo obravnavanih 16 javnih uslužbencev. Enajstim javnim uslužbencem je bilo izdano pisno opozorilo pred redno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi iz krivdnih razlogov. Trem javnim uslužbencem je bila pogodba o zaposlitvi izredno odpovedana.

5. 1. 8. Nadurno delo

V službah za varnost in zavarovanje je bilo izplačanih 66.828 ur nadurnega dela, kar je za 7,02 % manj kot v prejšnjem letu.

Tabela: Število izplačanih nadur po lokacijah

Lokacija	Število izplačanih nadur
Generalni urad	0
Dob	20.008
Ig	2.582
Celje	5.806
Koper	8.971
Ljubljana	13.772
Maribor	12.847
Radeče	2.843
SKUPAJ	66.828

Nadurno delo je bilo potrebno opraviti zaradi nemotenega delovnega procesa, in sicer zaradi spremstev na sodišča in v zdravstvene ustanove, nadomeščanja odsotnih javnih uslužbencev kot tudi nepredvidenega in nenačrtovanega varovanja zaprtih oseb v raznih zdravstvenih ustanovah po Sloveniji.

5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA

Sprejeti proračun za leto 2020 na dan 31. 12. 2020 znaša 49.083.420,95 EUR, veljavni 49.709.440,64 EUR. Porabili smo 48.504.985,80 EUR ali 97,58 % veljavnega proračuna.

Poraba glede na podskupine izdatkov v letu 2020

Oznaka podskupine	Naziv podskupine	Poraba (v EUR)	Delež porabe (v %)
400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	26.205.251,28	54
401	Prispevki delodajalcev	5.751.239,15	12
402	Izdatki za blago in storitve	9.096.062,94	19
413	Drugi domači transferji	4.026.107,39	8
420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	3.426.325,12	7

Od celotne porabe se na sredstva zagotovljena iz proračuna nanaša 45.657.881,88 EUR (91,85 % veljavnega proračuna), na sredstva iz naslova od prodaje premičnega premoženja 40.671,60 EUR (0,08 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz naslova lastne dejavnosti 178.575,53 EUR (0,36 % veljavnega proračuna), na porabo sredstev iz prejetih odškodnin 26.092,75 EUR (0,01 % veljavnega

proračuna), na porabo sredstev iz naslova najemnin 61.234,54 EUR (0,12 % veljavnega proračuna) in na porabo kohezijskih sredstev 101.467,46 EUR (0,20 % veljavnega proračuna). Porabili smo še sredstva prejetih donacij (1.179,38 EUR). Glede na veljavni proračun je 2,42 % sredstev ostalo neporabljenih.

Razlika med sprejetim in veljavnim proračunom za leto 2020 znaša 626.019,69 EUR in se nanaša na:

- povečanje sredstev iz naslova odškodnin v višini 209.347,38 EUR,
- prenos sredstev iz naslova odprodaje premoženja v višini 246.497,09 EUR,
- prenos sredstev iz naslova prejetih najemnin v višini 130.101,74 EUR,
- prenos sredstev iz naslova donacij v višini 139,89 EUR,
- zmanjšanje integralnih postavk v višini 137.734,98 EUR,
- zmanjšanje sredstev iz naslova kohezijskih sredstev 11.706,20 EUR,
- zmanjšanje sredstev iz naslova lastne dejavnosti v višini 39.645,66 EUR.

Razlika med veljavnim in realiziranim finančnim načrtom znaša 1.204.454,84 EUR. Po vrsti porabe se ostanek nanaša na:

- neporabljena sredstva na postavkah tipa 1 (104.353,09 EUR),
- neporabljena sredstva odškodnin (433.254,63 EUR),
- neporabljena sredstva iz naslova donacij (960,51 EUR),
- neporabljena sredstva iz naslova odprodaje premoženja (290.825,49 EUR),
- neporabljena sredstva iz naslova prejetih najemnin (271.209,47 EUR),
- neporabljena sredstva iz naslova rednih pravic porabe COVID-19 (23.674,43 EUR),
- neporabljena sredstva iz naslova dodatnega zadolževanja COVID-19 (23.672,43 EUR),
- ostanek na proračunskih postavkah lastne dejavnosti (14.766,60 EUR),
- neporabljena kohezijska sredstva (46.826,34 EUR).

Neporabljena namenska sredstva se v celoti prenašajo v naslednje proračunsko leto.

V leto 2020 smo prenašali iz naslova sredstev odškodnin 401.908,69 EUR, iz naslova opravljanja lastne dejavnosti 21.700,27 EUR, iz naslova sredstev prejetih donacij 1.150,89 EUR, iz naslova sredstev od prodaje državnega premoženja 328.326,12 EUR in iz naslova sredstev najemnin 211.996,53 EUR.

Prenova prostora na Lanšperžu, ki ga uporabljamo za usposabljanje pravosodnih policistov

Pregled porabe po podprogramih in proračunskih postavkah v letu 2020 (vir financiranja: proračun)

PODPROGRAM	OZNAKA PRORAČUNSKE POSTAVKE	NAZIV PRORAČUNSKE POSTAVKE	PORABA V LETU 2019 V EUR
Izvrševanje kazenskih sankcij - zapori	287610	Investicije in inv. Vzdrževanje	3.063.427,88
	401610	Najemnine poslovnih prostorov	150.704,85
	450810	Materialni stroški	7.714.500,59
	130015	Financiranje zaposlovanja zaprtih oseb	544.771,45
	602810	Plače	29.781.803,23
	639510	Izobraževanje delavcev	139.306,83
	668010	Oprema PUO	467.295,45
	668110	Oborožitev in posebna varnostna oprema	314.735,66
Zdravstveno varstvo zaprtih oseb	744810	Zdravstveno zavarovanje obsojencev	3.481.335,94
	200326	Obvladovanje epidemije COVID-19	590.356,53
	200143	Dodatki po 71.členu ZIUZEOP-COVID 19	1.839.868,40
SKUPAJ			48.082.106,81

V letu 2020 smo porabili 48.082.106,81 EUR proračunskih sredstev, kar je za 1.034.774,66 EUR ali 2,15 % več kot leta 2019. Povečanje porabe proračunskih sredstev v primerjavi z letom 2019 je posledica večjega finančnega načrta. Glede na načrt razvojnih programov ugotavljamo, da je bila realizacija uspešna v okviru razpoložljivih sredstev. Poravnali smo vse prevzete obveznosti za leto 2020.

V letu 2020 je bilo povprečno dnevno stanje zaprtih oseb 1.298, kar je v primerjavi z letom 2019 9,5 % zmanjšanje. Povprečni oskrbni dan v letu 2020 je znašal 114 EUR.

Povprečno stanje zaprtih oseb in vrednost oskrbnega dne v obdobju od leta 2014 do 2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
povprečno stanje zaprtih oseb	1511	1463	1377	1348	1353	1435	1298
oskrbni dan (v EUR)	60	62	68	80	81	90	114

Stroški oskrbnega dne so izračunani tako, da je višina vseh porabljenih proračunskih sredstev deljena s številom dni v letu in povprečnim številom zaprtih oseb.

Realizirali smo ključne naloge iz programa Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij in v letu 2020 uspeli zagotoviti osnovne pogoje bivanja in dela, tako zaposlenim kot zaprtim osebam, ter gospodarno in racionalno potrošili dodeljena proračunska sredstva.

5. 3. PROSTORSKE RAZMERE

5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost

Prostorska zmogljivost zavodov se izračunava na osnovi predpisanih standardov, ki znašajo 9 m² za enoposteljno in 7 m² za skupinsko sobo na zaprto osebo. Glede na standarde je v tem letu prostorska zmogljivost vseh zavodov znašala 1.330 mest, kar je 9 mest manj kot prejšnje leto. Razlogi za zmanjšanje so bili v tem, da smo vse kapacitete ponovno pregledali upoštevajoč standarde Sveta Evrope (za eno osebo minimalno 6m², za vsako nadaljnjo osebo po 4 m², ob pogoju, da se računa površina brez sanitarij). Poenotili in izboljšali smo tudi standard meritev, s tem, da smo določili metodologijo izvedbe. V starih zgradbah denimo zaradi debeline pregradnih zidov ni zanemarljivo izvajanje meritev z zunanje ali notranje strani in ta razlikovanja smo z novim merjenjem odpravili.

Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb

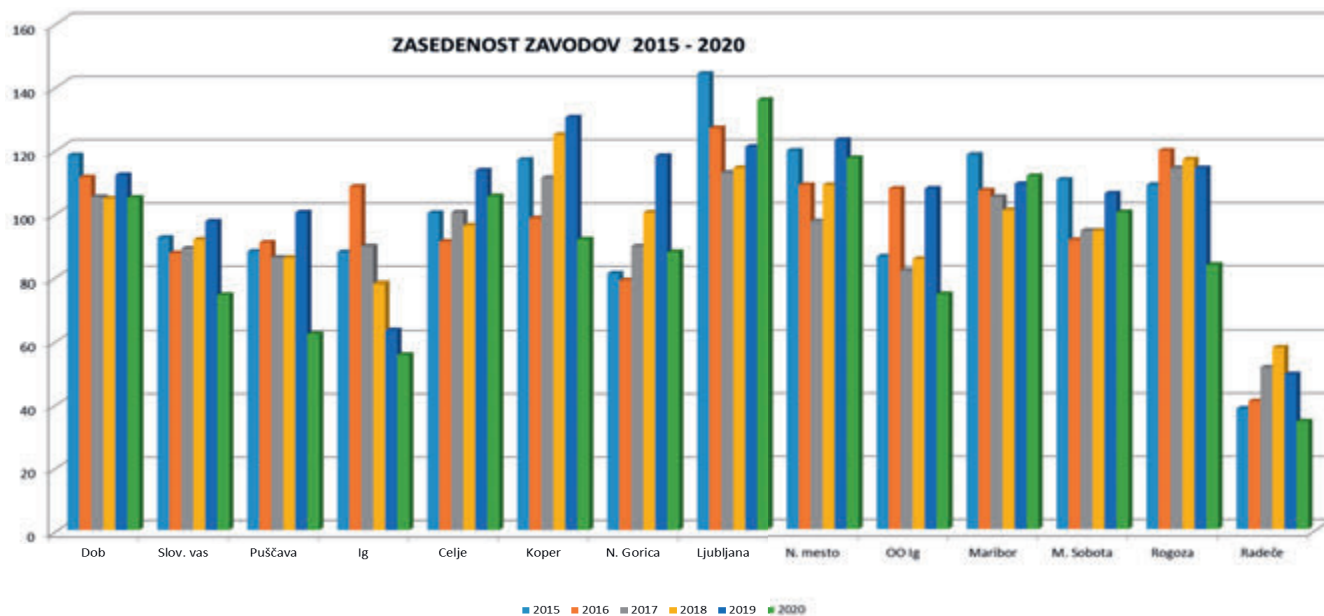
	Zmogljivost	Povprečno št. zaprtih	Delež zasedenosti (v %)
DOB	449	470	104,7
SLOV. VAS	70	52	74,3
PUŠČAVA	21	13	61,9
IG	103	57	55,3
CELJE	97	102	105,2
KOPER	106	97	91,5
NOVA GORICA	32	28	87,5
LJUBLJANA	135	183	135,6
NOVO MESTO	35	41	117,1
ODP. ODD. IG	27	20	74,1
MARIBOR	140	156	111,4
MURSKA SOBOTA	32	32	100,0
MB ROGOZA	36	30	83,3
PD RADEČE	47	16	34,0
SKUPAJ	1330	1297	97,5

77

Zasedenost posameznih zavodov in oddelkov glede na povprečno število zaprtih oseb v grafični obliki

Primerjava zasedenosti posameznih zavodov in oddelkov v letih 2015 – 2020

Na zmanjšanje zasedenosti zavodov je v letu 2020 v primerjavi s preteklim letom odločilno vplivala epidemija COVID-19. Z ukrepi iz interventne zakonodaje: prekinitve prestajanja zaporne kazni, predčasni odpusti in začasna zaustavitev pozivanja na prestajanje zaporne kazni, se je v obeh obdobjih razglašene epidemije poskušalo zmanjšati prezasedenost zaporskih zmogljivosti, s čimer smo lahko zagotavljali varno izvrševanje zaporne kazni in pripora. Kljub temu pa so nekateri zavodi še vedno izstopali po prezasedenosti (Ljubljana, Maribor in Novo mesto), kar je predvsem posledica priliva pripornikov. Interventna zakonodaja je z ukrepi posegala v zmanjševanje zasedenosti v okviru prestajanja zaporne kazni, ne pa tudi pripora.

Nadaljevanje projekta Reševanje prostorske problematike ZPKZ Ig

Prenovljen otroški kotiček v mariborskem zaporu

Novi prostori za obiske za stekleno pregrado v Mariboru

Najmanjša zasedenost je bila v Prevezgojnem domu Radeče in v ženskem zavodu na Igu, česar ni mogoče primerjati z drugimi zavodi in oddelki zaradi specifične populacije (mladoletniki z vzgojnim ukrepom, ženska populacija), saj v teh zavodih ni dopustno nameščati katere druge zaprte osebe.

Izboljšanje bivalnih razmer poskušamo uresničiti tudi z različnimi organizacijskimi spremembami, kot na primer, da se zaprtim osebam iz zaprtih delov in pripora omogoči časovno več bivanja izven bivalnih prostorov (v skupnih prostorih, na hodnikih in podobno).

5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih

Večina zaporov se nahaja v zelo starih zgradbah, ki so bile zgrajene za povsem druge namene in že po svoji arhitekturni zasnovi ne ustrezajo sodobnim zahtevam izvrševanja pripora in kazni zavora. V preteklih desetletjih se je zelo malo vlagalo v izboljšanje prostorskih razmer. Novi zavod v Koprju, odprt v letu 2004, je prvi zapor, ki je bil zgrajen po več kot štiridesetih letih. V letu 2011 sta bila odprta dva nova objekta v zavodu Dob. Slabe prostorske razmere spremlja še prenapolnjenost, s katero se v zadnjih letih srečujemo v nekaterih zavodih. Na nujnost izboljšanja prostorskih razmer so opozorili tudi Varuh človekovih pravic, Odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ravnanja ali kaznovanja pri Svetu Evrope (CPT) in druge institucije. Dodatno so na to v preteklih letih opozorile sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice.

Bivalne, delovne in prostorske razmere se med posameznimi zavodi in oddelki razlikujejo. Največ težav povzročajo preveliki bivalni prostori, kjer je bilo nastanjeno večje število zaprtih oseb.

5. 4. INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE

V tem letu smo kupili naslednjo opremo:

- pohištvo za zaprte osebe in zaposlene v vrednosti 46.364,88 EUR – kupili smo novo pohištvo za zaprte osebe (postelje, mize, stole in omare) ter za zaposlene (pisarniško pohištvo, omare, mize),
- fitnes opremo za zaprte osebe (bench klopi ZPKZ Dob, sobno kolo in stojala z utežmi za ZPMZKZ Celje ter tri mize za namizni tenis za ZPKZ Koper) v vrednosti 3.092,81 EUR,
- avdiovizuelno opremo za vse zavode (s poudarkom na TV in radijskih sprejemnikih za zaprte osebe v izolaciji in karanteni zaradi epidemije COVID-19) - 88 x TV sprejemniki v vrednosti 16.780,86 EUR in radijski sprejemniki za zaprte osebe v izolaciji: 130 radijskih sprejemnikov v vrednosti: 6.244,94 EUR,
- industrijske pralne, sušilne in likalne stroje v vrednosti 20.689,98 EUR: kupili smo industrijski pralni stroj za ZPKZ Koper, profesionalni pralni in sušilni stroj za ZPKZ Maribor, tri profesionalne likalne mize in profesionalni sušilni stroj za ZPKZ Ig in profesionalni pralni stroj za ZPKZ Ljubljana, Odprti oddelek Ig,

- opremo za menze (kuhinje) v vrednosti 136.535,28 EUR, od tega tračni pomivalni stroj, konvektomat in vozičke z prevoz hrane za ZPKZ Dob, havbni pomivalni stroj za ZPKZ Ljubljana, profesionalni lupilec krompirja in prekucno ponev za ZPKZ Maribor, havbni pomivalni stroj in univerzalno kuhinjsko napravo ter hladilno omaro za ZPKZ Ig in profesionalni lupilec krompirja, aparat za gnetenje testa, plinski štedilnik, dva vozička za prevoz hrane in električno prekucno ponev za Prevezgojni dom Radeče,
- dve interaktivni tabli za Generalni urad z vso opremo in licencami v vrednosti 23.272,94 EUR,
- klima naprave za vse zavode v vrednosti 41.922,86 EUR,
- profesionalne čistilce za tla za ZPKZ Dob, ZPKZ Koper in ZPMZKZ Celje v vrednosti 10.043,66 EUR,
- sistem za shranjevanje ključev za ZPMZKZ Celje v vrednosti 20.217,55 EUR,
- pisarniške stole in stole za jedilnico v vrednosti 25.628,16 EUR,
- čitalce za izvajanje inventure in licenc za čitalce v vrednosti 30.802,90 EUR,
- opremo za videokonferenco za vse zavode za prestajanje kazni zapora razen PD Radeče in odprtih oddelkov, v vrednosti 43.080,64 EUR,
- pohištvo za prenovljene prostore v ZPKZ Maribor (II. faza obnove prostorov) v vrednosti 40.451,54 EUR.

Od ostale opreme smo kupili še opremo za čajne kuhinje za zaprte in zaposlene (hladilniki, indukcijski kuhalniki, mikrovalovne pečice, opekači za kruh), orodje za vzdrževanje zavodov (kompresorji, vrtni stroji, puhalniki za listje ter pisarniško opremo kot so fotokopirni stroji, uničevalci dokumentov, table.

Skupaj smo za investicije v nakup nove opreme namenili 566.814,91 EUR.

Izvedli pa smo tudi številna investicijska vzdrževanja:

- dokončanje II. faze prenove prostorov za obiske v ZPKZ Maribor (GOI dela so se začela v letu 2019) – skupna vrednost investicije je bila 848.623,55 EUR,
- sanacija prostorov in izgradnja prizidka v ZPKZ Maribor, Oddelek Murska Sobota (GOI dela se bodo nadaljevala tudi v letu 2021) – vrednost celotne investicije je 291.676,28 EUR,
- obnova kopalnic v III. in IV. oddelku ZPKZ Dob v vrednosti 183.652,16 EUR,
- preureditev arhiva v ZPKZ Dob v vrednosti 65.523,53 EUR (izpraznjeno in neuporabno podstrešje objekta za obiske smo uredili v prostor za arhiv, ki je bil do sedaj v II. nadstropju I. oddelka. Izpraznjene prostore bomo v letu 2021 v celoti preuredili v bivalne prostore.
- ureditev vodovodnega in hidrantnega omrežja v ZPKZ Dob v vrednosti 45.243,33 EUR,
- nujna menjava elektro omaric v ZPKZ Dob v vrednosti 26.417,60 EUR,
- akustična obloga v objektu na Lanšprežu in v predavalnici ZPKZ Dob (za zmanjšanje odmevanja pri predavanjih in dogodkih v obeh objektih) v vrednosti 15.899,77 EUR,
- rušenje dotrajanega in nevarnega objekta v ZPKZ Dob, Polodprti oddelek Slovenska vas v vrednosti 9.883,36 EUR,
- sanacija dovozne rampe na katero so zaradi posedanja objekta nasedala vozila v vrednosti 4.758,00 EUR in sanacija kolektorjev v ZPKZ Koper v vrednosti 32.093,25 EUR,
- ureditev varne (posebne) sobe skladno s sprejetimi standardi v vrednosti 23.283,09 EUR, sanacija betonskega koridorja ter dovozne rampe v vrednosti 5.652,87 EUR v ZPKZ Ljubljana
- zamenjava dotrajane strehe na skladišču, kjer so odpadali strešniki in se je podiralo ostrešje, v vrednosti 33.732,27 EUR ter zamenjava starih in dotrajanih radiatorjev v skladišču v ZPKZ Ljubljana, Odprti oddelek Ig v vrednosti 1.986,23 EUR,
- preureditev dela pralnice v sobo za obiske in izvedba preboja sten za izdelavo prehoda v novo sobo za obiske, ki je v ZPKZ Ig do sedaj niso imeli, v vrednosti 20.923 EUR ter preureditev velike bivalne sobe v manjše sobe v vrednosti 37.888,02 EUR,

- sanacija stropa v pralnici, kjer je odpadel del stropa, v vrednosti 12.026,49 EUR, izdelava predelnih sten v ambulanti (pregradne stene za večjo zasebnost pacientov) v vrednosti 13.007,08 EUR ter obnova starih in dotrajanih prostorov za fitnes v ZPMZKZ Celje v vrednosti 13.913,87 EUR,
- obnova prostorov za fitnes, ki so bili tako dotrajani, da so bili po sklepu inšpektorja zaprti, v vrednosti 24.707,33 EUR in izgradnja sanitarij za zaposlene (narejene ločene ženske in moške sanitarije) v kuhinji ZPKZ Maribor v vrednosti 24.706,40 EUR,
- sanacija strehe po neurju v vrednosti 48.776,82 EUR in dimnika, za katerega se je na dimnikarskem pregledu ugotovilo, da je nevaren in neuporaben, v vrednosti 11.154,53 ter preureditev in sanacija starega in neuporabnega prezračevanja v kuhinji v PD Radeče v vrednosti 21.858,74 EUR,
- izvedba drugih nujnih investicij, kot so sanacije po požaru, sanacije zamakanj ipd.,
- izvedba popisov del za investicije, izdelava projektne dokumentacije, varnostnih načrtov in izvajanje strokovnih nadzorov in koordinacije varstva pri delu

Skupaj smo za izvajanje investicij in investicijskega vzdrževanja v letu 2020 namenili 1.472.520,83 EUR.

KAZALO

NAGOVOR GENERALNEGA DIREKTORJA	3
1. PRIKAZ POMEMBNEJŠIH DEJAVNOSTI V LETU 2020	11
1. 1. CILJI IN NALOGE	13
1. 2. STRATEŠKI CILJI UPRAVE ZA IZVRŠEVANJE KAZENSKIH SANKCIJ	14
2. STATISTIČNI PODATKI	15
2. 1. PODATKI O GIBANJU SKUPNEGA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB V LETU 2020	15
2. 2. PRIMERJAVA GIBANJA ŠTEVILA ZAPRTIH OSEB S PRETEKLIMI LETI	18
2. 3. OBSOJENCI	19
2.3.1. Podatki o gibanju števila obsojencev	19
2. 3. 2. Nastop kazni in priliv obsojencev	20
2. 3. 3. Odpust obsojencev in odliv s prestajanja kazni	23
2. 3. 4. Struktura obsojencev po vrsti storjenih kaznivih dejanj	24
2. 3. 5. Struktura obsojencev po dolžini kazni	25
2. 3. 6. Struktura obsojencev po starosti	25
2. 3. 7. Stranske kazni in varnostni ukrepi	26
2. 3. 8. Prevzem izvršitve kazni zapora po mednarodnih pogodbah in tiralicah	27
2. 3. 9. Zapor ob koncu tedna - vikend zapor in hišni zapor	27
2. 4. OBSOJENCI, OBSOJENI NA MLADOLETNIŠKI ZAPOR	29
2. 4. 1. Podatki o gibanju števila mladoletnikov	29
2. 5. MLADOLETNIKI V PREVZGOJNEM DOMU	29
2. 6. NADOMESTNI ZAPOR	29
2. 7. PRIPORNIKI	30
2. 7. 1. Gibanje in struktura priprtih oseb	30
2. 8. TUJCI MED ZAPRTIMI OSEBAMI	32
2. 8. 1. Število tujcev med zaprtimi osebami	32
3. OBRAVNAVA ZAPRTIH OSEB	35
3. 1. STROKOVNO DELO Z ZAPRTIMI OSEBAMI	35
3. 1. 1. Organizacija in oblike strokovnega dela v zavodih	35
3. 1. 2. Nameščanje obsojencev in mladoletnikov v režime prestajanja kazni	36
3. 1. 3. Alternativni načini izvršitve kazni zapora	37
3. 2. IZOBRAŽEVANJE IN IZOBRAZBA OBSOJENCEV, OBSOJENK IN MLADOLETNIKOV	38
3. 2. 1. Izobrazbena struktura	38
3. 2. 2. Izobrazbena struktura vključenih v izobraževanje	39
3. 2. 3. Vključenost v izobraževalne programe	40
3. 3. PEDAGOŠKO DELO IN PROSTOČASNE DEJAVNOSTI	49
3. 3. 1. Delo pedagogov	49
3. 3. 2. Prostočasne dejavnosti	51

3. 4. PSIHOLOŠKA DEJAVNOST	54
3. 5. SOCIALNO DELO IN POMOČ PRI SOCIALNEM VKLJUČEVANJU PO ODPUSTU	56
3. 5. 1. Socialna obravnava pripornikov	56
3. 5. 2. Socialna obravnava obsojencev in mladoletnikov	57
3. 6. ZDRAVSTVENA OSKRBA	63
3. 6. 1. Sodelovanje z Enoto za forenzično psihiatrijo UKC Maribor	63
3. 6. 2. Specialistični pregledi zaprtih oseb zunaj zavoda	63
3. 6. 3. Bolnišnično zdravljenje zaprtih oseb z varovanjem in brez varovanja	64
3. 6. 4. Bolezni zaprtih oseb	64
3. 6. 5. Substitucijska terapija	64
3. 6. 6. Izvajanje imunokemijskih urinskih testov	65
3. 6. 7. Število ležalnih dni v zavodskih bolniških sobah in v bolnišnicah	65
3. 6. 8. Poškodbe zaprtih oseb	65
3. 6. 9. Samopoškodbe in poskusi samomorov	65
3. 6. 10. Smrti	66
3. 6. 11. Gladovne stavke	66
3. 7. POSEBNE OBLIKE STROKOVNEGA OBRAVNAVANJA	66
3. 7. 1. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi alkohola	66
3. 7. 2. Obravnava zaprtih oseb s težavami zaradi uživanja prepovedanih drog	68
3. 7. 3. Obravnava nevarnih obsojencev in mladoletnikov	70
3. 7. 4. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – tujcev	70
3. 7. 5. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – invalidov, na smrt bolnih in starih oseb	70
3. 7. 6. Obravnava obsojencev, obsojenk in mladoletnikov – storilcev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost	70
3. 7. 7. Obravnava žensk	71
3. 7. 8. Obravnava mladoletnikov	72
3. 7. 9. Obravnava povzročiteljev nasilja	72
3. 8. UGODNOSTI IN NAMENSKI IZHODI	73
3. 8. 1. Podeljene ugodnosti	73
3. 8. 2. Zlorabe ugodnosti	74
3. 8. 3. Problematika obravnavanja in podeljevanja ugodnosti	74
3. 8. 4. Namenski izhodi	75
3. 9. DISCIPLINSKO KAZNOVANJE OBSOJENCEV IN MLADOLETNIKOV	76
3. 9. 1. Disciplinsko kaznovanje obsojencev in mladoletnikov na prestajanju mladoletniškega zapora	76
3. 9. 2. Disciplinsko kaznovanje mladoletnikov na prestajanju vzgojnega ukrepa oddaje v prevzgojni dom	76
3. 10. POGOJNI ODPUST, PREDČASNI ODPUST TER POMILOSTITVE OBSOJENCEV	77
3. 10. 1. Pogojni odpust	77
3. 10. 2. Predčasni odpust	77
3. 10. 3. Pomilostitve obsojencev	77
3. 11. PRITOŽBE ZAPRTIH OSEB	77
3. 11. 1. Pritožbe obsojencev zaradi kršitve pravic oziroma drugih nepravilnosti, za katere ni zagotovljeno sodno varstvo ter pritožbe pripornikov zaradi neustreznega ravnanja oziroma postopanja	77

3. 11. 2. Pritožbe obsojencev zoper odločbe, ki jih na prvi stopnji izda direktor zavoda (pritožbeni postopki na podlagi določb zakona, ki ureja splošni upravni postopek)	79
3. 12. VARNOST IN ZAVAROVANJE ZAVODOV IN ZAPRTIH OSEB	80
3. 12. 1. Splošne varnostne razmere	80
3. 12. 2. Pobegi zaprtih oseb	80
3. 12. 3. Uporaba prisilnih sredstev	81
3. 12. 4. Spremljanje zunaj zavoda	85
3. 12. 5. Konflikti med zaprtimi osebami	86
3. 12. 6. Nadzor paketov in pisemskih pošiljk	87
3. 12. 7. Obiski in telefonski pogovori	87
3. 12. 8. Vnos nedovoljenih drog	88
3. 12. 9. Preiskave bivalnih prostorov	90
3. 12. 10. Preizkusi alkoholiziranosti	90
3. 12. 11. Odstranitev v posebni prostor po 236. členu zakona	91
3. 12. 12. Nudenje prve pomoči s strani pravosodnih policistov	91
3. 12. 13. Usposabljanje pravosodnih policistov	92
3. 12. 14. Arhitekturne in tehnične možnosti za varovanje zavodov in osebja	93
3. 12. 15. Požarna varnost	94
3. 13. ZAGOTAVLJANJE IN OMOGOČANJE DELA ZAPRTIM OSEBAM	95
3. 14. PRAVICA DO VEROIZPOVEDI	99
4. DELOVANJE UPRAVE NA NACIONALNEM IN MEDNARODNEM PODROČJU	101
4. 1. ODNOSI Z JAVNOSTMI	101
4. 2. SODELOVANJE NA MEDNARODNEM PODROČJU	106
4. 2. 1. Svet Evrope	106
4. 2. 2. Druge mednarodne organizacije	106
4. 2. 3. Projekti	106
4. 2. 4. Obiski in konference	107
4. 3. SODELOVANJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI	107
5. KADROVSKE, FINANČNO-MATERIALNE IN PROSTORSKE RAZMERE	108
5. 1. KADROVSKE RAZMERE	108
5. 1. 1. Osnovni podatki o obsegu in strukturi javnih uslužbencev in zasedenih delovnih mestih glede na veljavno sistemizacijo	108
5. 1. 2. Obseg in dinamika zaposlovanja	109
5. 1. 3. Izobraževanje javnih uslužbencev	110
5. 1. 4. Pripravnništvo in študijska praksa	110
5. 1. 5. Odsotnost z dela zaradi bolezni oziroma delovnih nezgod, delovni invalidi in podobno	110
5. 1. 7. Obravnavanje kršitev delovnih obveznosti javnih uslužbencev	112
5. 1. 8. Nadurno delo	112
5. 2. REALIZACIJA FINANČNEGA NAČRTA	112
5. 3. PROSTORSKE RAZMERE	115
5. 3. 1. Zmogljivost zavodov in njihova zasedenost	115
5. 3. 2. Ocena bivalnih in prostorskih razmer v zavodih	117
5. 4. INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE	117

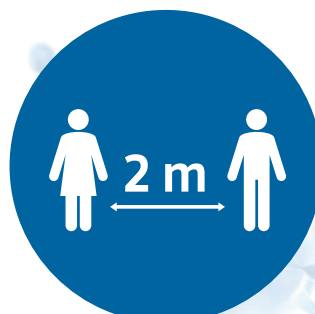

NALEZIMO SE DOBRIH NAVAD

CEPIMO SE

**Redno umivanje in
razkuževanje rok**

Razdalja 2 m

**Vključena aplikacija
#OstaniZdrav**

**Nošnja zaščitne
maske**

**IMAM IZBIRO.
RAVNAM ODGOVORNO**

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE